

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Yunanlılar için Türkçe

ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ

Τα πρώτα βήματα εκμάθησης

της

τουρκικής γλώσσας

αποκλειστικά για Έλληνες.

Κ.Α.Γ.Π.

2015

Λίγα λόγια για την Τουρκική γλώσσα

Η τουρκική γλώσσα ανήκει στην οικογένεια των ουραλοαλταϊκών γλωσσών μαζί με την ουγγρική και τη φινλανδική. Οι Οθωμανοί, καθ' όλη τη διάρκεια της αυτοκρατορίας τους (13ος-20ος αι.) χρησιμοποίησαν το αραβικό αλφάβητο. Όμως μετά την επικράτηση της Δημοκρατίας (1928) ο Κεμάλ Ατατούρκ, θέλοντας να φέρει τη γλώσσα πιο κοντά στον δυτικό κόσμο, επενέβη αφενός στο αλφάβητό της, αφετέρου στο λεξιλόγιο και στη σύνταξή της. Έτσι, επέβαλε το λατινικό αλφάβητο, απλοποίησε τη συντακτική της δομή και επανέφερε λέξεις της παλαιάς τουρκικής γλώσσας (προ-οθωμανικής), με στόχο την ενδυνάμωση της εθνικής συνείδησης του τουρκικού λαού.

Σήμερα η τουρκική γλώσσα στηρίζεται σε ένα αλφάβητο 29 χαρακτήρων (λατινικής προέλευσης) εκ των οποίων 8 τα φωνήεντα και 21 τα σύμφωνα. Η προφορά τους είναι απλούστατη, προφέρουμε ό,τι διαβάζουμε.

Η τουρκική γλώσσα είναι *συγκολλητική*, δηλ. διαφορετικές καταλήξεις προστιθέμενες σε κάποιες ρίζες σχηματίζουν διαφορετικές λέξεις. Μια ολόκληρη φράση κλιτικής γλώσσας μπορεί στην τουρκική να γράφεται και να προφέρεται ως μία και μόνη λέξη. Π.χ. Στα ελληνικά λέμε: *Είμαι μέσα στο σπίτι μου*. Όλο αυτό στα τουρκικά αποδίδεται με τη λέξη *Evimdeyim*, δηλ. *en=σπίτι, en.im= σπίτι μου, evim.de=στο σπίτι μου μέσα, evimde.y.im=στο σπίτι μου μέσα είμαι*.

Επίσης η τουρκική γλώσσα δίνει μεγάλο βάρος στην ευφωνική ακολουθία των φωνηέντων. Λέξεις που δεν ακολουθούν τον σημαντικότερο κανόνα της ομοηχείας είναι ξένες λέξεις που η γλώσσα έχει αφομοιώσει.

Τέλος, η τουρκική στηρίζεται ιδιαίτερα στην *απαρεμφατική σύνταξη*, γι' αυτό οι Έλληνες που θυμούνται κάτι από τη σύνταξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας μπαίνουν πιο εύκολα στο νόημα της τουρκικής. Αυτό δε σημαίνει φυσικά πως πρέπει να γνωρίζεις αρχαία ελληνικά για να μάθεις τουρκικά.

Η τουρκική στηρίζεται σε κανόνες σχεδόν απaráβατους και όταν γίνει κατανοητός ο μηχανισμός της η εκμάθησή της είναι απλούστατη. Αυτός είναι και ο λόγος που το μεγάλο βάρος κατά την διαδικασία εκμάθησης της γλώσσας πέφτει στον πρώτο χρόνο των μαθημάτων, όταν διδάσκεται η δομή και εντοπίζονται οι ιδιαιτερότητές της.

Σήμερα την τουρκική γλώσσα τη μιλούν, εκτός από τους Τούρκους της Τουρκίας (περί τα 80.000.000 άνθρωποι), οι πολυπληθείς Τούρκοι της διασποράς (Γερμανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία, Σουηδία, Αμερική, Αυστραλία), κάποιες μειονότητες των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής, ένα μεγάλο τμήμα της Κύπρου, καθώς και όλες οι μεινότητες που είτε έφυγαν είτε διώχτηκαν από την οθωμανική αυτοκρατορία ή τη σύγχρονη Τουρκία και διεσπάρησαν σε διάφορες χώρες όπως η Ελλάδα (Κωνσταντινουπολίτες), το Ισραήλ, η Αρμενία, η Συρία, το Ιράκ, η Αίγυπτος κ.ά)

Η τουρκική χρησιμοποιείται πια ευρέως σε συναλλαγές που σχετίζονται με θέματα οικονομικά (εμπόριο, τουρισμός, μεταφορές, βιομηχανικά προϊόντα), θέματα γύρω από την ιστορία και τον πολιτισμό της Ανατολής και των Βαλκανίων, σε πανεπιστημιακά τμήματα τουρκολογίας διεθνώς, στη μελέτη της ισλαμικής ιστορίας και τέχνης, στη νεότερη διπλωματική ιστορία κ.ά., ενώ όλο και περισσότεροι ερευνητές σπουδάζουν την οθωμανική γλώσσα και γραφή για να μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πλούσιες οθωμανικές πηγές (αρχεία, βιβλία, επιγραφές και έγγραφα πάσης φύσεως).

Βασικές αρχές της τουρκικής γλώσσας

Στα τουρκικά:

- Δεν υπάρχουν άρθρα ούτε γένη.
- Δεν υπάρχουν τα βοηθητικά ρήματα «είμαι» και «έχω». Στη θέση τους υπάρχουν προσωπικά και κτητικά επιθήματα.
- Η τουρκική είναι γλώσσα ριζών και επιθημάτων. Είναι δηλαδή *συγκολλητική* γλώσσα.
- Τα μέρη του λόγου είναι τρία.

1/ Λέξεις που αυτοδύναμα εμπεριέχουν κάποια έννοια (ας τις πούμε αυτονόητες)

2/ Λέξεις που χρειάζονται κάποιο άλλο μέρος του λόγου για να αποκτήσουν νόημα (ας τις πούμε ετερονόητες)

3/ Λειτουργικά επιθήματα

- Μέσα στη φράση οι λεγόμενες *αυτονόητες λέξεις*, είτε μόνες τους είτε σε συνδυασμό με τα επιθήματα και τις ετερονόητες λέξεις, παίζουν ρόλο προσδιοριστικό (όπως τα επίθετα, τα επιρρήματα και οι αναφορικοί σύνδεσμοι της ελληνικής γλώσσας) ή ρόλο προσδιοριζόμενο (όπως τα ουσιαστικά και τα ρήματα της ελληνικής).

- Οι λεγόμενες *ετερονόητες λέξεις* μόνο με κάποιο άλλο μέρος του λόγου αποκτούν νόημα. Θυμίζουν τα ελληνικά μόρια. Οι λέξεις αυτές, σε συνδυασμό με τα λειτουργικά επιθήματα ή μόνες τους, καλύπτουν τις συνδετικές και προσδιοριστικές ανάγκες της γλώσσας (όπως οι σύνδεσμοι και οι προθέσεις των ελληνικών).

- Τα *λειτουργικά επιθήματα* προστίθενται στο τέλος των ριζών και των λέξεων και δίνουν χρονικές, κτητικές, προσωπικές και πολλές άλλες έννοιες. Σε συνδυασμό με άλλα επιθήματα δημιουργούν *επιθηματικά σύνολα* (όπως οι σύνδεσμοι, οι προθέσεις και τα επιρρήματα των ελληνικών).

- Μεγάλο ρόλο παίζουν στην τουρκική γλώσσα τα *απαρέμφοτα* του ενεστώτα, του παρακειμένου, του αορίστου και του μέλλοντα.
- Όλα τα μέρη του λόγου συλλειτουργούν με τα επιθήματα και σχεδόν όλα μπορούν να λειτουργήσουν και σαν ονόματα.
- Στην πραγματικότητα αν κάποιος χρησιμοποιεί περίπου εκατό επιθήματα μαζί με το ενεργό λεξιλόγιο που κατέχει, θεωρούμε ότι γνωρίζει τη βασική λειτουργία της τουρκικής γραμματικής .
- Στα τουρκικά δεν υπάρχουν ανώμαλα ρήματα και για όλες τις λειτουργίες της γραμματικής υπάρχουν αυστηροί κανόνες. Οι εξαιρέσεις είναι σχεδόν ανύπαρκτες.
- Τα επίθετα δε διαμορφώνονται σύμφωνα με το ουσιαστικό που προσδιορίζουν, όπως στην ελληνική γλώσσα., αλλά παραμένουν αμετάβλητα.
- Στην τουρκική γλώσσα, σε κάποιο βαθμό και κατά κάποιο τρόπο, ισχύει αυτό που λέμε "αττική σύνταξη".

Μια συγκολλητική γλώσσα

Η κλασική διδασκαλία της γραμματικής, έτσι όπως την γνωρίζουμε από τις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες, δε βοηθά πολύ όταν πρόκειται για τα τουρκικά. Έτσι οι αναφορές σε κλίσεις ουσιαστικών, επιθέτων, ρημάτων ή άρθρων, αν και κάποιες φορές όχι τελείως ανώφελες, συχνά αποβαίνουν παγιδευτικές κατά την εκμάθηση της τουρκικής γλώσσας. Παρ' όλα αυτά οι συγκολλητικές γλώσσες όπως τα τουρκικά διδάσκονται δυστυχώς με την ίδια μέθοδο που συνηθίζεται για τις κλιτικές, παρότι ανήκουν σε άλλη ομάδα γλωσσών. Το παράλογο αυτό, όπου κι αν οφείλεται, δεν παύει να είναι παράλογο. Έτσι, είναι αναγκαίο να τονίσουμε ότι η τουρκική, όπως όλες οι συγκολλητικές γλώσσες, στηρίζεται κυρίως στα επιθήματα* και τη

λειτουργία τους σε σχέση με λέξεις ή ρίζες. Ως εκ τούτου, η γραμματική ανάλυση και η μέθοδος διδασκαλίας της οργανώνονται σε αυτή τη βάση.

Αυτό επιχειρεί το παρόν εγχειρίδιο, με την ελπίδα πως θα βοηθήσει τον αρχάριο Έλληνα σπουδαστή της τουρκικής να προσεγγίσει με τρόπο ευχάριστο τις ιδιαιτερότητες της γλώσσας.

Η μέθοδος που ακολουθεί, σε συνδυασμό με συχνή προφορική εξάσκηση και ολίγον κατ' ολίγον ανάγνωση απλών κειμένων οδηγεί τον σπουδαστή της τουρκικής στο επίπεδο να κατανοεί και να μιλάει τη γλώσσα, (αν φυσικά μελετάει συστηματικά) μέσα σε έναν περίπου χρόνο.

Η εκμάθηση της γλώσσας δεν θέλει μόνο κόπο, θέλει και τρόπο. Το Κέντρο Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμού, ακολουθώντας επί πολλά χρόνια τη συγκεκριμένη μέθοδο σε συνδυασμό με συνεχή εξάσκηση στον προφορικό λόγο, έχει τη χαρά να διαπιστώνει καθημερινά την εντυπωσιακή πρόοδο των σπουδαστών του, με τον ενθουσιασμό που ο καθείς περιγράφει την ικανότητα κατανόησης και ομιλίας της γλώσσας, με την πρώτη κιόλας επίσκεψή του στην Τουρκία.

Μετά την πρώτη αυτή γνωριμία, με την οποία θα έχετε αποκτήσει μια πλήρη εικόνα της γραμματικής και της σύνταξης της τουρκικής γλώσσας, μπορείτε να συνεχίσετε την εκμάθηση της γλώσσας παρακολουθώντας τα μαθήματα του Κέντρου Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμού.

Καλή μελέτη!

***Σημ.** Στην τουρκική γλώσσα τα μόρια που προσκολλώνται σε μία λέξη, συμπληρώνοντας ή μετατρέποντας τη λειτουργία της, μπαίνουν πάντα στο τέλος της λέξης και ως εκ τούτου τα χαρακτηρίζουμε *επιθήματα*. Είναι γνωστό βέβαια, ότι στην περίπτωση των πολυσύνθετων λέξεων, όπου τα επιθήματα είναι πάνω από ένα, τα ενδιάμεσα μόρια θα τα χαρακτηρίζαμε με τον γενικότερο όρο «πρόσφυμα». Διατηρούμε όμως τη λέξη «επίθημα» σε όλες τις περιπτώσεις για την ευκολία του αναγνώστη.

Μάθημα 1
1. ders
Το τουρκικό αλφάβητο
Türkçe alfabe

A, a (α)	araba (αραμπάς, αμάξι, αυτοκίνητο), Atina (Αθήνα), Ankara (Άγκυρα), kara (μαύρος) Όπως το ελληνικό «α»
B, b (μπε)	baba (μπαμπάς), bogu (μπουρί, σωλήνας), bebek (μπεμπέκα, μωρό), abla (μεγάλη αδελφή) Όπως το ελληνικό «μπ»
C, c (τζε)	cam (τζάμι), cami (τζαμί), cacık (τζατζίκι), cesaret (θάρρος), acaba (μήπως) Πιο παχύ από το ελληνικό «τζ»
Ç, ç (τσε)	çoban (τσοπάνης), çubuk (βέργα, τσιμπούκι), açmak (ανοίγω), kaç (πόσος), küçük (μικρός) Πιο παχύ από το ελληνικό «τς»
D, d (ντε)	davul (νταούλι), dünya (γη, κόσμος), düzen (σύστημα), oda (δωμάτιο) Όπως το ελληνικό «ντ»
E, e (ε)	ekmek (ψωμί), Ege (Αιγαίο) Όπως το ελληνικό «ε»
F, f (φε)	findik (φουντούκι), fosfor (φώσφορος), afyon (όπιο), kafa (κεφάλι), kefal (κέφαλος) Όπως το ελληνικό «φ»
G, g (γκε)	gaz (γκάζι), Karagöz (Καραγιόζης), günaydın (καλημέρα), güney (νότος) Όπως το ελληνικό «γγ», «γκ»
Ğ, ğ (-)	ağa, (αγάς), Oğuzlar (Ούζοι), oğlan (αγόρι), doğu (ανατολή) Κατά περίπτωση, δεν προφέρεται ή μακραίνει το προηγούμενο φωνήεν. Καμιά φορά ακούγεται όπως το «y». Δεν υπάρχει τουρκική λέξη που να αρχίζει με τον φθόγγο αυτό.
H, h (χε)	hidrojen (υδρογόνο), Hititler (Χετταίοι), tahin (ταχίνι), ihtiyar (γέρος) Πιο μαλακό από το ελληνικό «χ» του <i>χαίρομαι</i> . Δεν είναι λαρυγγικό όπως το «χ» της <i>χαράς</i> .
I, ı (ι)	rakı (ρακί), Irak (Ιράκ). Τα «ι,η,υ,οι,ει» των ελληνικών λέξεων δεν αντιστοιχούν στο τουρκικό «ı». Το τουρκικό είναι ένα βαθύ, λαρυγγικό «ι»
İ, i (ι)	İsa (Ιησούς), İslam (Ισλάμ), İspanya (Ισπανία), iki (δυο), İzmir (Σμύρνη) Όπως τα ελληνικά «ι,η,υ,οι,ει»
J, j (je)	Japonya (Ιαπωνία), jambon (ζαμπόν), jartiyer (ζαρτιέρα), jinekolog (γυναικολόγος) Παχύ, όπως το γαλλικό «j»

K, k (κε)	karakter (χαρακτήρας), kestone (κάστανο), Kıbrıs (Κύπρος), akıl (μυαλό), çok (πολύς) Λίγο πιο βαρύ από το ελληνικό «κ».
L, l (λε)	limon (λεμόνι), lahana (λάχανο), alan (πλατεία), lokanta (εστιατόριο), kol (μπράτσο) Λίγο πιο βαρύ από το ελληνικό «λ».
M, m (με)	madalya (μετάλλιο), mağaza (μαγαζί), aman (αμάν), mitos (μύθος), çam (πεύκο) Όπως το ελληνικό «μ».
N, n (νε)	naz (νάζι), nevroz (νεύρωση), naftalin (ναφθαλίνη), ana (μάννα), kan (αίμα) Όπως το ελληνικό «ν».
O, o (ο)	oğlu (ο γιος του), omuz (ώμος), olimpiyat (ολυμπιάδα), yok (ανύπαρκτος) Όπως το ελληνικό «ο».
Ö, ö (ö)	Karagöz (Καραγκιόζης), öz (ουσία), örgüt (οργανισμός), köy (χωριό) Όπως το γαλλικό «eu» ή το γερμανικό «ö».
P, p (πε)	Paskalya (Πάσχα), Patrik (Πατριάρχης), panayır (πανηγύρι), sap (λαβή) aptal (χαζός) Όπως το ελληνικό «π».
R, r (ρε)	Roma (Ρώμη), Rum (Ρωμιός), ora (εκεί), kar (χιόνι), rezillik (ρεζίλικ), yar (αγαπημένος) Όπως το ελληνικό «ρ».
S, s (σε)	sabun (σαπούνι), sentez (σύνθεση), sokak (σοκάκι), kas (μυς), hasta (άρρωστος) Όπως το ελληνικό «σ».
Ş, ş (σε)	şah (σάχης), şeytan (σατανάς), şizofreni (σχιζοφρένεια), aşk (έρωτας), eşek (γάιδαρος) Παχύ, όπως το αγγλικό «sh».
T, t (τε)	tembel (τεμπέλης), taksi (ταξί), teknik (τεχνική), temel (θεμέλιο), at (άλογο) Όπως το ελληνικό «τ».
U, u (ου)	uğur (γούρι), ut (ούτι), uğursuz (γρουσουζικός), uzak (μακρινός, μακριά), kuş (πουλί) Όπως το ελληνικό «ου».
Ü, ü (ü)	ürolog (ουρολόγος), güzel (ωραίος), Türk (Τούρκος), müdür (διευθυντής) Όπως το γαλλικό «u».
V, v (βε)	vaftiz (βάφτιση), valiz (βαλίτσα), vida (βίδα), kavak (λεύκα), av (κυνήγι), devlet (κράτος) Όπως το ελληνικό «β».
Y, y (γιε)	yatağan (γιαταγάνι), yoğurt (γιαούρτι), Yunanlı (Έλληνας), ay (μήνας, σελήνη), iyi (καλός) Όπως το ελληνικό «γι». <u>Προσοχή:</u> δεν είναι φωνήεν. Είναι σύμφωνο ή «ημίφωνο».
Z, z (ζε)	zurna (ζουρνάς), zor (ζόρι), zeybek (ζεϊμπέκης), az (λίγος), kaza (ατύχημα) Όπως το ελληνικό «ζ».

Τα **â, û, î** προφέρονται πιο μακριά από το κανονικό φωνήεν. Το **k**, πρό του **â** προφέρεται όπως το αγγλικό «q»

Παραδείγματα: kâğıt (χαρτί)
 usûl (μέθοδος, τρόπος)
 kastî (εσκεμμένος)

Άσκηση 1.1

Πώς γράφουν άραγε οι Τούρκοι τις παρακάτω λέξεις;

Αθήνα
αλατούρκα
αμάν
αχ βαχ
Αλίκη Βουγιουκλάκη
Ανδρέας Παπανδρέου
Βενιζέλος
Μεγάλη Ιδέα
γκελ γκελ καϊκτσή
γιαβάς γιαβάς
γκιουζέλ χανούμ
καραμπιμπερίμ
εσμέρ σεκερίμ
Ιμπραήμ
γιανίγιορουμ μπεν
σεβίγιορουμ σενί
τσιφτετέλι
ντολμαδάκια γιαλαντζί
τζατζίκι
ιμάμ μπαϊλντί
πιλάφι
γιαουρτλού
κανταΐφι
μπακλαβάς
πεϊνιρλί
άει σιχτίρ
ντουνιάς
Παπαδόπουλος
Παπάζογλου
μπαμπάς
χαρέμι
Γκιουλμπαχάρ
Αλή Πασάς

Σημ.

- Μην περιμένετε από την αρχή να προφέρετε σωστά το ι. Ένα καλό συγκριτικό παράδειγμα είναι οι λέξεις rakı και ρακί. Οι επαναλήψεις αυτών των λέξεων είναι αρκετά αποτελεσματικές. Επίσης είναι δύσκολο να γράψει κανείς το ι χωρίς τελεία εξ αρχής. Θέλει χρόνο και υπομονή.
- Για τους υπόλοιπους ιδιαίτερους φθόγγους της τουρκικής ο βαθμός δυσκολίας δεν είναι μεγάλος.
- Τέλος, για το k και l αρκετά διδακτική είναι η προφορά των Πολιτών και των Θεσσαλονικέων.

Μάθημα 2

2. ders

2.1 Τα προσωπικά επίθηματα

Kişi ekleri

- Merhaba Yorgo.
- Merhaba Gülbahar, nasılsın?
- İyiyim. Sen nasılsın?
- İyiyim. Yannis nasıl?
- İyi.

Μπαίνει η Γκιουλμπαχάρ και χαιρετά τον Γιώργο.

- Merhaba Yorgo.
- Γειά σου, Γιώργο.

Ο Γιώργος την αντιχαιρετά και τη ρωτάει τι κάνει. Στην προκειμένη περίπτωση οι Τούρκοι λένε **πώς είσαι**;

- Merhaba Gülbahar, nasılsın?

Ποιο άραγε είναι το **πώς** και ποιο το **είσαι**;
Το **nasıl** είναι το **πώς**. Το επίθημα **-sin** σημαίνει **είσαι**.

Για να θυμάστε το τουρκικό επίθημα **-sin** ίσως σας βοηθάει το κοινό σίγμα με το ελληνικό ρήμα **είσαι**.

Και εδώ, χρειάζεται να εντοπιστεί η διαφορά ανάμεσα στο ελληνικό βοηθητικό ρήμα **είμαι** και στο τουρκικό προσωπικό επίθημα.

Όπως είπαμε και στην εισαγωγή, στα τουρκικά δεν υπάρχουν βοηθητικά ρήματα. Αυτό το **-sin** είναι το προσωπικό επίθημα του β' προσώπου του ενικού, το ίδιο που συγκολλάται στα ρήματα καθορίζοντας τα διαφορετικά τους πρόσωπα.

Ας ξαναγυρίσουμε στο διάλογό μας.

Όταν ρώτησε ο Γιώργος τη Γκιουλμπαχάρ

- ... **nasılsın**?

Η Γκιουλμπαχάρ απάντησε

- **İyiyim**.

İyi σημαίνει **καλά** και το **-im** είναι το προσωπικό επίθημα του πρώτου ενικού. Σε ελληνική απόδοση, **είμαι**.

(Πάλι εδώ, το κοινό **μ** και το **m** στην προφορά των δύο λέξεων σας βοηθά να θυμάστε εύκολα το επίθημα του πρώτου ενικού προσώπου).

Η Γκιουλμπαχάρ όμως δεν είπε **iyi im**. Είπε **iyiyim**.

Ο Τούρκος δεν μπορεί να προφέρει δύο φωνήεντα δίπλα δίπλα και τα ενώνει με το ευφωνικό σύμφωνο -y-

Γι' αυτό η Γκιουλμπαχάρ είπε **iyiyim**.

Ο Γιώργος στη συνέχεια ρωτάει για τον κοινό τους φίλο, τον Γιάννη.

– Yannis nasıl? (Σαν να λέει δηλαδή **ο Γιάννης πώς;**)

Για το τρίτο ενικό πρόσωπο δε χρησιμοποιούμε προσωπικό επίθημα. Υπάρχει ένα επίθημα, το **-dir** αλλά χρησιμοποιείται μόνο για έμφαση. Μην ψάξετε λοιπόν άσκοπα για κατάληξη που να αντιστοιχεί στο **είναι**.

Όταν το κατηγορούμενο ή το ρήμα (για το οποίο θα μιλήσουμε στο τέταρτο μάθημα) δε συνοδεύεται από προσωπικό επίθημα, σημαίνει πως πρόκειται για γ' ενικό πρόσωπο.

Περίληψη

Ως τώρα, μάθαμε τα τρία προσωπικά επιθήματα του ενικού.

το α' **-im** που αντιστοιχεί, κατά κάποιον τρόπο, στο **είμαι**

το β' **-sin** που αντιστοιχεί στο **είσαι**

το γ' - που αντιστοιχεί στο **είναι**

Είμαστε τώρα πια σε θέση να χρησιμοποιούμε διάφορα ουσιαστικά και επίθετα με τα προσωπικά επιθήματα.

Ας πάρουμε ένα επίθετο που το ξέρουν πολλοί Έλληνες, το **güzel**, που σημαίνει **όμορφος**

Güzel**im** **είμαι** όμορφος

Güzels**in** **είσαι** όμορφος

Güzel **είναι** όμορφος

Ας πάρουμε τώρα μια λέξη που λήγει σε φωνήεν, π.χ. **taksici**, δηλαδή **ταξιτζής**.

Taksici**yim** **είμαι** ταξιτζής (Εδώ προστίθεται και το συνδετικό **-y-** χάριν ευφωνίας).

Taksici**sin** **είσαι** ταξιτζής

Taksici **είναι** ταξιτζής

Άσκηση

Ας χρησιμοποιήσουμε τις παρακάτω λέξεις με τα επιθήματα α', β' και γ' προσώπου.

İyi **καλά, καλός**

Berber **κουρέας**

Gazeteci **δημοσιογράφος**

İngiliz **Άγγλος**

Μπορείτε να διασταυρώσετε τις απαντήσεις σας με τις λύσεις που βρίσκονται παρακάτω. Αν είναι σωστές, προχωρούμε.

iyiyim, iyisin, iyi

berberim, berbersin, berber

gazeteciym, gazetecisin, gazeteci

İngilizim, İngilizsin, İngiliz

2.3 Αρμονία των φωνηέντων

Ses uyumu

Αφού ξεκινήσαμε μόλις τώρα τα τουρκικά, αγνοούμε ότι το επώνυμο **Ουζούνης** σημαίνει **Ψηλός**, από την τουρκική λέξη **uzun**.

Επομένως, πώς θα πούμε **είμαι ψηλός**;

Νομίζω πως είπατε **uzunim**

Οι Τούρκοι όμως λένε **uzunum** και όχι **uzunim**.

Αυτό συμβαίνει διότι το **u** της λήγουσας είναι διαφορετικό φωνήεν από το **e** που βρίσκεται στη λήγουσα της λέξης **güzel** ή από το **i** που βρίσκεται στη λήγουσα της λέξης **taksici**.

Ας δούμε αυτές τις διαφορές των φωνηέντων.

Τα φωνήεντα της τουρκικής είναι τα εξής:

a	e
ı	i
o	ö
u	ü

Όπως βλέπετε, πρόκειται για τέσσερα ζευγάρια φωνήεντα και εκτός από το **a e**, κάθε ζευγάρι αποτελείται από ένα φωνήεν με μία ή δύο τελίτσες και ένα χωρίς τελίτσα. Και το ζευγάρι **a e** θα μπορούσε να ήταν **a ä** αλλά, όταν το 1928 οι κεμαλιστές αποφάσισαν να αντικαταστήσουν το παλιό οθωμανικό αλφάβητο των αραβικών στοιχείων με το καινούργιο αλφάβητο των λατινικών χαρακτήρων, προτίμησαν το **e** αντί του **ä**.

Τα **a ı o u**, που δεν έχουν τελίτσες, τα ονομάζουμε σκληρά φωνήεντα. Είναι λαρυγγικά. Τα **e i ö ü** τα ονομάζουμε μαλακά φωνήεντα.

Όταν στη λήγουσα υπάρχει σκληρό φωνήεν, το επίθημα που ακολουθεί φέρει και αυτό σκληρό φωνήεν. Όταν το φωνήεν της λήγουσας είναι μαλακό, μαλακό είναι και το φωνήεν του επιθήματος που ακολουθεί.

Κατά κανόνα, τα φωνήεντα που εμπεριέχονται σε κάθε γνήσια τουρκική λέξη είναι είτε όλα σκληρά είτε όλα μαλακά. Οι λέξεις με μικτά φωνήεντα είναι ξένης προέλευσης ή σύνθετες.

Εξάλλου, η αρμονία καθορίζεται από το φωνήεν της λήγουσας. Οι προηγούμενες συλλαβές, ό,τι φωνήεν και αν έχουν, δεν επηρεάζουν αυτό του επιθήματος.

Οπότε το **güzel** και το **iyi** με τα μαλακά φωνήεντα **e** και **i** στη λήγουσα, θα πάρουν επίσης μαλακά φωνήεντα στο επίθημα: **güzelim** και **iyiim**. Το **uzun** όμως, με το σκληρό φωνήεν **u** στη λήγουσα, θα πάρει το επίσης σκληρό **u**: **uzunum**.

Εδώ όμως προκύπτει η εξής ερώτηση:

Αφού υπάρχουν τέσσερα μαλακά και τέσσερα σκληρά φωνήεντα, πώς θα αναγνωρίζουμε ποιο αντιστοιχεί σε ποιο;

Ας ξαναγράψουμε τα φωνήεντα του αλφαβήτου:

a
e
ı

i
o
ö
u
ü

Τα φωνήεντα του επιθέματος αλλάζουν πάντα σύμφωνα με το προηγούμενο φωνήεν. Αυτό που μένει σταθερό είναι το σύμφωνο ή τα σύμφωνα του επιθέματος.

Για να το καταλάβουμε με παράδειγμα, θα προσθέσουμε το σύμφωνο του α' προσώπου του ενικού **-m**, σε όλα τα φωνήεντα, φτιάχνοντας οκτώ επιθέματα για το πρόσωπο αυτό.

-am
-em
-im
-im
-om
-öm
-um
-üm

Αν ίσχυαν και οι οκτώ μορφές του α' ενικού, η αλλαγή θα ήταν εύκολη. Το φωνήεν της λήγουσας θα ήταν και το φωνήεν του επιθέματος. Το «είμαι όμορφος» θα λεγόταν **güzel+em = güzelem**. Εμείς όμως, παραπάνω δεν είπαμε **güzelem** αλλά **güzel+im = güzelim**.

Οι τέσσερις μορφές από τις οκτώ έχουν καταργηθεί.

-am δε χρησιμοποιείται
-em δε χρησιμοποιείται
-im
-im
-om δεν χρησιμοποιείται
-öm δεν χρησιμοποιείται
-um
-üm

Ας γράψουμε λοιπόν οκτώ λέξεις με οκτώ διαφορετικά φωνήεντα στη λήγουσά τους για να δούμε πώς εφαρμόζεται ο κανόνας που ονομάζεται «**αρμονία των φωνηέντων**».

Çoban
Güzel
Yunanlı
Taksici
Doktor
Profesör
Uzun
Türk

(Αν δεν έχετε ήδη μαντέψει **çoban**: βοσκός, **doktor**: γιατρός, **profesör**: καθηγητής πανεπιστημίου)

Στις λέξεις αυτές ας προσθέσουμε το προσωπικό επίθημα του α' ενικού.

Çoban (το επίθημα με το **a** έχει καταργηθεί)

Güzel	(το επίθημα με το e έχει καταργηθεί)
Yunanlı... ım	Yunanlı yım
Taksici... ım	taksici yım
Doktor	(το επίθημα με το o έχει καταργηθεί)
Profesör	(το επίθημα με το ö έχει καταργηθεί)
Uzun... um	uzun um
Türk... üm	Türk üm

Άρα, με τις λέξεις που έχουν στη λήγουσα

ı
i
και
u
ü

η κλίση είναι εύκολη. Χρησιμοποιούμε το ίδιο φωνήεν με αυτό της λήγουσας.

Για τις λέξεις όμως που έχουν στη λήγουσα

a
e
και
o
ö

αναγκαστικά θα χρησιμοποιήσουμε πάλι τα υπάρχοντα φωνήεντα, δηλαδή **ı, i, u, ü**.

Çoban	+	ım	çoban ım (επιλέγουμε το πιο κοντινό σκληρό φωνήεν στο a , που είναι το ı)
Güzel	+	im	güzel im (επιλέγουμε το πιο κοντινό μαλακό φωνήεν στο e , που είναι το i)
Doktor	+	um	doktor um (επιλέγουμε το πιο κοντινό σκληρό φωνήεν στο o , που είναι το u)
Profesör	+	üm	profesör üm (επιλέγουμε το πιο κοντινό μαλακό φωνήεν στο ö , που είναι το ü)

a	ı	o	u
ı		u	
e	i	ö	ü
i		ü	

Περίληψη

όταν στη λήγουσα υπάρχει **a, ı** το προσωπικό επίθημα παίρνει **ı**
όταν στη λήγουσα υπάρχει **e, i** το προσωπικό επίθημα παίρνει **i**
όταν στη λήγουσα υπάρχει **o, u** το προσωπικό επίθημα παίρνει **u**
όταν στη λήγουσα υπάρχει **ö, ü** το προσωπικό επίθημα παίρνει **ü**

Και να θυμάστε:

όταν η τελευταία συλλαβή της λέξης ακολουθείται από προσωπικό επίθημα, προφέρεται ελαφρώς τραβηγμένη. Δεν χρησιμοποιούμε την έκφραση *τονίζεται* για να μη δημιουργηθεί η εντύπωση ότι οι τουρκικές λέξεις τονίζονται όπως οι ελληνικές. Ο τόνος στις τουρκικές λέξεις μοιάζει με ελαφρύ τράβηγμα.

Άσκηση

Συνθέστε τα παρακάτω ουσιαστικά με το προσωπικό επίθημα του α', β', γ' προσώπου του ενικού.

papaz	παπάς
baba	πατέρας
rahibe	καλόγρια
anne	μητέρα
patron	αφεντικό
ortodoks	ορθόδοξος
karagöz	καραγκιόζης
şoför	οδηγός
yorgun	κουρασμένος
Rodoslu	Ρόδιος
Türk	Τούρκος
sütçü	γαλατάς

papazım, papazsın, papaz
babayım, babasın, baba
rahibeyim, rahibesin, rahibe
anneyim, annesin, anne
patronum, patronsun, patron
ortodoksum, ortodokssun, ortodoks
karagözüm, karagözsün, karagöz
şoförüm, şoförsün, şoför
yorgunum, yorgunsun, yorgun
Rodosluyum, Rodoslusun, Rodoslu
Türküm, Türksün, Türk
sütçüyüm, sütçüsün, sütçü

Εφόσον έχετε λύσει επιτυχώς τις ασκήσεις, συνεχίζουμε.

Τα επιθήματα των τριών προσώπων του πληθυντικού αριθμού είναι τα εξής:

α' **-iz** που αντιστοιχεί, κατά κάποιον τρόπο, στο **είμαστε** και έχει τέσσερις εναλλακτικές μορφές.

β' **-siniz** που αντιστοιχεί στο **είστε**, πάλι με τέσσερις μορφές.

γ' - δεν υπάρχει.

Το **είναι** του γ' πληθυντικού, όπως και στον ενικό αριθμό, δεν υπάρχει.

Για να ξεχωρίζουμε τον πληθυντικό από τον ενικό χρησιμοποιούμε το επίθημα του πληθυντικού αριθμού των ουσιαστικών που είναι **-lar** και **-ler**. Δηλαδή με όλα τα μαλακά φωνήεντα το **-ler** και με όλα τα σκληρά το **-lar**.

Έτσι, έφτασε η ώρα να πούμε μερικά λόγια για ...

2.5 Το επίθημα του πληθυντικού -lar, ler②

Ο πληθυντικός αριθμός των ουσιαστικών σχηματίζεται με την προσθήκη του επιθήματος **-lar**, **-ler** στον ενικό αριθμό της λέξης.

Ev	evler
Araba	arabalar
Köy	köyler

Κατά τον σχηματισμό του πληθυντικού αριθμού, στην τουρκική γλώσσα, πρέπει να θυμόμαστε τα εξής:

♦ Ο πληθυντικός μπορεί να αναφέρεται τόσο σε οικογενειακό όσο και σε μικρό όνομα.
π.χ. Mehmetler, δηλ. «ο Mehmet και η οικογένειά του».

♦ Το ουσιαστικό, μετά από αριθμητικό, παραμένει στον ενικό αριθμό.
On iki kalem. Δώδεκα μολύβια.
Üç kadın. Τρεις γυναίκες.

♦ Τα επίθετα όπως çok (πολύς), az (λίγος), birçok (ένα σωρό), birkaç (μερικοί), ακολουθούνται συνήθως από ουσιαστικά στον ενικό αριθμό
Birkaç çocuk μερικά παιδιά
Biraz yemek λίγα φαγητά, (λίγο φαγητό)

♦ Κάποιες εκφράσεις, όπως οι περισσότερες ευχές ή οι χαιρετισμοί, συνηθίζονται στον πληθυντικό αριθμό, κάτι ανάλογο με αυτό που συμβαίνει στην ισπανική γλώσσα.

iyi günler	καλή σας μέρα, χαίρετε
iyi akşamlar	καλό απόγευμα, καλησπέρα.
iyi geceler	καληνύχτα.
iyi şanslar	καλή τύχη.
iyi yolculuklar	καλό ταξίδι.
iyi eğlenceler	καλή διασκέδαση.

2.6 Άσκηση

Πώς λέμε στα τουρκικά:

παπάδες
πατέρες
καλόγριες
μητέρες
αφεντάδες
ορθόδοξοι
καραγκιόζηδες
οδηγοί
κουρασμένοι
Ρόδιοι
Τούρκοι
γαλατάδες

(Για να παρηγορηθείτε, αναλογιστείτε τι τραβάνε και οι μη Έλληνες για να μάθουν τον πληθυντικό αριθμό των ουσιαστικών στα ελληνικά!)

papazlar
babalar
rahibeler
anneler
patronlar
ortodokslar
karagözler
şoförler
yorgunlar
Rodoslular
Türkler
sütçüler

Άσκηση

Μάλλον ήρθε ο καιρός να ανοίξουμε κανένα λεξικό, κατά προτίμηση το δικό μας, και να συνθέσουμε τις παρακάτω λέξεις στα τρία πρόσωπα του ενικού και του πληθυντικού.

μουσουλμάνος
τεμπέλης
Αθηναίος
φοιτητής
Σαλονικιός
τυφλός
ζόρικος
εισηγητής

Müslümanım, Müslümansın, Müslüman, Müslümanız, Müslümansınız, Müslümanlar
tembelim, tembelsin, tembel, tembeliz, tembelsiniz, tembeller
Atinalıyım, Atinalısın, Atinalı, Atinalıyız, Atinalısınız, Atinalılar
öğrenciyim, öğrencisin, öğrenci, öğrenciyiz, öğrencisiniz, öğrenciler
Selânikliyim, Selâniklisin, Selânikli, Selânikliyiz, Selâniklisiniz, Selânikliler
körüm, körsün, kör, körüz, körsünüz, körler
zorluyum, zorlusun, zorlu, zorluyuz, zorlusunuz, zorlular
sözcüyüm, sözcüsün, sözcü, sözcüyüz, sözcüsünüz, sözcüler

Αν είστε tamam (εντάξει) σημαίνει ότι κατέχετε το 6% της τουρκικής γραμματικής, αφού γνωρίζετε τα έξι προσωπικά επιθήματα.
Προχωρούμε στο έβδομο.

2.8. Το ερωτηματικό επίθημα -mi Soru eki

Στα ελληνικά, όταν θέλουμε να ρωτήσουμε, δίνουμε στην πρόταση έναν ερωτηματικό επιτονισμό.
Στα τουρκικά, για τον σκοπό αυτό, έχουμε το ερωτηματικό επίθημα **-mi-** στις τέσσερις εναλλακτικές του μορφές **-mi**, **-mî**, **-mu**, **-mü** ανάλογα με το προηγούμενο φωνήεν. (Από δω και πέρα όταν βλέπετε ένα μικρό ② ή ④ πάνω στο επίθημα, αυτό σημαίνει ότι το επίθημα έχει δύο ή τέσσερις εναλλακτικές μορφές.)

Το ερωτηματικό επίθημα, όταν συνοδεύει κατηγορούμενο, μπαίνει πριν από το προσωπικό επίθημα.

Çoban	mi ...im	çoban	miy ım?
Güzel	mi ...im	güzel	miy ım?
Yunanlı	mi ...im	Yunanlı	miy ım?
Taksici	mi ...im	taksici	miy ım?
Doktor	mi ...im	doktor	mu yum?
Profesör	mi ...im	profesör	mü yüm?
Uzun	mi ...im	uzun	mu yum?
Türk	mi ...im	Türk	mü yüm?

Και εδώ ισχύει το τράβηγμα της λήγουσας. Πριν το ερωτηματικό επίθημα τραβήξτε λίγο το φωνήεν χωρίς όμως να το τονίσετε.

Ας ρωτήσουμε λοιπόν, χρησιμοποιώντας τα έξι προσωπικά επιθήματα ξεχωριστά, και μετά ας απαντήσουμε καταφατικά.

- Uzun muyum?
- Evet, uzunsun.
- Uzun musun?
- Evet, uzunum.
- Uzun mu?
- Evet, uzun.
- Uzun muyuz?
- Evet, uzunsunuz
- Uzun musunuz?
- Evet, uzunuz.
- Uzunlar mı?**
- Evet, uzunlar.

Ως το γ' πληθυντικό πρόσωπο όλα ήταν κανονικά. Εκεί όμως δεν είπαμε **uzun mular**, σαν να λέμε *ουζούν μουλάρ* δηλαδή *μακρύ μουλάρ*, αλλά **uzunlar mı?** Κι αυτό, διότι το **-lar** δεν είναι **προσωπικό επίθημα** για να μπει μετά το ερωτηματικό. Το **-lar** είναι επίθημα του πληθυντικού και κολλάει στο ουσιαστικό που, στην προκειμένη περίπτωση, είναι το **uzun**. Αυτόν τον κανόνα οι μαθητές μας τον βάφτισαν **αντιμουλάρ** **κανόνας**. Αν σας βοηθάει η ονομασία, κρατήστε την.

Άσκηση

Ρωτήστε και απαντήστε καταφατικά με τα έξι προσωπικά επιθήματα όπως κάναμε με το 'uzun'.
Αν είστε παρέα, κάντε το σαν διάλογο.

imam	μουσουλμάνος ιερέας
asker	στρατιώτης
simitçi	κουλουρτζής
fırıncı	φούρναρης
tok	χορτασμένος
profesör	πανεπιστημιακός
Arnavut	Αλβανός
kültürlü	καλλιεργημένος
evet	ναι

İmam mıyım? Evet, imamsın.
İmam mısın? Evet, imamım
İmam mısın? Evet, imamım
İmam mı? Evet, imam
İmam mıyız? Evet, imamsınız
İmam mısınız? Evet, imamız
İmamlar mı? Evet, imamlar

Asker miyim? Evet, askersin.
Asker misin? Evet, askerim.
Asker mi? Evet, asker.
Asker miyiz? Evet, askersiniz.
Asker misiniz? Evet, askeriz.
Askerler mi? Evet, askerler.

Simitçi miyim? Evet, simitçisin.
Simitçi misin? Evet, simitçiyim
Simitçi mi? Evet, simitçi.
Simitçi miyiz? Evet, simitçisiniz.
Simitçi misiniz? Evet, simitçiyiz
Simitçiler mi? Evet, simitçiler

Fırıncı mıyım? Evet, fırıncısın
Fırıncı mısın? Evet, fırıncıyım.
Fırıncı mı Evet, fırıncı.
Fırıncı mıyız? Evet, fırıncısınız.
Fırıncı mısınız? Evet, fırıncıyız.
Fırıncılar mı Evet, fırıncılar.

Tok muyum? Evet, toksun.
Tok musun? Evet, tokum.
Tok mu? Evet, tok.
Tok muyuz? Evet, toksunuz.
Tok musunuz? Evet, tokuz.
Toklar mı? Evet, toklar.

Profesör müyüm? Evet, profesörsün.
Profesör müsün? Evet, profesörüm.
Profesör mü? Evet, profesör.
Profesör müyüz? Evet, profesörsünüz.
Profesör müsünüz? Evet, profesörüz.
Profesörler mi? Evet, profesörler

Arnavut muyum? Evet, Arnavutsun.
Arnavut musun? Evet, Arnavutum
Arnavut mu? Evet, Arnavut.
Arnavut muyuz? Evet, Arnavutsunuz.
Arnavut musunuz? Evet, Arnavutuz.
Arnavutlar mı? Evet, Arnavutlar.

Kültürlü müyüm? Evet, kültürlüsün.

Kültürlü müsün? Evet, kültürlüyüm.
Kültürlü mü? Evet, kültürlü.
Kültürlü müyüz? Evet, kültürlüsünüz.
Kültürlü müsünüz? Evet, kültürlüyüz.
Kültürlüler mi? Evet, kültürlüler.

Αν όμως θέλουμε να απαντήσουμε αρνητικά; Πώς θα πούμε: **δεν είμαστε**

2.10 Το αρνητικό μόριο για τα ουσιαστικά και τα επίθετα değil

Για να σχηματίσουμε αρνητικές προτάσεις με τα ουσιαστικά και τα επίθετα χρησιμοποιούμε το μόριο **değil**.

Προσοχή! Δεν πρόκειται για επίθημα. Είναι ένα αρνητικό μόριο που ακολουθεί τα ουσιαστικά και τα επίθετα και χρησιμοποιείται μαζί με το προσωπικό επίθημα, το οποίο πάντα τοποθετείται στο τέλος της φράσης. Η σειρά είναι η εξής: **ουσιαστικό ή επίθετο + μόριο άρνησης + προσωπικό επίθημα**.

Çoban	değilim.	Βοσκός δεν είμαι (λέει ο Τούρκος)
Türk	değilsin.	Τούρκος δεν είσαι
Yunanlı	değil.	Έλληνας δεν είναι
Budala	değiliz.	Χαζός δεν είμαστε
Aç	değilsiniz.	Πεινασμένος δεν είστε.
Çocuk	değiller.	Παιδί δεν είναι (αυτοί)

Θα εντοπίσατε ήδη ότι το κατηγορούμενο, κατά τον σχηματισμό του πληθυντικού, παραμένει στον ενικό αριθμό.

Άσκηση

Ρωτήστε πρώτα και μετά απαντήστε αρνητικά σε έξι πρόσωπα.

Avrupalı	Ευρωπαίος
Amerikalı	Αμερικανός
Alman	Γερμανός
İngiliz	Άγγλος
Arap	Αραβας
Kürt	Κούρδος
Hayır	όχι

Hayır, Avrupalı değilim.
Hayır, Avrupalı değilsin.
Hayır, Avrupalı değil.
Hayır, Avrupalı değiliz.
Hayır, Avrupalı değilsiniz.
Hayır, Avrupalı değiller.

Hayır, Amerikalı değilim.
Hayır, Amerikalı değilsin.
Hayır, Amerikalı değil.
Hayır, Amerikalı değiliz.
Hayır, Amerikalı değilsiniz.
Hayır, Amerikalı değiller.

Και συνεχίζετε με τα υπόλοιπα...

2.12 Αρνητική ερωτηματική μορφή Olumsuz soru biçimi

Στην αρνητική μορφή της ερώτησης το μόριο της άρνησης και το ερωτηματικό επίθημα λειτουργούν μαζί ως εξής

- Çoban değil miyim?
 - × Hayır, çoban değilsin.
 - × Evet, çobansın.
- Yunanlı değil misin?
 - × Hayır, Yunanlı değilim.
 - × Evet, Yunanlıyım.
- Türk değil mi?
 - × Hayır, Türk değil.
 - × Evet, Türk.
- Öğrenci değil misiniz?
 - × Hayır, öğrenci değiliz.
 - × Evet, öğrenciyiz.
- Arkadaş değil miyiz?
 - × Hayır, arkadaş değilsiniz.
 - × Evet, arkadaşsınız.
- Kardeş değiller mi?
 - × Hayır, kardeş değiller.
 - × Evet, kardeşler.

Öğrenci	μαθητής, φοιτητής
Arkadaş	φίλος
Kardeş	αδελφός

Άσκηση

Πώς θα έλεγαν τα παρακάτω οι Τούρκοι;

- Δεν είσαι ο Αχμέτ;
- Όχι, δεν είμαι. Είμαι ο Μεχμέτ.
- Δεν είμαστε φίλοι;
- Ναι, είμαστε.
- Δεν είμαι έξυπνος;
- Όχι, δεν είσαι. Είσαι κουτός.
- Δεν είναι ο Γιώργος;
- Ναι, είναι ο Γιώργος.
- Δεν είναι Γερμανοί;
- Όχι, δεν είναι. Είναι Έλληνες.
- Μουσουλμάνοι δεν είστε;
- Όχι, δεν είμαστε. Είμαστε Χριστιανοί.
-

- Ahmet değil misin?
- Hayır, Ahmet değilim. Mehmet'im.
- Arkadaş değil miyiz?
- Evet, arkadaşız.
- Akıllı değil miyim?
- Hayır, değilsin. Budalasın.
- Yorgo değil mi?
- Evet, Yorgo.
- Alman değil mi?
- Hayır, değil, Yunanlı.
- Müslüman değil misiniz?
- Hayır, değiliz. Hristiyanız.

Εδώ όμως προσοχή. Στα τουρκικά το *değil mi?* έχει και την έννοια του *έτσι δεν είναι;*

Έτσι λοιπόν, αν το προσωπικό επίθημα ακολουθεί το ουσιαστικό ή το επίθετο και όχι το αρνητικό μόριο, αυτό σημαίνει πως ο ομιλών υποστηρίζει κάτι που πρέπει να βεβαιωθεί ή να αναιρεθεί· π.χ. Türksün, değil mi? (Είσαι Τούρκος, έτσι δεν είναι;)

Αυτό το **değil mi?** μένει πάντα στο γ'ενικό πρόσωπο. Βέβαια, πριν το **değil mi** χρειάζεται ένα κόμμα που συχνά παραλείπεται γιατί οι Τούρκοι κάνουν διαφορετική χρήση των σημείων στίξης απ' ότι οι Έλληνες, ιδιαίτερα του κόμματος.

- Çobanım, değil mi?
 - × Evet, çobansın.
 - × Hayır, çoban değilsin.
- Yunanlısın, değil mi?
 - × Evet, Yunanlıyım.
 - × Hayır, Yunanlı değilim.
- Türk, değil mi?
 - × Evet, Türk.
 - × Hayır, Türk değil.
- Öğrencisiniz, değil mi?
 - × Evet, öğrenciyiz.
 - × Hayır, öğrenci değiliz.
- Arkadaşsınız, değil mi?
 - × Evet, arkadaşız.
 - × Hayır, arkadaş değiliz.
- Kardeşler, değil mi?
 - × Evet, kardeşler.
 - × Hayır, kardeş değiller.
 - ×

Άσκηση

Πώς θα πούμε στα τουρκικά;

- Είσαι η Εμινέ, έτσι δεν είναι;
- Ναι, είμαι.
- Είμαι όμορφος, έτσι δεν είναι;
- Όχι, είσαι άσχημος.
- Είμαστε φίλοι, έτσι δεν είναι;
- Ναι, είμαστε φίλοι.

–Είστε φοιτητές, έτσι δεν είναι;
–Όχι, είμαστε εργάτες.
–Είναι καλά, έτσι δεν είναι;
–Ναι, είναι.
–Είναι κουτός, έτσι δεν είναι;
–Όχι, είναι έξυπνος.

: Eminesin, değil mi?
: Evet, Emineyim.
: Güzelim, değil mi?
: Hayır, çirkinsin.
: Arkadaşız, değil mi?
: Evet, arkadaşız.
: Öğrencisiniz, değil mi?
: Hayır, işçiyiz.
: İyi, değil mi?
: Evet, iyi.
: Budala, değil mi?
: Hayır, akıllı.

♦ Τέλος, πρέπει να σημειώσουμε πως, καμιά φορά, το μόριο **değil** λειτουργεί ως σύνδεσμος. Στην περίπτωση αυτή σημαίνει **και όχι** ή **όχι μόνο**.

♦

Hasan **değil** Yorgos geliyor.

Έρχεται ο Γιώργος και όχι ο Χασάν.

Yalnız Eleni **değil**, Murat da çalışıyor.

Όχι μόνο η Ελένη αλλά και ο Μουράτ δουλεύει.

(Εδώ μπαίνει και το yalnız που σημαίνει μόνο και μόνος)

2.15. Το απαρέμφατο του ενεστώτα με τα προσωπικά επιθήματα İsim fiiller ve kişi ekleri

Αν κοιτάξετε το λεξικό σας, δίπλα στο ρήμα **έρχομαι** θα βρείτε την τουρκική λέξη **gelmek**.

Αυτό όμως μη σας δημιουργήσει την εντύπωση ότι το **gelmek** είναι το πρώτο πρόσωπο του ρήματος στον ενεστώτα, όπως στα νέα ελληνικά. Στην πραγματικότητα **gelmek** είναι **το έρχεσθαι** των αρχαίων ελληνικών, δηλαδή το αντίστοιχο του αρχαιοελληνικού έναρθρου απαρεμφάτου που, όπως και εκεί, στην τουρκική γλώσσα είναι ουσιαστικό.

Στο λεξικό σας θα δείτε αντίστοιχα

αγαπώ	sevmek
εργάζομαι	çalışmak
ξέρω	bilmek
διαβάζω	okumak
τρώω	yemek
πίνω	içmek
κάνω	yapmak
γελώ	gülmek
σταματώ	durmak
παίζω, χορεύω	oynamak
τηλεφωνώ	telefon etmek
κάνω έρωτα	aşk yapmak
κοιμάμαι	uyumak
γίνομαι	olmak

Ένα απαρέμφατο αποτελείται από δυο μέρη: τη *ρίζα* (– gel-, gör-, bil-, oku-, ye-, iç-, yap-, gül-, uyu-, ol-) και το *επίθημα του απαρεμφάτου* (**-mek, -mak**) και, όπως προαναφέραμε, μπορεί να λειτουργεί ως ουσιαστικό. Αυτό ισχύει για όλα τα απαρέμφατα.

Έτσι,

gelmek zor κυριολεκτικά σημαίνει, **το έρχεσθαι δύσκολον εστί**. Δηλαδή **το να έρθει κανείς είναι δύσκολο**.

Yapmak zor mu? «Το πράττειν δύσκολον εστί;»
Είναι δύσκολο να το κάνει κανείς;

Aşk yapmak güzel. Το να κάνεις έρωτα είναι όμορφο.

Telefon etmek pahalı mı? Το να τηλεφωνείς είναι ακριβό;

Durmak yasak! Απαγορεύεται η στάθμευση.

Çalışmak kötü değil. Το να εργάζεσαι δεν είναι κακό.

Sevmek kolay mı? Είναι εύκολο να αγαπά κανείς;

Çok yemek ve içmek zararlı. Το να τρως και το να πίνεις είναι πολύ βλαβερό.

Dikkatli olmak gerekli Πρέπει να είναι κανείς προσεκτικός.

Εδώ, το απαρέμφατο παίζει ρόλο υποκειμένου. Θα μπορούσε να παίζει και ρόλο αντικειμένου ή κατηγορουμένου, όπως θα δούμε στα επόμενα μαθήματα.

Άσκηση

Τι σημαίνουν όλα αυτά στα ελληνικά;

Su içmek yararlı.
Sigara içmek zararlı.
Çok konuşmak iyi değil.
Okumak yorucu değil.
Yaşamak zor.
Evlenmek kolay mı?
Yüzmek kolay değil mi?
Yalan söylemek ayıp.
Sormak ayıp değil.
Öğrenci olmak çok güzel.

Το να πίνεις (πίνει κανείς) νερό είναι ωφέλιμο.
Το να καπνίζει κανείς είναι βλαβερό.
Το να μιλάει κανείς πολύ, δεν είναι καλό.
Το διάβασμα δεν είναι κουραστικό.
Είναι δύσκολο να ζει κανείς.
Είναι εύκολο να παντρεύεται κανείς;
Το να κολυμπάς είναι εύκολο, έτσι δεν είναι;
Είναι ντροπή να λέμε ψέματα.
Δεν είναι ντροπή να ρωτάς.
Είναι πολύ ωραίο να είσαι μαθητής.

Άσκηση

Από παλιές εκθέσεις μαθητών

Το ημερολόγιο της Άννας

Κάποτε είχαμε μια μαθήτριά που λεγόταν Άννα. Κρατούσε ένα ημερολόγιο στα τουρκικά. Το είχε αρχίσει ήδη από το πρώτο μάθημα. Αν θέλετε προσπαθήστε κι εσείς. Βοηθάει πολύ να πείτε στα τουρκικά όσα ακολουθούν!

Είμαι χαρούμενη. Η Εύη δεν είναι. Ο καιρός είναι καλός. Το σπίτι είναι ήσυχο. Η μουσική είναι ωραία. Ο καφές είναι ζεστός. Η μαμά είναι κουρασμένη. Ο μπαμπάς δεν είναι. Τα παιδιά είναι μικρά. Το να μάθεις τουρκικά είναι θαυμάσιο. Δεν είναι δύσκολο, είναι εύκολο. Είναι όμορφο να είσαι μαθητής.

Neşeliyim. Evi değil. Hava güzel. Ev sessiz. Müzik hoş. Kahve sıcak. Anne yorgun. Baba değil. Çocuklar küçük. Türkçe öğrenmek harika. Zor değil, kolay. Öğrenci olmak çok hoş.

Άσκηση

**Γράψτε το γράμμα του Νίκου στα τουρκικά
Νίκος (1985)**

Είμαι εργάτης. Η δουλειά είναι δύσκολη. Είμαστε τρεις εργάτες και ένας μάστορας. Ο Ηρακλής είναι μάστορας. Ο Γιάννης και ο Ιμπραήμ είναι εργάτες. Είμαστε φίλοι. Ο Ιμπραήμ είναι Τούρκος. Είναι τραγουδιστής. Ο Γιάννης είναι καραγκιοζοπαίχτης.

İşçiyim. İş zor. üç işçi ve bir ustayız. Herkül usta. Yannis ve İbrahim işçi. Arkadaşız. İbrahim Türk. Türkücü. Yannis karagözcü.

Άσκηση

Η Μαρία πήγε στην Κωνσταντινούπολη και γράφει (1985)

Μεταφράστε το γράμμα της Μαρίας στα τουρκικά.

Η Κωνσταντινούπολη είναι μεγάλη και ωραία. Οι Τούρκοι είναι ήσυχοι. Τα αυτοκίνητα δεν είναι λίγα. Η Κλειστή Αγορά είναι μεγάλη. Οι δρόμοι είναι βρόμικοι. Είναι ωραίο να ταξιδεύει κανείς. Το να βλέπεις καινούργια μέρη είναι θαύμα.

İstanbul büyük ve güzel. Türkler sakin. Arabalar az değil. Kapalı Çarşı büyük. Yollar kirli. Yolculuk etmek hoş. Yeni yerler görmek harika.

Άσκηση

Μεταφράστε το γράμμα του Χακκί στα ελληνικά.

Ο Hakki στην Αθήνα (2001)

Atina çok büyük, kalabalık ve gürültülü. Hava sıcak ve kirli. Akropol çok güzel. İnsanlar neşeli ve nazik. Yemekler çok lezzetli. Tavernalar, barlar çok. Müzeler örgütlü ve temiz. Metro yeni. Deniz uzak değil. Yolculuk yapmak çok güzel. Yeni şeyler öğrenmek harika.

Η Αθήνα είναι μεγάλη, θορυβώδη και έχει πολύ κόσμο. Κάνει ζέστη και έχει καυσαέριο. Η Ακρόπολη είναι πολύ όμορφη. Οι άνθρωποι είναι χαρούμενοι και ευγενικοί. Τα φαγητά είναι πολύ νόστιμα. Υπάρχουν πολλές ταβέρνες και μπαράκια. Τα μουσεία είναι οργανωμένα και καθαρά. Το μετρό είναι καινούργιο. Η θάλασσα δεν είναι μακριά. Το να ταξιδεύει κανείς είναι πολύ όμορφο. Το να μαθαίνεις καινούργια πράγματα είναι θαύμα.

Άσκηση

Τώρα γράφετε εσείς ένα γράμμα σε κάποιον άγνωστο ή γνωστό φίλο...

Sevgili arkadaşım,

.....

Αγαπητέ μου φίλε,

.....

Από δω και στο εξής μπορείτε να κρατάτε ένα «τουρκικό ημερολόγιο» και, όποτε έχετε χρόνο, να συμπληρώνετε μια σελίδα με τα θέματα κάθε μαθήματος.

Άσκηση

Μετατρέψτε στα τουρκικά τους παρακάτω διαλόγους με τον διπλανό σας. Αν είστε μόνος γίνετε και τα δύο πρόσωπα εναλλάξ:

— Καλημέρα. Είμαι ο Γιώργος.

- Καλημέρα. Είμαι ο Μεχμέτ.
- Είσαι Έλληνας;
- Όχι, δεν είμαι Έλληνας, είμαι Τούρκος.
- Εσύ είσαι Έλληνας;
- Ναι, είμαι.
- Καλησπέρα. Είστε ο κύριος Προκοπάκης;
- Όχι, δεν είμαι. Είμαι ο Βαγγέλης Καβακλής.
- Εγώ είμαι ο Ισμέτ Κόνιαλης.
- Γεια σας κύριε Κόνιαλη, τι κάνετε;
- Καλά είμαι, εσείς;
- Καλά. Είμαι ο καινούργιος γείτονας.
- Καληνύχτα σας.
- Καληνύχτα.

- Merhaba, ben Yorgos.
- Günaydın. Ben Mehmet.
- Yunanlı mısınız?
- Hayır, Yunanlı değilim, Türküm.
- Sen Yunanlı mısın?
- Evet, Yunanlıyım.

- İyi akşamlar, Siz Prokopakis Bey misiniz?
- Hayır değilim. Ben, Vangelis Kavaklis.
- Ben İsmet Konyalı.
- Merhaba İsmet Bey, nasılsınız?
- İyiyim siz nasılsınız?
- İyiyim, teşekkür ederim. Ben yeni komşunuz.
- İyi geceler.
- İyi geceler.

- Καλησπέρα σας, κυρία Βασιλική. Τι κάνετε;
- Καλησπέρα σας, δεσποινίς Ευαγγελία. Καλά είμαστε εσείς τι κάνετε;
- Καλά κι εμείς, ευχαριστούμε.
- Και η γάτα; Είναι κι εκείνη καλά;
- Και η γάτα και ο σκύλος είναι καλά.

- İyi akşamlar Vasiliki Hanım, nasılsınız?
- İyi akşamlar Vangelica Hanım, biz iyiyiz, siz nasılsınız?
- Biz de* iyiyiz, teşekkür ederiz.
- Ya* kedi? O da iyi mi?
- Hem* kedi, hem* köpek çok iyiler.

* De/da: Biz de, onlar da: και εμείς, και αυτοί. Το επιβεβαιωτικό **και**, στα τουρκικά, δεν είναι το ίδιο με το σύνδεσμο **ve**, αλλά είναι ένα άλλο μόριο. Είναι το **de** ή **da** ανάλογα με την αρμονία φωνηέντων. Αν και δεν είναι επίθημα ακολουθεί τον κανόνα της αρμονίας. Το αρχικό ερωτηματικό **και** είναι **ya** σε όλες τις περιπτώσεις. Το διπλό επιβεβαιωτικό **και ... και**, όπως είδατε και στον διάλογο, είναι **hem ... hem**. Μπορεί να έχετε ακούσει τη φράση που έλεγαν οι παλιοί: «Εμ φουκαράς, εμ μπουνταλάς». Πάντως τη φράση αυτή δε θα δυσκολευτείτε να την πείτε στα τουρκικά: «Hem fukara, hem budala.»

- Είστε Θεσσαλονικιός;
- Όχι δεν είμαι Θεσσαλονικιός, είμαι Αθηναίος.
- Και ο Γιάννης Αθηναίος είναι;
- Ναι, και ο Γιάννης, και η Ελένη Αθηναίοι είναι

- Selanikli misiniz?
- Hayır, Selanikli değilim, Atinalı'yım.
- Yannis de Atinalı mı?
- Evet, hem Yannis, hem de Eleni Atinalı.

.....

- Καληνύχτα παιδιά!
- Καληνύχτα πατέρα!

- İyi geceler çocuklar!
- İyi geceler baba!

Στο σημείο αυτό, ας κάνουμε μια μικρή επανάληψη των όσων μάθαμε μέχρι τώρα.

Πληθυντικός αριθμός

Ev	evler
Araba	arabalar
Köy	köyler

Προσωπικές καταλήξεις

-(y)ım	-(y)im	-(y)um	-(y)üm
-sin	-sin	-sun	-sün
-	-	-	-
-(y)ız	-(y)iz	-(y)uz	-(y)üz
-sınız	-siniz	-sunuz	-sünüz
-	-	-	-

Βλέπουμε ότι από τα οκτώ φωνήεντα της τουρκικής γλώσσας (**a, e, ı, i, o, ö, u, ü**) μόνο τέσσερα (**ı, i, u, ü**) υπάρχουν στις προσωπικές καταλήξεις, οι οποίες επομένως έχουν τέσσερις μορφές. Έτσι, όταν η λέξη με την οποία θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε κάποια προσωπική κατάληξη λήγει σε φωνήεν, το οποίο δεν υπάρχει σε προσωπική κατάληξη, τότε πρέπει να βρούμε ποιο από τα υπάρχοντα τέσσερα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε. Καταφεύγουμε λοιπόν στην **αρμονία των φωνηέντων** η οποία μας λέει τα εξής:

a	ı	o	
ı		u	
e	i	ö	
i		ü	

Έχουμε λοιπόν:

ı, i, u, ü	zayıf	ım	sakin	im	uzun	um	Türk	üm
	zayıf	sin	sakin	sin	uzun	sun	Türk	sün
	zayıf	-	sakin	-	uzun	-	Türk	-
	zayıf	ız	sakin	iz	uzun	uz	Türk	üz
	zayıf	sınız	sakin	siniz	uzun	sunuz	Türk	sünüz
	zayıflar	-	sakinler	-	uzunlar	-	Türkler	-

a, e, o, ö	avukat	ım	güzel	im	doktor	um	profesör	üm
	avukat	sin	güzel	sin	doktor	sun	profesör	sün
	avukat	-	güzel	-	doktor	-	profesör	-
	avukat	ız	güzel	iz	doktor	uz	profesör	üz
	avukat	sınız	güzel	siniz	doktor	sunuz	profesör	sünüz
	avukatlar	-	güzeller	-	doktorlar	-	profesörler	-

ı, i, u, ü	Yunanlı	yım	iyi	yim	doğru	yum	kötü	yüm
	Yunanlı	sın	iyi	sin	doğru	sun	kötü	sün
	Yunanlı	-	iyi	-	doğru	-	kötü	-
	Yunanlı	yız	iyi	yiz	doğru	yuz	kötü	yüz
	Yunanlı	sınız	iyi	siniz	doğru	sunuz	kötü	sünüz
	Yunanlılar	-	iyiler	-	doğrular	-	kötüler	-

a, e, o, ö	kısa	yım	üye	yim		
	kısa	sın	üye	sin		
	kısa	-	üye	-		
	kısa	yız	üye	yiz		
	kısa	sınız	üye	siniz		
	kısalar	-	üyeler	-		

zayıf αδύνατος
 sakın ήρεμος
 uzun ψηλός, μακρύς
 avukat δικηγόρος
 doğru σωστός, ευθύς
 kötü κακός
 kısa κοντός
 üye μέλος

Ό,τι είδαμε παραπάνω ισχύει και για το ερωτηματικό επίθημα **mi-④**. Το επίθημα αυτό ακολουθεί τη λέξη αλλά δεν ενώνεται μαζί της όπως η προσωπική κατάληξη. Παρόλα αυτά, ισχύει και γι' αυτό η αρμονία των φωνηέντων. Έχει λοιπόν τέσσερις μορφές, τις **mi-**, **mı-**, **mu-**, **mü-**. Ας σημειώσουμε εδώ ότι το προσωπικό επίθημα τοποθετείται πάντα στο τέλος, επομένως ενώνεται με το ερωτηματικό επίθημα.

ı, i, u, ü	zayıf	miyim?	sakin	miyim?	uzun	muyum?	Türk	müyüm?
	zayıf	sın?	sakin	misin?	uzun	musun?	Türk	musün?
	zayıf	mı?	sakin	mi?	uzun	mu?	Türk	mü?
	zayıf	miyiz?	sakin	miyiz?	uzun	muyuz?	Türk	müyüz?
	zayıf	misiniz?	sakin	misiniz?	uzun	musunuz?	Türk	müsünüz?
	zayıflar	mı?	sakinler	mi?	uzunlar	mi?	Türkler	mi?

a, e, o, ö	avukat	miyim?	güzel	miyim?	doktor	muyum?	profesör	müyüm?
	avukat	misin?	güzel	misin?	doktor	sun?	profesör	sün?
	avukat	mı?	güzel	mi?	doktor	mu?	profesör	mü?
	avukat	miyiz?	güzel	miyiz?	doktor	muyuz?	profesör	müyüz?
	avukat	misiniz?	güzel	misiniz?	doktor	musunuz?	profesör	müsünüz?
	avukatlar	mı?	güzeller	mi?	doktorlar	mi?	profesörler	mi?

ı, i, u, ü	Yunanlı	miyim?	iyi	miyim?	doğru	muyum?	kötü	müyüm?
	Yunanlı	misin?	iyi	misin?	doğru	musun?	kötü	musün?
	Yunanlı	mı?	iyi	mi?	doğru	mu?	kötü	mü?
	Yunanlı	miyiz?	iyi	miyiz?	doğru	muyuz?	kötü	müyüz?
	Yunanlı	misiniz?	iyi	misiniz?	doğru	musunuz?	kötü	müsünüz?
	Yunanlılar	mı?	iyiler	mi?	doğrular	mi?	kötüler	mi?

a, e, o, ö	kısa	miyim?	üye	miyim?
	kısa	misin?	üye	misin?
	kısa	mı?	üye	mi?
	kısa	miyiz?	üye	miyiz?
	kısa	misiniz?	üye	misiniz?
	kısalar	mı?	üyeler	mi?

Το αρνητικό μόριο **değil** δεν μεταβάλλεται. Διατηρεί λοιπόν τα φωνηέντά του ως έχουν και δεν χρειάζεται να ανησυχούμε για την αρμονία των φωνηέντων. Και αυτό ακολουθεί τη λέξη παίρνοντας μαζί του το προσωπικό επίθημα. Δηλαδή:

Türk	değilim
Türk	değilsin
Türk	değil
Türk	değiliz
Türk	değilsiniz
Türk	değiller

Όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε τον ερωτηματικοαρνητικό τύπο, τοποθετούμε απλώς το ερωτηματικό μόριο **mi-④** μετά από το **değil**. Όπως πάντα, το προσωπικό επίθημα ακολουθεί.

Türk	değil	miyim?
Türk	değil	misin?
Türk	değil	mi?
Türk	değil	miyiz?
Türk	değil	misiniz?
Türk	değiller	mi?

Παρατηρούμε ότι εδώ δεν έχουμε παραθέσει ξεχωριστά παραδείγματα για κάθε ένα από τα φωνήεντα **a, e, ı, i, o, ö, u, ü**. Αυτό συμβαίνει γιατί και το ερωτηματικό **mi-④** παραμένει αμετάβλητο, καθώς ακολουθεί το **değil**.

Τέλος,

τα απαρέμφατα των ρημάτων μπορούμε να τα διακρίνουμε παρατηρώντας το επίθημα **-mek/ -mak** το οποίο ακολουθεί τη ρίζα του ρήματος αλλά και τη φωνηεντική αρμονία.

Gel – **mek**
 Oku - **mak**
 İste - **mek**
 Öğren - **mek**
 Yorul - **mak**
 Sevin - **mek**

Τα απαρέμφατα λειτουργούν συντακτικά στην πρόταση σαν ένα οποιοδήποτε ουσιαστικό.

Μάθημα 3 3. ders 3.1 Κτητικά επιθήματα Iyelik ekleri

Όπως είδαμε στο δεύτερο μάθημα, στην τουρκική γλώσσα **δεν υπάρχει το ρήμα είμαι**. Υπάρχουν μόνο προσωπικά επιθήματα.*

Ούτε το ρήμα *έχω* υπάρχει. Αντί του ρήματος *έχω* οι Τούρκοι χρησιμοποιούν το επίθετο *υπαρκτός* για να εκφράσουν κτήση. Για να πει δηλαδή ένας Τούρκος *έχω αυτοκίνητο* λέει **το αυτοκίνητό μου υπαρκτό είναι**. Αντίστοιχα, για να πει ότι δεν έχει αυτοκίνητο λέει **το αυτοκίνητό μου ανύπαρκτο είναι**. Επίσης το επίθετο *υπαρκτός* αντικαθιστά και το ρήμα *υπάρχω*. Με άλλα λόγια ούτε το ρήμα *υπάρχω* υπάρχει. Ο Τούρκος λέει *υπαρκτός είμαι* αντί του *υπάρχω*.

Στην ουσία τα κτητικά επιθήματα είναι η σπονδυλική στήλη της τουρκικής γλώσσας. Εκτός από το να δηλώνουν κτήση, χρησιμοποιούνται και για τον σχηματισμό της υποτακτικής ή των αναφορικών συνδέσμων.

π.χ.: Ο Τούρκος, για να δηλώσει *θέλω να έρθεις* λέει *θέλω το έρχεσθαί σου* ή όταν θέλει να πει *ξέρω ότι ήρθες*, λέει *ξέρω το ελθείν σου*.

Ας δούμε λοιπόν πρώτα τα **κτητικά επιθήματα**.

araba + **m** → arabam το αυτοκίνητό **μου**
kardeş+ **im** → kardeşim ο αδερφός **μου**

Το κτητικό επίθημα για το α' ενικό πρόσωπο είναι **-m**, εφόσον η λέξη λήγει σε φωνήεν. Για τις λέξεις που λήγουν σε σύμφωνο, μαζί με το επίθημα έχουμε και το συνδετικό φωνήεν **-i**④. Και εδώ η ομοιότητα των ήχων θα σας βοηθήσει να θυμάστε τα επιθήματα.

Ας δούμε τώρα όλα τα κτητικά επιθήματα σε όλα τα πρόσωπα.

Araba	m	→	arabam	→	το αυτοκίνητό μου
Kardeş	im	→	kardeşim	→	ο αδερφός μου
Araba	n	→	araban	→	το αυτοκίνητό σου
Kardeş	in	→	kardeşin	→	ο αδερφός σου
Araba	sı	→	arabası	→	το αυτοκίνητό του/ της/ του
Kardeş	i	→	kardeşi	→	ο αδερφός του/ της/ του
Araba	mız	→	arabamız	→	το αυτοκίνητό μας
Kardeş	imiz	→	kardeşimiz	→	ο αδερφός μας
Araba	nız	→	arabanız	→	το αυτοκίνητό σας
Kardeş	iniz	→	kardeşiniz	→	ο αδερφός σας
Araba	ları	→	arabaları	→	το αυτοκίνητό τους
Kardeş	leri	→	kardeşleri	→	ο αδερφός τους

* Κάποιοι ισχυρίζονται πως υπήρχε κάποτε ένα βοηθητικό ρήμα imek, και τα προσωπικά επιθήματα είναι η εξέλιξη των προσώπων του ρήματος αυτού. Δηλαδή, κάτι σαν το αγγλικό 'to be' και am, is, are. Θεωρούμε την υπόθεση γλωσσολογικά παρατραβηγμένη. Επιμένουμε στο προσωπικό επίθημα.

✦ Για το γ' ενικό πρόσωπο το επίθημα είναι **-i**④, δηλαδή ένα φωνήεν. Χρειαζόμαστε λοιπόν ένα συνδετικό σύμφωνο και αυτό είναι το **-s-**

✦ Για να ξεχωρίσουμε το γ' πληθυντικό από το γ' ενικό πρόσωπο, βάζουμε το επίθημα του πληθυντικού αριθμού **-lar**② πριν από το κτητικό επίθημα.

✦ Τα πρώτα πέντε επιθήματα έχουν τέσσερις διαφορετικές μορφές σύμφωνα με τον κανόνα της αρμονίας των φωνηέντων.

✦ Κατά τον σχηματισμό της κτήσης, το τράβηγμα της φωνής που προαναφέραμε, ακούγεται πολύ χαμηλά στη λήγουσα, πάνω στην κτητική έννοια.

✦ Το έκτο επίθημα, του γ' πληθυντικού, προηγείται του κτητικού επιθήματος.

- ✖ Evin **evlerin**
- ✖ Kedimiz **kedilerimiz**

*Το επίθημα του πληθυντικού **-ler, -lar**, μπαίνει μετά το κτητικό επίθημα μόνο σε ουσιαστικά που υποδηλώνουν **σχέση συγγένειας**. Έτσι έχουμε: *Teyzemler*, δηλαδή «η οικογένεια της θείας μου», *annemler*, *babamlar*, «οι γονείς μου».*

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Η μητέρα μου.
Ο πατέρας μου.
Ο φίλος σου.
Το κεφάλι του.
Το βιβλίο της.
Το σπίτι μας.
Η γειτονιά σας.
Τα λεφτά μου.
Τα λόγια σου.
Το παιδί τους.
Τα παιδιά του.
Τα παιδιά τους.
Οι φίλοι μου.

annem
babam
arkadaşın
kafası
kitabı *
evimiz
mahalleniz
paralarım
sözlerin
çocukları
çocukları
çocukları
arkadaşlarım

* Γιατί δεν είπαμε *kitabı* και είπαμε *kitabı*; Είναι καιρός να μάθουμε τον πρώτο κανόνα για την αρμονία των συμφώνων. Αυτόν τον κανόνα να τον θυμόμαστε με την ελληνική λέξη

ΡεÇεΤαΚί με λατινική γραφή. Όταν ακολουθεί κάποιο φωνήεν τα σύμφωνα p, ç, t, k τότε γίνονται οι εξής αλλαγές:

p	μετατρέπεται σε	b
ç	“	c
t	“	d
k	“	ğ

Άσκηση

Η μητέρα μου είναι οικολόγος.
Ο πατέρας μου είναι φοιτητής.
Ο φίλος σου τι κάνει;
Το κεφάλι σου είναι βρόμικο.
Το βιβλίο της είναι καλό.
Το σπίτι μας είναι καθαρό, όμορφο και φωτεινό.
Η γειτονιά σας είναι χάλια.
Τα λεφτά μου δεν είναι πολλά.
Τα λόγια σου είναι πολύτιμα.
Το παιδί τους είναι πολύ άτακτο.
Τα παιδιά του είναι ήσυχα.
Τα παιδιά τους είναι μικρά.
Οι φίλοι μου δεν είναι ρατσιστές.

Annem çevreci.

Babam öğrenci, / Babam üniversite öğrencisi.

Arkadaşın nasıl?
Başın kirli.
Kitabı iyi.
Evimiz temiz, güzel ve aydınlık.
Mahalleniz berbat.
Param çok değil.
Sözlerin çok değerli.
Çocukları çok yaramaz.
Çocukları uslu.
Çocukları küçük.
Arkadaşlarım ırkçı değil.

Άσκηση

Πείτε τα στα ελληνικά

Okulumuz açık.
Eviniz soğuk mu?
Arkadaşların nasıl?
Gözlerin çok güzel.
Kafam çok yorgun.
Elleri çok büyük
Kardeşiniz çok yaramaz.
Yunanlılar Hristiyan mı?
Türkler Müslüman, değil mi?

Sevgilin yalancı mı?

Το σχολείο μας είναι ανοιχτό.
Το σπίτι σας είναι κρύο;
Τι κάνουν οι φίλοι σου;
Τα μάτια σου είναι πολύ όμορφα.
Το κεφάλι μου είναι πολύ κουρασμένο.
Τα χέρια του είναι πολύ μεγάλα.
Ο αδελφός σας είναι πολύ άτακτος/ζωηρός.
Οι Έλληνες είναι χριστιανοί;
Οι Τούρκοι είναι μουσουλμάνοι, έτσι δεν είναι;
Ο φίλος σου (ο αγαπημένος σου) είναι ψεύτης;

Καμιά φορά μαζί με το κτητικό επίθημα χρησιμοποιούμε και αντωνυμία, ιδιαίτερα αν θέλουμε να δώσουμε έμφαση ή έχουμε τρίτο πρόσωπο.

3.5 Οι προσωπικές αντωνυμίες Kişi zamirleri

Ben	Εγώ
Sen	Εσύ
O	Αυτός, αυτή, αυτό
Biz	Εμείς
Siz	Εσείς
Onlar	Αυτοί, αυτές, αυτά

3.6 Οι κτητικές αντωνυμίες

Arabam, μάθαμε ότι σημαίνει το αυτοκίνητό μου.

Ας τοποθετήσουμε και την προσωπική αντωνυμία: *ben arabam*. Αυτό όμως δεν σημαίνει τίποτα. Διότι η αντωνυμία βρίσκεται ακόμα στην ονομαστική. Αν όμως και η προσωπική αντωνυμία πάρει το κτητικό επίθημα, γίνει δηλαδή *benim arabam*, σημαίνει ότι δίνουμε έμφαση στην κτήση, σαν να λέμε «Το δικό μου το αυτοκίνητό μου», δηλ. το δικό μου αυτοκίνητο.

Φυσικά η συχνή χρήση της κτητικής αντωνυμίας είναι πλεονασμός. Όπως είπαμε, την επιστρατεύουμε κάθε φορά που θέλουμε να δώσουμε έμφαση στην έννοια της κτήσης ή στην περίπτωση του τρίτου προσώπου. Εκεί, για να διασαφηνίσουμε το περί ποίου πρόκειται, τις περισσότερες φορές αναγκάζομαστε να χρησιμοποιούμε το κτητικό επίθημα της αντωνυμίας μαζί με τον κτήτορα.

Ας το δούμε με παραδείγματα.

Benim arabam → το αυτοκίνητό **μου** (το δικό μου αυτοκίνητο)
Benim → ο αδερφός **μου** (ο δικός μου αδερφός)
kardeşim

Δηλαδή στην αντωνυμία του α' ενικού το επίθημα είναι **-im**. Το επίθημα της αντωνυμίας και του ουσιαστικού **δεν** διαφέρουν.

Senin araban →
Senin kardeşin → το αυτοκίνητό **σου** (το δικό σου αυτοκίνητο)
ο αδερφός **σου** (ο δικός σου αδερφός)

Δηλαδή στην αντωνυμία του β' ενικού το επίθημα είναι **-in**. Το επίθημα της αντωνυμίας και του ουσιαστικού **δεν** διαφέρουν.

Onun arabası → το αυτοκίνητό **του/ της/ του**
Onun kardeşi → ο αδερφός **του/ της/ του**

Στο γ' πρόσωπο του ενικού, το επίθημα του κτήτορα (εδώ της αντωνυμίας) και το επίθημα του κτήματος (του ουσιαστικού που ακολουθεί) **διαφέρουν**. Το επίθημα του κτήτορα είναι **-in**④. Και επειδή ο κτήτορας λήγει σε φωνήεν, θέλει και ένα συνδετικό σύμφωνο, το **-n**.

O...**n**...**un** = O**n****un** = το δικό του

Όταν στη θέση της αντωνυμίας υπάρχει κύριο όνομα ή ουσιαστικό, ισχύουν πάλι οι ίδιοι κανόνες. Μόνο που τα κύρια ονόματα χωρίζονται από τα επιθήματα με μια απόστροφο.

Yorgo... n ... un	→	Yorgo' nun	→	του Γιώργου
Eleni... n ... in	→	Eleni' nin	→	της Ελένης
Yunanlı... n ... in	→	Yunanlı' nin	→	του Έλληνα
Ahmet... in	→	Ahmet' in	→	του Αχμέτ
Hasan... in	→	Hasan' in	→	του Χασάν
Türk... ün	→	Türk' ün	→	του Τούρκου

Για το κτήμα (αυτοκίνητο/ αδερφός), το επίθημα είναι **-i**④. Όταν λήγει σε φωνήεν, χρειάζεται ένα συνδετικό σύμφωνο το οποίο είναι το **-s**.

Αν μπήκατε στο νόημα, γράψτε μόνοι σας τον κανόνα για τα υπόλοιπα πρόσωπα

Bizim arabamız → το αυτοκίνητό **μας**
Bizim → ο αδερφός **μας**
kardeşimiz

Sizin arabanız → το αυτοκίνητό **σας**
Sizin → ο αδερφός **σας**
kardeşiniz

Onların arabası → το αυτοκίνητό **τους***
Onların kardeşi → ο αδερφός **τους***

Onların	→	τα αυτοκίνητά τους
arabaları	→	
Onların arabası		το αυτοκίνητό τους
		* Εδώ μπορούμε να κάνουμε διάκριση αφού έχουμε την αντωνυμία στη διάθεση μας.

Αν αυτά τα τελευταία που είπαμε είναι ξεκάθαρα για σας και τα θεωρείτε βαρετή επανάληψη, αυτό σημαίνει πως είστε σε θέση να προχωρήσετε στις ασκήσεις. Αν όχι, διαβάστε το μάθημα αργότερα, με φρέσκο μυαλό. Προτιμότερο, αύριο.

Τέλος, να πούμε και μια εξαίρεση. Καμιά φορά –για μαγκιά- οι φίλοι σας οι Τούρκοι μπορούν να λένε με τα α' και β' πρόσωπα αντί arabam, araban, arabamiz, arabaniz: benim araba, senin araba, bizim araba και sizin araba. Εσείς δεν περιάζει, ας μην είστε τόσο μάγκες στην ομιλία της τουρκικής γλώσσας.

Άσκηση

Πείτε αυτά τα γλυκόλογα στα τουρκικά.

αγάπη μου
μωρό μου
κούκλα/κούκλε μου
ψυχή μου
γλυκιά/γλυκέ μου
όμορφό μου

sevgilim
bebeğim
güzelim
canım
tatlım
cicim

Άσκηση : Όταν λένε αυτά οι Τούρκοι τι εννοούν;

tatlım
canım
cicim
şekerim
kuzum
ciğerim
güzelim
sevgilim

γλυκέ μου/ γλυκιά μου
ψυχή μου
όμορφό μου
γλυκιέ/ια μου
αρνάκι μου
σπλάχνο μου
κούκλα μου
αγάπη μου

Άσκηση

Συμπληρώστε τα κενά με τα κτητικά επιθήματα.

Hasan'ın baba__ Yunanlı. Benim baba__ Türk. Yorgo'__ anne__ işçi, baba__ çoban. (Bizim) kardeş__ tembel. Sizin kardeş__ tembel değil. (Onların) arkadaşlar__ Arnavut ve Kürt.

Hasan'ın babası Yunanlı. Benim babam Türk. Yorgo'nun annesi işçi, babası çoban. (Bizim) kardeşimiz tembel. Sizin kardeşiniz tembel değil. (Onların) arkadaşları Arnavut ve Kürt.

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά.

Το σπίτι του Γιάννη είναι μεγάλο. Το δικό μου σπίτι είναι μικρό. Η αδελφή της Ελένης είναι μαθήτρια. Η δικιά μου αδελφή δεν είναι μαθήτρια. Η μητέρα μου δεν είναι Ελληνίδα, είναι Τούρκισσα.

Ο πατέρας μου είναι Έλληνας. Ο πατέρας του Γιώργου είναι Κούρδος. Ο φίλος σου είναι Αλβανός; Όχι, δεν είναι Αλβανός, είναι Τούρκος. Ο γιατρός σας είναι Έλληνας; Όχι, δεν είναι Έλληνας, ο γιατρός μας είναι Άραβας. Ο μπακάλης σας είναι πλούσιος; Ναι, ο μπακάλης μας είναι πλούσιος. Ο παππούς τους είναι τσομπάνης; Όχι, ο παππούς τους δεν είναι τσομπάνης, είναι στρατηγός. Η διεύθυνσή τους είναι σωστή, έτσι δεν είναι; Όχι, δεν είναι σωστή, είναι λάθος.

Yanni'nin evi büyük. Benim evim küçük. Eleni'nin kız kardeşi öğrenci. Benim kız kardeşim öğrenci değil. Annem Yunanlı değil, Türk. Η μητέρα μου δεν είναι Ελληνίδα, είναι Türk. Babam Yunanlı. Yorgo'nun babası Kürt. Arkadaşın Arnavut mu? Hayır, Arnavut değil, Türk. Doktorunuz Yunanlı mı? Hayır, Yunanlı değil, doktorumuz Arap. Bakkalınız zengin mi? Evet, bakkalımız zengin. Dedeleri çoban mı? Hayır, dedeleri çoban değil, general.

Adresleri doğru, değil mi? Hayır, doğru değil, yanlış.

3.11 Var υπαρκτός

Είπαμε ότι η φράση *Arabam büyük* σημαίνει το αυτοκίνητό μου είναι μεγάλο.

Ας πούμε τώρα *Arabam var*.

Αυτό που κάναμε είναι ότι απλώς τοποθετήσαμε στη θέση του κατηγορουμένου αντί της λέξης **büyük** που σημαίνει **μεγάλος**, τη λέξη **var** που σημαίνει **υπαρκτός**. «Το αυτοκίνητό μου υπαρκτό είναι» δεν ηχεί όμορφα στο ελληνικό αυτί. Ο Τούρκος όμως έτσι εκφράζει την έννοια της κτήσης διότι, όπως είπαμε και παραπάνω, στα τουρκικά δεν υπάρχει το ρήμα *έχω*.

arabam var	→ το αυτοκίνητό μου υπαρκτό είναι	→ έχω αυτοκίνητο
kardeşim var	→ ο αδερφός μου υπαρκτός είναι	→ έχω αδερφό
Araban var	→ το αυτοκίνητό σου υπαρκτό είναι	→ έχεις αυτοκίνητο
Kardeşin var	→ ο αδερφός σου υπαρκτός είναι	→ έχεις αδερφό
Arabası var	→ το αυτοκίνητό του/ της/ του υπαρκτό είναι	→ έχει αυτοκίνητο
Kardeşi var	→ ο αδερφός του/ της/ του υπαρκτός είναι	→ έχει αδερφό
Arabamız var	→ το αυτοκίνητό μας υπαρκτό είναι	→ έχουμε αυτοκίνητο
Kardeşimiz var	→ ο αδερφός μας υπαρκτός είναι	→ έχουμε αδερφό
Arabanız var	→ το αυτοκίνητό σας υπαρκτό είναι	→ έχετε αυτοκίνητο
Kardeşiniz var	→ ο αδερφός σας υπαρκτός είναι	→ έχετε αδερφό
Arabaları var	→ το αυτοκίνητό τους υπαρκτό είναι	→ έχουν αυτοκίνητο*
Kardeşleri var	→ ο αδερφός τους υπαρκτός είναι	→ έχουν αδερφό*

* Αυτές οι φράσεις σημαίνουν και
έχουν αυτοκίνητα.
έχουν αδέρφια.

3.12 Ερώτηση με το var var mı?

arabam var mı?	→ έχω αυτοκίνητο;
kardeşim var mı?	→ έχω αδερφό;
Araban var mı?	→ έχεις αυτοκίνητο;
Kardeşin var mı?	→ έχεις αδερφό;
Arabası var mı?	→ έχει αυτοκίνητο;
Kardeşi var mı?	→ έχει αδερφό;
Arabamız var mı?	→ έχουμε αυτοκίνητο;
Kardeşimiz var mı?	→ έχουμε αδερφό;

Arabanız var mı? → έχετε αυτοκίνητο;
 Kardeşiniz var mı? → έχετε αδερφό;

Arabaları var mı? → έχουν αυτοκίνητο; **
 Kardeşleri var mı? → έχουν αδερφό; **

** Αυτές οι φράσεις σημαίνουν και
 έχουν αυτοκίνητα;
 έχουν αδέρφια;

3.13 Yok Ανύπαρκτος

arabam yok	→ το αυτοκίνητό μου ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχω αυτοκίνητο
kardeşim yok	→ ο αδερφός μου ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχω αδερφό
Araban yok	→ το αυτοκίνητό σου ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχεις αυτοκίνητο
Kardeşin yok	→ ο αδερφός σου ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχεις αδερφό
Arabası yok	→ το αυτοκίνητό του/ της/ του ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχει αυτοκίνητο
Kardeşi yok	→ ο αδερφός του/ της/ του ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχει αδερφό
Arabamız yok	→ το αυτοκίνητό μας ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχουμε αυτο/το
Kardeşimiz yok	→ ο αδερφός μας ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχουμε αδερφό
Arabanız yok	→ το αυτοκίνητό σας ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχετε αυτο/το
Kardeşiniz yok	→ ο αδερφός σας ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχετε αδερφό
Arabaları yok	→ το αυτοκίνητό τους ανύπαρκτο είναι	→ Δεν έχουν αυτο/το*
Kardeşleri yok	→ ο αδερφός τους ανύπαρκτος είναι	→ Δεν έχουν αδερφό*

* Αυτές οι φράσεις σημαίνουν και
 δεν έχουν αυτοκίνητα.
 δεν έχουν αδέρφια.

3.14 Ερώτηση με το yok yok mu?

arabam yok mu?	→ το αυτοκίνητό μου ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχω αυτοκίνητο;
kardeşim yok mu?	→ ο αδερφός μου ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχω αδερφό;

Araban yok mu?	→ το αυτοκίνητό σου ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχεις αυτοκίνητο;
Kardeşin yok mu?	→ ο αδερφός σου ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχεις αδερφό;
Arabası yok mu?	→ το αυτοκίνητό του/ της/ του ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχει αυτοκίνητο;
Kardeşi yok mu?	→ ο αδερφός του/ της/ του ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχει αδερφό;
Arabamız yok mu?	→ το αυτοκίνητό μας ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχουμε αυτοκίνητο;
Kardeşimiz yok mu?	→ ο αδερφός μας ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχουμε αδερφό;
Arabanız yok mu?	→ το αυτοκίνητό σας ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχετε αυτοκίνητο;
Kardeşiniz yok mu?	→ ο αδερφός σας ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχετε αδερφό;
Arabaları yok mu?	→ το αυτοκίνητό τους ανύπαρκτο είναι;	→ Δεν έχουν αυτο/το;**
Kardeşleri yok mu?	→ ο αδερφός τους ανύπαρκτος είναι;	→ Δεν έχουν αδερφό;**

**** Αυτές οι φράσεις σημαίνουν και
δεν έχουν αυτοκίνητα.
δεν έχουν αδέρφια.**

Άσκηση

Πώς θα έλεγαν οι Τούρκοι όσα ακολουθούν;

- Γιώργο έχεις αυτοκίνητο;
- Όχι δεν έχω αυτοκίνητο αλλά υπάρχει το μετρό.
- Δεν έχω εισιτήριο.
- Έχω λεφτά. Ωχ, το πορτοφόλι μου!
- Δεν έχουμε αυτοκίνητο, δεν έχουμε λεφτά, δεν έχουμε εισιτήριο.
- Έχουμε πόδια.
- Εσύ έχεις πόδια. Εγώ είμαι κουρασμένος.
- Να η αδερφή σου και ο φίλος της. Αυτοί έχουν λεφτά.
- Παιδιά, έχετε λεφτά;
- Ναι, έχουμε.

- Yorgo, araban var mı?
- Hayır, arabam yok ama metro var.
- Biletim yok.
- Param var, Oh, cüzdanım!
- Arabamız yok, paramız yok, , biletimiz yok.
- Ayaklarımız var.
- Senin ayakların var. Ben yorgunum.
- İşte kız kardeşin ve arkadaşı. Onların parası vardır.
- Çocuklar, paranız var mı?;
- Evet, var.

Άσκηση

Ο τάδε και ο δείνα μόλις γνωρίστηκαν. Μεταφράστε το διάλογό τους στους Τούρκους της παρέας.

- Γεια σου, εγώ είμαι ο Γιάννης.
- Γεια, Κώστας.
- Είσαι αδερφός του Γιώργου;
- Όχι δεν είμαι αδερφός του, ο Γιώργος δεν έχει αδερφό. Είμαι φίλος του.
- Εσύ έχεις αδέρφια;
- Ναι, έχω μια αδερφή και έναν αδερφό.
- Η αδερφή σου είναι μικρή;
- Όχι, δεν είναι μικρή, είναι παντρεμένη. Έχουν κι ένα παιδί.
- Τα αδέρφια σου είναι ανύπαντρα;
- Ναι, τα αδέρφια μου είναι ανύπαντρα.
- Έχεις μητέρα, πατέρα, παππού, γιαγιά;
- Έχω.
- Είσατε μεγάλη οικογένεια;
- Ναι, έχω μια μεγάλη οικογένεια.

-
- Merhaba, ben Yannis.
- Merhaba, Kostas.
- Yorgo'nun kardeşi misin?
- Hayır, kardeşi değilim. Yorgo'nun kardeşi yok. Arkadaşıyım.
- Senin kardeşin var mı?
- Evet, bir kız, bir erkek kardeşim var.
- Kız kardeşin küçük mü?
- Hayır, küçük değil, evli. Bir çocukları var.
- Senin kardeşlerin bekar mı?;
- Evet, kardeşlerim bekar.
- Annen, baban, deden, ninen var mı?
- Var..
- Büyük aile misiniz?.
- Evet, büyük bir ailem var.
-

3.17 Δεύτερη χρήση του var και yok bir başka var ve yok

Είπαμε ότι στα τουρκικά δεν υπάρχει το ρήμα **υπάρχω**. Έτσι, το **var** αντικαθιστά το ρήμα **υπάρχω** και το **yok**, το **δεν υπάρχουν**. Από εκεί και το γνωστό ανέκδοτο Μάλτα γιοκ ή η συχνή χρήση αυτής της λέξης από τους Έλληνες· λεφτά γιοκ, ανασχηματισμός γιοκ κλπ.

Άσκηση

Πείτε στα Ελληνικά

Malta yok.

Metro var.

Tehlike var.

Tehlike yok.

Yemek var.

Yemek yok.

Η Μάλτα δεν υπάρχει (στο Χάρτη)

Υπάρχει το μετρό.

Υπάρχει κίνδυνος.

Δεν υπάρχει κίνδυνος.

Υπάρχει φαγητό.

Δεν υπάρχει φαγητό.

Ως τώρα σίγουρα θα παρατηρήσατε ότι όταν το **var** συνοδεύει λέξη **με κτητικό** επίθημα έχει την έννοια του **έχω**, ενώ όταν λειτουργεί **χωρίς κτήση** έχει την έννοια του **υπάρχω**. Αυτά προς το παρόν για το var και yok. Υπάρχει και μια άλλη χρήση, με την έννοια του «είναι» και του «δεν είναι, αλλά αυτή σε μεταγενέστερο μάθημα, όταν μιλήσουμε για τις πτώσεις.

Άσκηση

Αν είστε παρέα κάνετε ένα διάλογο για τα πράγματα που έχετε και δεν έχετε. Ρωτήστε και απαντήστε. Αν είστε μόνος, γράψτε ένα κειμενάκι για δυο φίλους που μιλάνε για τα υπάρχοντά τους. Χρησιμοποιήστε λέξεις από την καθημερινή ζωή όπως τηλέφωνο, τηλεόραση, ραδιόφωνο, σπίτι, κλπ.

Άσκηση

Ο Αχμέτ γράφει από την Αθήνα.

Yunanlı arkadaşlarım Aleko ve Yanni öğrenci. Dersleri çok. Kitapları İngilizce ve Yunanca. Çok kitapları var. ...

Συνεχίστε το γράμμα ή γράψτε ένα δικό σας.

Οι Έλληνες φίλοι μου, ο Αλέκος και ο Γιάννης είναι φοιτητές. Έχουν πολλά μαθήματα. Τα βιβλία τους είναι αγγλικά και ελληνικά. Κατέχουν πολλά βιβλία....

3.21 Τα κτητικά επιθήματα με το απαρέμφατο του ενεστώτα eylemlikler ve iyelik ekleri

Όταν το απαρέμφατο του ενεστώτα παίρνει κτητικό επίθημα χάνει πρώτα το τελευταίο **-k** του επιθήματος του απαρεμφάτου. (Gelme\k– gelme+κτητικό επίθημα)

gelmem
gelmen
gelmesi
gelmemiz
gelmeniz
gelmeleri

σαν να λέμε στα ελληνικά, το έρχεσθαι μου/ σου/ του κλπ.

Gelmem zor. Το έρχεσθαι **μου** είναι δύσκολο, ή **το να έρθω** είναι δύσκολο.
Gelmen kolay. Το έρχεσθαι **σου** είναι εύκολο, ή **το να έρθεις** είναι εύκολο.
Gelmesi kolay değil. Το έρχεσθαι **του** δεν είναι εύκολο, ή **το να έρθει** δεν είναι εύκολο

Gelmemiz zor mu? Το έρχεσθαι **μας** είναι δύσκολο; ή **το να έρθουμε** είναι δύσκολο;
Gelmeniz kolay mı? Το έρχεσθαι **σας** είναι εύκολο; ή **το να έρθετε** είναι εύκολο;
Gelmeleri zor değil. Το έρχεσθαι **τους** δεν είναι δύσκολο, ή **το να έρθουν** δεν είναι δύσκολο.

Άσκηση

Τι σημαίνουν στα ελληνικά οι φράσεις που ακολουθούν;

Konuşması doğru mu?
Gitmemiz yanlış mı?
Savaşmamız kötü değil mi?
Anlaşmaları iyi değil mi?
Ağlaman çok ayıp.
Gülmem çok mu kötü?
Çalışman zor mu?

Είναι σωστό να μιλάει;
Είναι λάθος να φύγουμε;
Δεν είναι κακό να πολεμάμε;
Δεν είναι καλά να συμφωνούν/ συμφωνήσουν;
Είναι μεγάλη ντροπή να κλαις.
Είναι πολύ κακό να γελάω;
Είναι δύσκολο να δουλέψεις;

Άσκηση

Πώς θα τα έγραφε η Άννα στα τουρκικά;

Το ημερολόγιο της Άννας

Η ζωή μου είναι εύκολη. Όμως η αδερφή μου η Εύη δεν είναι εύκολη, είναι δύσκολη. Δεν έχει φίλο και είναι ζηλιάρα. Ο Μεμέτης είναι ο γάτος μου. Είναι άτακτος και νευρικός. Το σπίτι μας είναι μεγάλο. Ο μπαμπάς μου και η μαμά μου έχουν ένα δωμάτιο. Εγώ έχω ένα δωμάτιο και η αδερφή μου έχει επίσης ένα δωμάτιο. Ο Μεμέτης δεν έχει δωμάτιο, έχει ένα καλάθι.

Σήμερα ο καιρός είναι βροχερός. Το σπίτι μας είναι ήσυχο. Η μουσική του Θεοδωράκη είναι ωραία. Ο καφές μου είναι ζεστός. Η μητέρα μας είναι κουρασμένη. Ο πατέρας μας δεν είναι. Τα μικρά παιδιά τού γείτονα είναι άτακτα. Το να γράφεις τουρκικά είναι θαυμάσιο. Τα τουρκικά δεν είναι δύσκολα, είναι εύκολα.

Yaşamım kolay. Ama kız kardeşim Evi kolay değil, zor. Arkadaşı yok ve kıskanç. Memet kedimin adı. Yaramaz ve sinirli. Evimiz büyük. Babamın ve annemin bir odaları var. Benim bir odam var ve kardeşimin bir odası var. Memet'in odası yok, bir sepeti var. Bugün hava yağmurlu. Evimiz sessiz. Teodorakis'in müziği hoş. Kahvem sıcak. Annem yorgun, Babamız yorgun değil. Komşunun küçük çocukları yaramaz.. Türkçe yazmak harika. Türkçe zor değil, kolay.

Άσκηση

Πώς θα τα έγραφε ο Νίκος στα τουρκικά;

Από παλιές εκθέσεις μαθητών

Νίκος (1985)

Είμαι οικοδόμος. Η δουλειά μου είναι δύσκολη. Είμαστε τρεις εργάτες και ένας μάστορας. Ο Ηρακλής είναι μάστορας μας. Ο Γιάννης και ο Ιμπραήμ είναι εργάτες. Είναι φίλοι μου. Ο Ιμπραήμ είναι Τούρκος. Είναι τραγουδιστής. Τα τραγούδια του είναι τουρκικά. Ο φίλος μας ο Γιάννης είναι καραγκιοζοπαίχτης. Η φίλη του είναι χορεύτρια και έχει δουλειά. Άλλα ο Γιάννης δεν έχει δουλειά. Το να είσαι άνεργος δεν είναι ευχάριστο.

Ben inşaat işçisiyim. İşim zor. Üç işçi ve bir ustayız. Herkül, ustamız. Yannis ve İbrahim işçiler. Onlar arkadaşım. İbrahim Türk. O türkücü. Türküleri türkçe. Arkadaşımız Yannis karagözcü. Kız arkadaşı dansçı ve işi var. Ama Yannis'in işi yok. İşsiz olmak hoş değil.

Άσκηση

Πώς θα τα έγραφε η Έφη στα τουρκικά;

Η Έφη πήγε στην Κωνσταντινούπολη και γράφει (1985)

Η Κωνσταντινούπολη είναι μεγάλη και ωραία. Οι φίλοι μου οι Τούρκοι είναι ήσυχοι. Οι Κωνσταντινουπολίτες έχουν πολλά αυτοκίνητα. Η Κλειστή Αγορά είναι μεγάλη. Οι δρόμοι της είναι βρόμικοι. Το να ταξιδεύει κανείς είναι ωραίο. Το να βλέπεις καινούργια μέρη είναι θαύμα. Δεν έχω όμως πολλές μέρες. Έχω μόνο τρεις μέρες. Το να είσαι τουρίστας είναι περίεργο.

İstanbul büyük ve güzel. Arkadaşım Türkler, sakin. İstanbullular'ın çok arabaları var. Kapalı Çarşı büyük. Sokakları kirli. Yolculuk etmek güzel. Yeni yerler görmek harika. Ama çok günüm yok. Yalnız üç günüm var. Turist olmak garip.

Άσκηση

Πώς θα τα έγραφε ο Χακκί στα ελληνικά;

Ο Hakki στην Αθήνα (2001)

Yunanistan'ın başkenti Atina çok büyük, kalabalık ve gürültülü. Havaası sıcak ve kirli. Akropol'ün görünüşü çok güzel. Atina'nın insanları neşeli ve nazik. Yemekleri çok lezzetli. Tavernaları, barları çok. Müzeleri örgütlü ve temiz. Metrosu yeni. Denizi uzak değil. Yolculuk yapmak çok güzel. Yunanca konuşmam ve yeni şeyler öğrenmem harika. Yunanca okumak çok zor değil. Anlamak zor. Yabancı olmak garip.

Η πρωτεύουσα της Ελλάδας η Αθήνα είναι πολύ μεγάλη και θορυβώδη. Κάνει ζέστη και έχει ρύπανση. Η όψη της Ακρόπολης είναι πολύ όμορφη. Οι Αθηναίοι είναι χαρούμενοι ευγενικοί. Τα φαγητά τους είναι πολύ νόστιμα. Υπάρχουν πολλές ταβέρνες και μπαρ. Τα μουσεία της είναι οργανωμένα και καθαρά. Το μετρό της είναι καινούργιο. Η θάλασσα δεν είναι μακριά. Είναι πολύ ωραίο να ταξιδεύεις. Το να μιλώ ελληνικά και να μαθαίνω καινούργια πράγματα είναι θαυμάσιο. Το να διαβάσει κανείς ελληνικά δεν είναι πολύ δύσκολο. Το να καταλάβεις είναι δύσκολο. Είναι περίεργο να είσαι ξένος.

Άσκηση

Και τώρα γράφετε εσείς ... Περιγράψτε με 100 λέξεις μια πόλη που γνωρίζετε ή μια πόλη που σας αρέσει.

Κτητικά επιθήματα λέξεων που λήγουν σε σύμφωνο:

ı, i, u, ü	Ev	im	Kız	im	Kuş	um	Gül	üm
	Ev	in	Kız	in	Kuş	un	Gül	ün
	Ev	i	Kız	ı	Kuş	u	Gül	ü
	Ev	imiz	Kız	imiz	Kuş	umuz	Gül	ümüz
	Ev	iniz	Kız	iniz	Kuş	unuz	Gül	ünüz
	Evler	i	Kızlar	ı	Kuşlar	ı	Güller	i

a, e, o, ö	Arkadaş	ım	Öğretmen	ım	Yol	um	Profesör	üm
	Arkadaş	ın	Öğretmen	ın	Yol	un	Profesör	ün
	Arkadaş	ı	Öğretmen	i	Yol	u	Profesör	ü
	Arkadaş	ımız	Öğretmen	ımız	Yol	umuz	Profesör	ümüz
	Arkadaş	ınız	Öğretmen	ınız	Yol	unuz	Profesör	ünüz
	Arkadaşlar	ı	Öğretmenler	i	Yollar	ı	Profesörler	i

Κτητικά επιθήματα λέξεων που λήγουν σε φωνήεν:

Όταν η λέξη λήγει σε φωνήεν, οι **κτητικές** καταλήξεις, σε αντίθεση με τις **προσωπικές**, χάνουν το φωνήεν τους. Τα υπόλοιπα φωνήεντά τους μεταβάλλονται σύμφωνα με τους κανόνες της αρμονίας των φωνηέντων. Εξαίρεση αποτελεί η κατάληξη του τρίτου ενικού προσώπου καθώς εκεί προστίθεται ένα **-s-** για λόγους ευφωνίας.

ı, i, u, ü	Kapı	m	Kedi	m	Soru	m	Öykü	m
	Kapı	n	Kedi	n	Soru	n	Öykü	n
	Kapı	sı	Kedi	si	Soru	su	Öykü	sü
	Kapı	mız	Kedi	miz	Soru	muz	Öykü	müz
	Kapı	nız	Kedi	niz	Soru	nuz	Öykü	nüz
	Kapılar	ı	Kediler	i	Sorular	ı	Öyküler	i

a, e, o, ö	Araba	m	Anne	m	Oto	m	Türkü	m
	Araba	n	Anne	n	Oto	n	Türkü	n
	Araba	sı	Anne	si	Oto	su	Türkü	sü
	Araba	mız	Anne	miz	Oto	muz	Türkü	müz
	Araba	nız	Anne	niz	Oto	nuz	Türkü	nüz
	Arabalar	ı	Anneler	i	Otolar	ı	Türküler	i

Οι προσωπικές αντωνυμίες

Ben	Εγώ
Sen	Εσύ
O	Αυτός, αυτή, αυτό
Biz	Εμείς
Siz	Εσείς
Onlar	Αυτοί, αυτές, αυτά

Οι κτητικές αντωνυμίες

Ben	<i>im</i>
Sen	<i>in</i>
O	<i>nun</i>
Biz	<i>im</i>
Siz	<i>in</i>
Onlar	<i>in</i>

Η έννοια του «έχω» και του «δεν έχω»

<u>Έχω</u>		<u>Δεν έχω</u>	
evim	var	evim	yok
evin	var	evin	yok
evi	var	evi	yok
evimiz	var	evimiz	yok
eviniz	var	eviniz	yok
evleri	var	evleri	yok

Σχηματισμός ερώτησης και άρνησης

<u>Έχω;</u>		<u>Δεν έχω;</u>	
arabam	var mı?	arabam	yok mu?
araban	var mı?	araban	yok mu?
arabası	var mı?	arabası	yok mu?
arabamız	var mı?	arabamız	yok mu?
arabanız	var mı?	arabanız	yok mu?
arabaları	var mı?	arabaları	yok mu?

Η έννοια του «υπάρχει» και του «δεν υπάρχει»

Okul	var	Kitaplar	yok
------	-----	----------	-----

Το έναρθρο απαρέμφατο με τα κτητικά επιθήματα

Gelme	(k) m	zor
Gelme	n	kolay
Gelme	si	doğru
Gelme	miz	yanlış
Gelme	niz	kötü
Gelme	leri	iyi

Μάθημα 4

4. ders

4.1 Η ρηματική λειτουργία του απαρεμφάτου στον ενεστώτα Şimdiki zamanda eylemler

Ας γράψουμε πρώτα κάποια φωνηεντόληκτα και συμφωνόληκτα απαρέμφατα που χρησιμοποιούμε στον καθημερινό μας λόγο.

Αγαπώ	sevmek
Βλέπω	görmek
Γελώ	gülmek
Διαβάζω	okumak
Εργάζομαι	çalışmak
Θέλω	istemek
Κάνω	yapmak
Κάνω έρωτα	aşk yapmak
Κοιμάμαι	uyumak
Νομίζω	sanmak
Ξέρω	bilmek
Παίζω, χορεύω	oynamak
Πίνω	içmek
Ρωτώ	sormak
Σταματώ	durmak
Τηλεφωνώ	telefon etmek
Τρώω	yemek
Ψάχνω	aramak

Η ρίζα του απαρεμφάτου, μαζί με το επίθημα τού ενεστώτα και ένα προσωπικό επίθημα αρχίζει να λειτουργεί ως ρήμα.

Το επίθημα τού ενεστώτα είναι

-iyor-

Το πρώτο φωνήεν **-i-** έχει τέσσερις εναλλακτικές μορφές. Το δεύτερο φωνήεν, **-o-** δεν αλλάζει. Επομένως, ανάλογα με το φωνήεν της λήγουσας του ρήματος, το επίθημα αυτό μπορεί να εμφανίζεται με τις εξής τέσσερις μορφές:

-iyor-, -iıyor-, -uyor-, -üiyor-

Η λογική που ακολουθείται είναι η λογική του κανόνα της αρμονίας των φωνηέντων που εξηγήσαμε στο μάθημα 2, στο οποίο ασχοληθήκαμε με τις προσωπικές καταλήξεις. Ας δούμε τώρα μερικές μετατροπές φωνηέντων σε ορισμένα ρήματα που χρησιμοποιούνται συχνά:

Sev.iyor.um	→	seviyorum	→	αγαπώ
San.iyor.um	→	sanıyorum	→	νομίζω
Kır.iyor.um	→	kırıyorum	→	σπάω
Bil.iyor.um	→	biliyorum		ξέρω
Sor.uyor.um		soruyorum	→	ρωτώ
Gör.üyor.um	→	görüyorum	→	βλέπω
Dur.uyor.um	→	duruyorum	→	σταματώ
Gül.üyor.um	→	gülüyorum	→	γελάω

Είδαμε λοιπόν στα παραπάνω παραδείγματα με ποιο τρόπο μετατρέπεται το πρώτο φωνήεν του επιθήματος του ενεστώτα. Πώς όμως σχηματίζονται τα ρήματα στα έξι πρόσωπα;

Πολύ απλά, μετά το επίθημα του ενεστώτα προστίθεται στο ρήμα η γνωστή σε όλους μας από το δεύτερο μάθημα προσωπική κατάληξη. Για να το καταλάβουμε, ας δούμε ένα παράδειγμα:

Sev	iyor	um
Sev	iyor	sun
Sev	iyor	-
Sev	iyor	uz
Sev	iyor	sunuz
Sev	iyor	lar

4.2 Τα έξι πρόσωπα του Ενεστώτα

- seviyorum, seviyorsun, seviyor, seviyoruz, seviyorsunuz, seviyorlar
- görüyorum, görüyorsun, görüyor, görüyoruz, görüyorsunuz, görüyorlar
- gülüyorum, gülüyorsun, gülüyor, gülüyoruz, gülüyorsunuz, gülüyorlar
- okuyorum, okuyorsun, okuyor, okuyoruz, okuyorsunuz, okuyorlar
- çalışıyorum, çalışıyorsun, çalışıyor, çalışıyoruz, çalışıyorsunuz, çalışıyorlar
- istiyorum, istiyorsun, istiyor, istiyoruz, istiyorsunuz istiyorlar
- yapıyorum, yapıyorsun, yapıyor, yapıyoruz, yapıyorsunuz, yapıyorlar
- telefon ediyorum, telefon ediyorsun, telefon ediyor, telefon ediyoruz, telefon ediyorsunuz, telefon ediyorlar

4.3 Το ρήμα στην ερωτηματική του μορφή Eylemler ve soru eki

Το γνωστό μας πλέον ερωτηματικό επίθημα **-mi④** - λειτουργεί και με τα ρήματα. Στον ενεστώτα χρόνο μπαίνει πάλι πριν από το προσωπικό επίθημα μετατρέποντας την κατάφαση σε ερώτηση. Φυσικά, το φωνήεν του μετατρέπεται σύμφωνα με το φωνήεν που προηγείται. Όπως καταλάβατε, θα έχει πάντα τη μορφή **-mu** - καθώς το φωνήεν που προηγείται, το δεύτερο φωνήεν του επιθήματος **-iyor** - του ενεστώτα, θα είναι πάντα το **-o** -. Αυτό που πρέπει να προσέξουμε όμως είναι ότι η προσωπική κατάληξη διαχωρίζεται από το ρήμα μπαίνοντας μετά το ερωτηματικό **-mi④** -. Έτσι σχηματίζεται μια ξεχωριστή λέξη.

sev.iyor. mu.sun	seviyor	musun?	αγαπάς;
bil.iyor. mu.sun	biliyor	musun?	ξέρεις;

çalışıyor. mu.sun	çalışıyor	musun?	εργάζεσαι;
duruyor. mu.sun	duruyor	musun?	σταματάς;
görüyor. mu.sun	görüyor	musun?	βλέπεις;
gülüyor. mu.sun	gülüyor	musun?	γελάς;
sanıyor. mu. sun	sanıyor	musun?	νομίζεις;
soruyor. mu.sun	soruyor	musun?	ρωτάς;

Σίγουρα προσέξατε ότι το ερωτηματικό κομμάτι γράφεται χωριστά. Τώρα εγώ θα κλίνω ένα ρήμα στα έξι πρόσωπα κι εσείς συνεχίστε με τα υπόλοιπα κάνοντας το ίδιο.

biliyor.mu.y.um	biliyor	muym?	ξέρω;
biliyor.mu.sun	biliyor	musun?	ξέρεis;
biliyor.mu	biliyor	mu?	ξέρει;
biliyor.mu.y.uz	biliyor	muym?	ξέρουμε;
biliyor.mu.sunuz	biliyor	musunuz?	ξέρετε;
biliyor.lar.mi	biliyorlar	mi?	ξέρουν;

Αν το γ' πληθυντικό πρόσωπο σάς ξένισε λιγάκι ως προς τον σχηματισμό του, ρίξτε μια ματιά ξανά στο μάθημα 2, στην ενότητα «Το ερωτηματικό επίθημα»

4.4 Ρήματα που λήγουν σε φωνήεν στον ενεστώτα Sesli harfle biten fiil kökleri ve şimdiki zaman eki

Όπως τα ρήματα **okumak**, **yemek**, **istemek**, **aramak**, **uyumak**, πολλά ρήματα που λήγουν σε φωνήεν παρουσιάζουν μια ιδιαιτερότητα όταν συνδυαστούν με το επίθημα του ενεστώτα. Αντί να ενωθούν τα δύο φωνήεντα με ένα συνδετικό σύμφωνο όπως έχουμε δει να γίνεται σε άλλες περιπτώσεις μέχρι τώρα, γίνεται συγκοπή και **φεύγει το τελευταίο φωνήεν του ρήματος**. Ύστερα απ' αυτό λειτουργεί πλέον ο γνωστός κανόνας της αρμονίας των φωνηέντων και σχηματίζεται το ρηματικό σύνολο με την προσθήκη των υπόλοιπων επιθημάτων.

oyna + iyor + lar	→	oyn e + iyorlar	→	oynuyorlar
iste + iyor	→	ist e + iyor	→	istiyor
ara + iyor + uz	→	ar e + iyoruz	→	arıyoruz
oku + iyor + um	→	ok u + iyorum	→	okuyorum
ye + iyor + sun	→	y e + iyorsun	→	iyorsun
uyu + iyor + sunuz	→	uy u + iyoruz	→	uyuyoruz

Άσκηση

Κάνετε τον διάλογο που ακολουθεί στα τουρκικά με τον διπλανό σας ή με τον εαυτό σας.

- Τι διαβάζεις;
- Ένα βιβλίο.
- Εσύ τι κάνεις;
- Γράφω.
- Η μητέρα σου κοιμάται;
- Όχι, ο πατέρας μου κοιμάται. Η μητέρα μου παίζει ποδόσφαιρο.
- Αχ, αυτές οι μητέρες μας και το ποδόσφαιρό τους!
- Τι τρώς;
- Ένα πεινιρλί. Θεες;

- Όχι ευχαριστώ. Πίνω καφέ.
- Τι ψάχνει ο Μήτσος;
- Ένα πεϊνιρλί.
-
- Ne okuyorsun?
- Bir kitap
- Sen ne yapıyorsun?
- Yazıyorum.
- Annen uyuyor mu?
- Hayır, babam uyuyor. Annem futbol oynuyor.
- Ah bu annelerimiz ve futbolları.
- Ne yiyorsun?
- Bir peynirli. İstiyor musun?
- Hayır, teşekkür ederim. Kahve içiyorum.
- Miços ne arıyor?
- Bir peynirli.

4.6 Το ρήμα στην αρνητική του μορφή Isim fiilin olumsuz biçimi

Στην τουρκική γλώσσα για κάθε ρήμα υπάρχει και ένα αρνητικό απαρέμφοτο. Δημιουργείται όταν προσθέσουμε το επίθημα **-me-** ή **-ma-** στη ρίζα του καταφατικού απαρεμφότου.

δεν αγαπώ	sevmemek
δεν νομίζω	sanmamak
δεν σπάω	kırmamak
δεν ξέρω	bilmemek
δεν ρωτώ	sormamak
δεν βλέπω	görmemek
δεν διαβάζω	okumamak
δεν τρώω	yememek
δεν πίνω	içmemek
δεν θέλω	istememek
δεν κάνω	yapmamak
δεν γελάω	gülmemek
δεν σταματώ	durmamak
δεν ψάχνω	aramamak
δεν παίζω, δεν χορεύω	oynamamak
δεν κοιμάμαι	uyumamak

Κατόπιν, κλίνουμε την αρνητική ρίζα με τον γνωστό τρόπο.

okum ma +iyor+um	→	okum+iyorum	→	okumuyorum
yem e + iyor + sun	→	yem + iyorsun	→	yemiyorsun.
istem e + iyor	→	istem + iyor	→	istemiyor.
aram ma + iyor + uz	→	aram + iyorum	→	aramıyorum.
uyum ma + iyor + sunuz	→	uyum + iyor + sunuz	→	uyumuyorsunuz.
oynam ma + iyor + lar	→	oynam + iyor + lar	→	oynamıyorlar.
gülm e + iyor + um	→	gülm + üyorum	→	gülmüyorum.
görm e + iyor + um	→	görm + üyorum	→	görmüyorum

sevm e + iyor + um	→	sevm + iyorum	→	sevmiyorum
sorm a + iyor + um	→	sorm + uyorum	→	sormuyorum
içm e + iyor + um	→	içm + iyorum	→	içmiyorum

Ας δοκιμάσουμε τώρα και την αρνητική ερώτηση. Για άσκηση μάλιστα, κάνετε το μόνοι σας.

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Δεν κοιμάμαι;
Δεν τρώω;
Δεν πίνω;
Δεν διαβάζεις;
Δεν γράφεις;
Δε δουλεύεις;
Δεν παίζει; (όργανο)
Δεν κάνουμε;

Uyumuyor muyum?
Yemiyor muyum?
İçmiyor muyum?
Okumuyor musun?
Yazmıyor musun?
Çalışmıyor musun?
Çalmıyor mu?
Yapmıyor muyuz?

Άσκηση

Γράψτε στον ενεστώτα δέκα πράξεις από την καθημερινή ζωή χρησιμοποιώντας προσωπικά επιθήματα.

- Her gün ne yapıyorsun?

- Her gün: Uyanıyorum, jimnastik yapıyorum, banyo yapıyorum, kahvaltı ediyorum, gazete okuyorum, çalışıyorum, telefon ediyorum, yemek yiyorum, yazıyorum. Panayotis çalışmıyor, düşünmüyor, yorulmuyor ...

- Τι κάνεις κάθε μέρα;

- Κάθε μέρα: ξυπνάω, γυμνάζομαι, κάνω μπάνιο, τρώω πρωινό, διαβάζω εφημερίδες, εργάζομαι, τηλεφωνώ, τρώω, γράφω. Ο Παναγιώτης δεν δουλεύει, δεν σκέπτεται, δεν κουράζεται, κλπ.

4.9 Ρήμα και απαρέμφατο του ενεστώτα İsim fiiller ve eylemler

Ρίξτε μια ματιά στις παρακάτω φράσεις και μαντέψτε την έννοιά τους.

Gelmek istiyorum.
Uyumak istiyorum.
Çalışmak yoruyor.
Dinlenmek istiyorum.

Αν έχετε καταλάβει τι γίνεται, μπορείτε να περάσετε στο επόμενο μάθημα. Αν όμως θέλετε μια εξήγηση, ξεκινάμε.

Στη φράση *gelmek istiyorum* υπάρχουν δύο λέξεις. Η δεύτερη λέξη, *istiyorum*, είναι το ρήμα και σημαίνει, όπως ξέρουμε, *θέλω*. Η πρώτη λέξη είναι ένα απαρέμφατο και δηλώνει το *τί θέλω*. *Θέλω έρχεσθαι*. Ένας Έλληνας θα έλεγε *θέλω να έρθω*. Δηλαδή θέλω να πραγματοποιήσω τον ερχομό μου, να προβώ στην πράξη του ερχομού.

Στα νέα ελληνικά τα τελικά απαρέμφατα λειτουργούν με μορφή υποτακτικής. Στα τουρκικά όμως, το τελικό απαρέμφατο της δευτερεύουσας πρότασης παραμένει απαρέμφατο. Εδώ, δεν έχουμε υποτακτική όπως στα ελληνικά ούτε φυσικά το μόριο *να*.

Οι φράσεις που ακολουθούν ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο.

Uyumak istiyorum	Θέλω να κοιμηθώ
Çalışmak yoruyor	Το να δουλεύει (κάποιος) κουράζει, είναι κουραστικό.
Dinlenmek istiyorum	Θέλω να ξεκουραστώ.
Gelmen gerekiyor.	Πρέπει να έρθεις

Στο τελευταίο παράδειγμα συναντάμε και κτητικό επίθημα.

Gelmen gerekiyor.

Στο τρίτο μάθημα τονίσαμε πως, όταν το απαρέμφατο παίρνει κτήση, χάνει το τελικό του **-k**.

Gelme-

Το απαρέμφατο *έρχεσθαι*, παίρνοντας το κτητικό επίθημα του β' προσώπου γίνεται *gelmen* σαν να λέμε δηλαδή **το έρχεσθαί σου**.

Η επόμενη λέξη **gerekiyor** σημαίνει **χρειάζεται**.

Άρα με τη φράση αυτή λέμε: **Χρειάζεται το έρχεσθαί σου**, δηλαδή **πρέπει να έρθεις**.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ♦ **Gelmek istiyorum.**
(Εγώ) θέλω να έρθω (εγώ). **Ταυτοπροσωπία**
- ♦ **Gelmen gerekiyor** (απαρέμφατο + κτητικό επίθημα)
Πρέπει να έρθεις (δηλ. κάποιος ή κάποιος θέλουν τον δικό σου ερχομό) **Ετεροπροσωπία**

Άσκηση

Αποδώστε στα ελληνικά τις φράσεις που ακολουθούν

Sevmek istiyorum.
Yemek istiyor.

Gitmek istiyor musun?
Kalmak istiyorum.
Türkçe öğrenmek istiyorlar.
Müzik dinlemek istemiyorum.
Zeybekiko oynamak zor, değil mi?
Konuşmak kolay, yapmak zor.
İçki içmek istemiyorum.
Mektup yazmak gerekiyor mu?
Öğrenci olmak kolay değil.

Θέλω να αγαπώ (να αγαπήσω).
Θέλει να φάει.
Θες να φύγεις;
Θέλω να μείνω.
Θέλουν να μάθουν τουρκικά.
Δεν θέλω να ακούω μουσική.
Δύσκολο να χορεύεις ζεϊμπέκικο, έτσι δεν είναι;
Να το λες είναι εύκολο, να το κάνεις είναι δύσκολο.
Δε θέλω να πιω ποτό.
Είναι ανάγκη να γράψει κανείς (να γράψεις) γράμμα?
Δεν είναι εύκολο να είσαι φοιτητής (μαθητής).

Άσκηση

Πείτε τα παρακάτω στα ελληνικά

Sevmen olanaksız mı?
Yemen gerekmiyor.
Gitmem kolay mı?
Kalmamız gerekiyor mu?
Türkçe öğrenmeleri zor mu?
Müzik dinlemesi gerekiyor mu?
Zeybekiko oynamanız zor, değil mi?
Konuşmaları kolay, yapmaları zor.
İçki içmen şart mı?
Mektup yazmaları çok güzel?
Öğrenci olmanız zor mu?

Είναι αδύνατον να αγαπήσεις;
Δεν είναι ανάγκη να (το) φας.
Είναι εύκολο να πηγαίνω (να πάω);
Είναι ανάγκη να μείνουμε;
Είναι δύσκολο να μάθουν τουρκικά;
Χρειάζεται να ακούει μουσική;
Δύσκολο να χορεύετε ζεϊμπέκικο, έτσι δεν είναι;
Είναι εύκολο να μιλάνε και δύσκολο να πράττουν.
Είναι ανάγκη να πίνεις;
Είναι πολύ ωραίο να γράφουν γράμματα;
Είναι δύσκολο να είστε μαθητές;

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

– Τι θες παιδί μου;

– Θέλω

να φύγω,

να διασκεδάσω,

ν’ ακούσω μουσική,

να χορέψω,

να ερωτευτώ.

Και δε θέλω

να διαβάσω,

να σπουδάσω,

να μάθω τουρκικά.

– Παιδάκι μου,

είναι δύσκολο να μάθεις τουρκικά,

να χορέψεις,

να σπουδάσεις

και να διασκεδάσεις;

– Ναι, μαμά, δεν είναι εύκολο να είσαι μαθητής .

– Ne istiyorsun yavrum?

– Gitmek, eğlenmek, müzik dinlemek, oynamak, aşık olmak istiyorum.

Okumak, öğrenim yapmak, Türkçe öğrenmek istemiyorum.

– Yavrucuğum, Türkçe öğrenmek, oynamak, öğrenim yapmak ve eğlenmek zor mu?

– Evet, anne, öğrenci olmak kolay değil.

Άσκηση

Η Δανάη γράφει στην Κωνσταντινούπολη. Μεταφράστε το στα ελληνικά .

Günler çok dolu geçiyor. Geziyorum, yeni arkadaşlar tanıyorum, yeni yerler görüyorum, yeni şeyler öğreniyorum ve lezzetli yemekler yiyorum. Her sabah erken kalkıyorum. Yarım saat jimnastik yapıyorum. Jimnastik bitiyor, banyoya giriyorum. Sıcak su ne güzel. Sonra kahvaltı yapıyorum, yunanca ve türkçe gazeteler okuyorum. Yunanca gazetenin adı “Akşam”. Istanbulu Rumların gazetesi. Her gün değişik türkçe gazeteler okuyorum. Kahvaltı bitiyor, arkadaşlar geliyor ve yürüme başlıyor. Camiler, müzeler, sokaklar, çarşılar, lokantalar ve pastaneler bekliyor. Çıkıyoruz ve dolaşıyoruz.

Οι μέρες περνούν πολύ γεμάτες. Κάνω βόλτες, γνωρίζω καινούργιους φίλους, βλέπω καινούργια μέρη, μαθαίνω νέα πράγματα και τρώω νόστιμα φαγητά. Κάθε μέρα σηκώνομαι νωρίς. Κάνω γυμναστική μισή ώρα. Η γυμναστική τελειώνει και μπαίνω στο μπάνιο. Τι ωραίο που είναι το ζεστό νερό! Μετά τρώω πρωινό, διαβάζω Ελληνικές και τουρκικές εφημερίδες. Η ελληνική εφημερίδα λέγεται «Απογευματινή» Είναι η εφημερίδα των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης. Κάθε μέρα διαβάζω διάφορες τουρκικές εφημερίδες. Τελειώνει το πρωινό, οι φίλοι έρχονται και αρχίζει το περπάτημα. Τζαμιά, μουσεία, σοκάκια, αγορές, εστιατόρια και ζαχαροπλαστεία περιμένουν. Βγαίνουμε και βολτάρουμε.

4.14 Το επίθημα –acak- χρονικές και άλλες λειτουργίες –acak- eki ve çeşitli işlevleri

4.15 Η λειτουργία του –acak- με τις ρηματικές ρίζες

Το επίθημα αυτό συλλειτουργεί με τις ρίζες των απαρεμφάτων και δημιουργεί απαρέμφατα, ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα. Το θέμα του ρήματος και το επίθημα –acak- αποτελούν το **απαρέμφατο του μέλλοντα**. Χρησιμοποιώντας απαρέμφατο του μέλλοντα μπορούμε να σχηματίσουμε ειδικούς και αναφορικούς συνδέσμους που αφορούν το μέλλον, οι οποίοι λειτουργούν στην τουρκική γλώσσα άλλες φορές ως επίθετα και άλλες ως ουσιαστικά, αλλά στην ελληνική συχνά αποδίδονται με ολόκληρες προτάσεις. Ας δούμε τώρα τα θαύματα του επιθήματος –acak-.

4.16 Ρηματική λειτουργία του απαρεμφάτου του μέλλοντα

Το επίθημα –acak- μαζί με το θέμα του ρήματος αποτελούν το **επίθημα του μέλλοντα**. Στα τουρκικά δεν υπάρχει διάκριση ανάμεσα στον διαρκή και στιγμιαίο μέλλοντα. Το τεκίλο -k- του επιθήματος μετατρέπεται σε -ğ- στο α' ενικό και στο α' πληθυντικό πρόσωπο.

4.17 Η λειτουργία του –acak- με τις ρηματικές ρίζες που λήγουν σε σύμφωνο

Gel	eceğ	im	Θα έρθω, θα έρχομαι
Gel	ecek	sin	Θα έρθεις, θα έρχεσαι
Gel	ecek	-	Θα έρθει, θα έρχεται
Gel	eceğ	iz	Θα έρθουμε, θα ερχόμαστε
Gel	ecek	siniz	Θα έρθετε, θα έρχεστε
Gel	ecek	ler	Θα έρθουν, θα έρχονται

Konuş	acağ	im	Θα μιλήσω, θα μιλώ
Konuş	acak	sin	Θα μιλήσεις, θα μιλάς
Konuş	acak	-	Θα μιλήσει, θα μιλά
Konuş	acağ	iz	Θα μιλήσουμε, θα μιλάμε
Konuş	acak	siniz	Θα μιλήσετε, θα μιλάτε
Konuş	acak	lar	Θα μιλήσουν, θα μιλούν

4.18 Η λειτουργία του –acak- με τις ρηματικές ρίζες που λήγουν σε φωνήεν

Το συνδετικό σύμφωνο είναι το -y-.

Oku	y	acağ	im
Oku	y	acak	sin
Oku	y	acak	-
Oku	y	acağ	iz
Oku	y	acak	siniz
Oku	y	acak	lar

Okuyacağım	θα διαβάσω
Uyuyacaksın	θα κοιμηθείς
Arayacak	θα ψάξει
Yiyeceğiz	θα φάμε

İsteyeceksiniz	θα ζητήσετε
Diyecekler	θα πουν

4.19 Η ερωτηματική λειτουργία του –acak-

Το ερωτηματικό επίθημα λειτουργεί και εδώ όπως και στους προηγούμενους χρόνους.

Gel	ecek	miyim?	Θα έρθω;
Gel	ecek	misin?	Θα έρθεις;
Gel	ecek	mi?	Θα έρθει;
Gel	ecek	miyiz?	Θα έρθουμε;
Gel	ecek	misiniz?	Θα έρθετε;
Gel	ecekler	mi?	Θα έρθουν;

Bekleyecek miyim?	Θα περιμένω;
Gelecek misin?	Θα έρθεις;
Taşınacak mı?	Θα μετακομίσει;
Yemek yiyecek miyiz?	Θα φάμε;
Gürültüyü kesecek misiniz?	Θα σταματήσετε τη φασαρία;
Kitabı postalayacaklar mı?	Θα ταχυδρομήσουν το βιβλίο;

4.20 Η αρνητική λειτουργία του –acak-

Το αρνητικό θέμα λειτουργεί μαζί με το χρονικό επίθημα με τον γνωστό τρόπο.

Gelme	y	eceğ	im
Gelme	y	ecek	sin
Gelme	y	ecek	-
Gelme	y	eceğ	iz
Gelme	y	ecek	siniz
Gelme	y	ecek	ler

Seni yanıma almayacağım.	Δε θα σε πάρω μαζί μου.
Hiçbir şey anlamayacaksın.	Δεν θα καταλάβεις τίποτα.
Hiç kimse bilmeyecek.	Δεν θα (το) ξέρει κανείς.
Teslim olmayacağız.	Δεν θα παραδοθούμε.
Uyumayacaksınız.	Δε θα κοιμηθείτε.
Inanmayacaklar.	Δε θα (το) πιστέψουν.

Άσκηση

Μεταφράστε στα ελληνικά το αυριανό πρόγραμμα της Κατερίνας.

Yarın erken kalkacağım. Çok işim var. Yarım saat gimnastik yapacağım. Sonra banyo yapacağım, bir bardak çay içeceğim, ekmek ve zeytin yiyeceğim. Gazete okumayacağım. Biraz yürüyeceğim, dolmuş bekleyeceğim. “Dolmuş” Türklerin tarifeli taksisi. Ucuz ve pratik. Taksi aramayacağım, bir sürü para vermeyeceğim. Dolmuş hemen gelecek, bineceğim ve gideceğim.

Αύριο θα σηκωθώ νωρίς. Έχω πολλές δουλειές. Θα κάνω μίση ώρα γυμναστική. Μετά θα κάνω ένα ντουςάκι, θα πιω ένα ποτήρι τσάι, θα φάω ψωμί κι ελιές. Δε θα διαβάσω εφημερίδες. Θα περπατήσω λίγο, θα περιμένω το ντολμούς. «Ντολμούς» λέγεται ένα ταξί των Τούρκων με συγκεκριμένο δρομολόγιο (mini bus). Είναι φτηνό και πρακτικό. Δε θα ψάξω για ταξί, δε θα δώσω ένα σωρό λεφτά. Το ντολμούς θα έρθει αμέσως, θα το πάρω και θα φύγω.

4.22 Αρνητική ερωτηματική λειτουργία του –acak-

Gelmey	ecek	miyim?	Δεν θα έρθω;
Gelmey	ecek	misin?	Δεν θα έρθεις;
Gelmey	ecek	mi?	Δεν θα έρθει;
Gelmey	ecek	miyiz?	Δεν θα έρθουμε;
Gelmey	ecek	misiniz?	Δεν θα έρθετε;
Gelmey	cekler	mi?	Δεν θα έρθουν;

Ben oynamayacak mıyım?	Εγώ δεν θα παίζω;
Kaloriferi yakmayacak mısın?	Δε θα ανάψεις το καλοριφέρ;
Hatırımızı kırmayacak mı?	Δε θα μας χαλάσει το χατίρι;
Bu akşam televizyon izlemeyecek miyiz?	Δε θα δούμε τηλεόραση απόψε;
Görünmeyecek misiniz?	Δεν θα εμφανιστείτε;
Cilalamayacaklar mı?	Δεν θα (το) βερνικώσουν;

Άσκηση

Yarın şeker bayramı. Ramazan bayramı da diyorlar. İslam Dünyası ve mümin Türkler her yıl 30 gün oruç tutuyorlar. Bugün oruç bitiyor. Yarın bayram yapacaklar. Bayram üç gün. Bayram için yarın yazacağım.

Αύριο είναι η γιορτή των γλυκισμάτων. Το λένε επίσης και «γιορτή του Ραμαζανιού». Ο ισλαμικός κόσμος και οι πιστοί Τούρκοι κάθε χρόνο νηστεύουν επί τριάντα ημέρες. Σήμερα τελειώνει η νηστεία. Αύριο θα εορτάσουν το μπαϊράμι. Το μπαϊράμι (διαρκεί) τρεις μέρες. Για το μπαϊράμι θα γράψω αύριο.

4.24 Απαρέμφατα του μέλλοντα ως επίθετα

Το ρηματικό θέμα και το επίθημα του μέλλοντα είναι το απαρέμφατο του μέλλοντα. Επί παραδείγματι, στην περίπτωση του ρήματος *gelmek* η ρίζα είναι *gel-*. Αν προσθέσουμε το επίθημα του μέλλοντα –*ecek*– το απαρέμφατο του μέλλοντα είναι *gelecek*. Αυτά τα απαρέμφατα όταν προσδιορίζουν κάποια ουσιαστικά λειτουργούν ως επίθετα με μελλοντική έννοια. Όποιος θυμάται κάτι από την «μετοχή του μέλλοντος» των αρχαίων ελληνικών, μάλλον θα βοηθηθεί. Όποιος βρίσκει ενδιαφέρουσα μόνο τη δημοτική, ας ρίξει μια ματιά στα παρακάτω παραδείγματα.

Gelecek tren	Το επόμενο τρένο (το τρένο που θα έρθει)
Olmayacak işler	Απίθανες δουλειές (πράγματα που δε γίνονται)
Söylenmeyecek sözler	Ανείπωτα λόγια (που δεν μπορεί κανείς να ξεστομίσει)
Anlaşılmayacak konuşmalar	Ακατανόητες κουβέντες
Okunacak gazeteler	Οι εφημερίδες που θα διαβαστούν
Yazılacak yazılar	Τα κείμενα που θα γραφούν
Gezilecek yerler	Τα επισκέψιμα μέρη

Görülecek yerler	Τα αξιοθέατα (τα μέρη που θα ειδωθούν)
Evlenecek kız	Η μελλοντική κοπέλα (η κοπέλα που θα παντρευτεί)
Satılacak ev	Το σπίτι που θα πουληθεί
Akacak kan	Το αίμα που θα χυθεί
Yaklaşılacak nokta	Προσπελάσιμο σημείο
Öngörülecek olaylar	Προβλέψιμα γεγονότα
Okunacak kitap	Το βιβλίο που θα διαβαστεί
Yaklaşılmayacak insan	Απροσπέλαστη προσωπικότητα.
Gelecek (olan) hayırlı (olsun)	Ευλογημένος ο ερχόμενος!
Sorulacak konular	Η εξεταστέα ύλη (τα προς εξέταση θέματα)
Όλα αυτά τα επίθετα, με την προσθήκη του επιθέματος του πληθυντικού, μετατρέπονται σε ουσιαστικά.	

4.25 Απαρέμφατα του μέλλοντα ως ουσιαστικά

yiyecek	τροφή
içecek	ποτό
yakacak	καύσιμα
olacaklar	τα μελλοντικά γεγονότα (αυτά που πρόκειται να συμβούν)
alınacaklar	τα ψώνια (αυτά που θα αγοραστούν)
sorulacaklar	οι ερωτήσεις, (η εξεταστέα) ύλη

4.26 Λειτουργία του –acak- με τα προσωπικά επιθήματα Το ελληνικό «θα είμαι» - **acak olmak**

Για να λειτουργήσει το προσωπικό επίθημα στο μέλλοντα, θα πάρει τη βοήθεια του ρήματος **olmak**, καθώς έχουμε ήδη πει ότι στην τουρκική γλώσσα δεν υπάρχει ρήμα *είμαι*. Δείτε τα παρακάτω παραδείγματα με διάφορα μέρη του λόγου.

4.27 Λειτουργία του –acak- με τα ουσιαστικά

Anneyim	Είμαι μητέρα.
Anne olacağım	Θα είμαι (γίνω) μητέρα.
İşim makine kullanmak	Η δουλειά μου είναι να χειρίζομαι μηχανήματα.
İşim makine kullanmak olacak	Η δουλειά μου θα είναι να χειρίζομαι μηχανήματα.
Bu hanım eşim	Η κυρία είναι σύζυγός μου.
Bu hanım eşim olacak	Η κυρία θα είναι (θα γίνει) σύζυγός μου.
Arkadaşım mısın?	Είσαι φίλος μου;
Arkadaşım olacak mısın?	Θα είσαι φίλος μου;
O arazi tarlamız	Αυτό το κτήμα είναι το χωράφι μας.
O arazi tarlamız olacak	Αυτό το κτήμα θα είναι (θα γίνει) το χωράφι μας.

Καταλαβαίνω την πολλή σωστή ερώτησή σας, αν τα παραπάνω παραδείγματα έχουν και υποθετικές, αποδεκτικές, υποσχετικές κλπ. έννοιες. Η απάντηση είναι ένα μεγάλο ναι. Το «ναι» αυτό, καλύπτει και τα παρακάτω σχετικά κεφάλαια

4.28 Λειτουργία του –acak- με τα επίθετα - κατηγορούμενα

İyisin	Είσαι καλά.
İyi olacaksın	Θα είσαι (θα γίνεις) καλά.
Bu iş zor	Αυτή η δουλειά είναι δύσκολη.
Bu iş zor olacak	Αυτή η δουλειά θα είναι δύσκολη.
Kötü değil	Δεν είναι κακό.
Kötü olmayacak	Δεν θα είναι κακό.
Hava yağmurlu mu?	Ο καιρός είναι βροχερός;
Hava yağmurlu olacak mı?	Ο καιρός θα είναι βροχερός; (Θα το γυρίσει σε βροχή;)

4.29 Λειτουργία του –acak- με τα επιρρήματα.

Nasıllar?	Πώς είναι (αυτοί);
Nasıl olacaklar?	Πώς θα είναι;
Buradayım*	Είμαι εδώ.
Burada olacağım	Θα είμαι εδώ.
Yorgo arkamda	Ο Γιώργος είναι πίσω μου.
Yorgo arkamda olacak	Ο Γιώργος θα είναι πίσω μου.

Οι παρακάτω φράσεις εκτός από τη κυριολεκτική έννοια του **θα είναι** έχουν και την έννοια του **πρέπει να είναι**.

Babam herhalde oradadır	Ο πατέρας μου μάλλον είναι εκεί.
Babam orada olacak	Ο πατέρας μου θα είναι εκεί (πρέπει να έχει φτάσει εκεί)
Aradığınız adres karşıda	Η διεύθυνση που ψάχνετε είναι απέναντι.
Aradığınız adres karşıda olacak	Η διεύθυνση που ψάχνετε θα είναι απέναντι (πρέπει να είναι ...)
Çocuklar içeride	Τα παιδιά είναι μέσα.
Çocuklar içeride olacak	Τα παιδιά θα είναι μέσα (πρέπει να είναι ...)

*γύρω από το επίθημα –de, -da της τοπικής πτώσης δείτε πρώτα το επόμενο μάθημα

4.30 Λειτουργία του –acak- με τις αντωνυμίες

- Kim o? Ποιος είναι;
- Kim olacak. Annen. Ποιος θα είναι; Η μητέρα σου.
- Yardımcım sensin Εσύ είσαι ο βοηθός μου
- Yardımcım sen olacaksın Ο βοηθός μου θα είσαι εσύ.

Burada benim, sensin, ama o değil Εδώ είμαι εγώ, είσαι εσύ, άλλα αυτός δεν είναι.

Yarın burada ben olacağım,

sen olacaksın ama o olmayacak. Αύριο εδώ θα είμαι εγώ, θα είσαι εσύ, άλλα αυτός δεν θα είναι.

4.31 Λειτουργία του –acak- με τους συνδέσμους

Babamlayım (babam ile-y-im) Είμαι με τον πατέρα μου.

Babamla olacağım (babam ile olacağım) Θα είμαι με τον πατέρα μου.

4.32 Ρηματική λειτουργία του απαρεμφάτου στον αόριστο Di'li geçmiş zamanda eylemler

Το επίθημα του αορίστου είναι **-di** και έχει τέσσερις εναλλακτικές μορφές. **-di, -dı, -du, -dü**. Όταν η ρίζα του ρήματος λήγει σε **k, p, t, f, ç, ş, s, h** το επίθημα γίνεται **-ti, ti, tu, tü**
Ας δούμε τώρα πώς θα πούμε **ήρθα, ήρθες, ...** κλπ

Gel	di	m
Gel	di	n
Gel	di	-
Gel	di	k
Gel	di	niz
Gel	di	ler

Όπως βλέπετε, τα προσωπικά επιθήματα εμφανίζονται ελαφρώς αλλαγμένα.
Επειδή το χρονικό επίθημα λήγει σε φωνήεν, τα γνωστά προσωπικά επιθήματα από τον ενεστώτα δεν έχουν ανάγκη από τα συνδετικά τους φωνήεντα.
Έτσι, το επίθημα **-im** χάνει το συνδετικό **i** και μένει **-m**. Το ίδιο συμβαίνει και με τα υπόλοιπα.
Στο α' πρόσωπο του πληθυντικού αριθμού το **z** γίνεται **k** χάριν ευφωνίας.

Ας δούμε και άλλα παραδείγματα

Görmek βλέπω.

Gör	dü	m
Gör	dü	n
Gör	dü	-
Gör	dü	k
Gör	dü	nüz
Gör	dü	ler

Uyumak κοιμάμαι

Uyu	du	m
Uyu	du	n
Uyu	du	-
Uyu	du	k
Uyu	du	nuz
Uyu	du	lar

Çalışmak εργάζομαι/ μελετώ

Çalış	ti	m
Çalış	ti	n
Çalış	ti	-
Çalış	ti	k
Çalış	ti	niz
Çalış	ti	lar

Άσκηση 4.33

Κλίνετε ρήματα, που γνωρίζετε, στον αόριστο ακολουθώντας τον κανόνα που μόλις μάθατε.

4.34 Η άρνηση στον αόριστο

Εδώ, απλώς προσθέτουμε στην αρνητική ρίζα τα χρονικά και προσωπικά επιθήματα.

Gelme	di	m
Gelme	di	n
Gelme	di	-
Gelme	di	k
Gelme	di	niz
Gelme	di	ler

4.35 Η ερώτηση στον αόριστο

Εδώ, το ερωτηματικό επίθημα μπαίνει στο τέλος και αφού ο σχηματισμός του ρήματος με το προσωπικό επίθημα έχει ολοκληρωθεί. Δηλαδή, στην ερώτηση του αορίστου το ερωτηματικό –mi? δεν ακολουθείται από το προσωπικό επίθημα, όπως είδαμε στη ερώτηση του ενεστώτα, αλλά αυτό ακολουθεί το επίθημα.

Gel	di	m	mi?
Gel	di	n	mi?
Gel	di	-	mi?
Gel	di	k	mi?
Gel	di	niz	mi?
Gel	di	ler	mi?

4.36 Η αρνητική ερώτηση στον αόριστο

Εδώ συμβαίνει ό,τι και στην προηγούμενη περίπτωση· το ερωτηματικό επίθημα μπαίνει τελευταίο, αφού ο σχηματισμός του ρήματος έχει ολοκληρωθεί.

Gelme	di	m	mi?
Gelme	di	n	mi?
Gelme	di	-	mi?

Gelme	di	k	mi?
Gelme	di	niz	mi?
Gelme	di	ler	mi?

4.37 Το επίθημα του αορίστου με τα άλλα μέρη του λόγου

Υπάρχει ένα μόριο το **idi**. Λειτουργεί ως επίθημα του αορίστου με τα ουσιαστικά, τα επίθετα, τις αντωνυμίες, τα επιρρήματα κ. ά μέρη του λόγου. Όπως βλέπετε θυμίζει πολύ το επίθημα του αορίστου. Αυτό συμβαίνει διότι, απλούστατα, το επίθημα του αορίστου είναι η μετεξέλιξη του μορίου αυτού. Όμως, παρά την μετατροπή του μορίου σε επίθημα, το ίδιο το μόριο εξακολουθεί να υπάρχει στη γλώσσα ως μόριο και να χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις που προαναφέραμε.

Ας δούμε την εξέλιξη της μετατροπής.

4.38 Το επίθημα του αορίστου με τα ουσιαστικά

Πρώτη φάση

baba	idi	m	arkadaş	idi	m	köylü	idi	m	kartal	idi	m
baba	idi	n	arkadaş	idi	n	köylü	idi	n	kartal	idi	n
baba	idi	-	arkadaş	idi	-	köylü	idi	-	kartal	idi	-
baba	idi	k	arkadaş	idi	k	köylü	idi	k	kartal	idi	k
baba	idi	niz	arkadaş	idi	niz	köylü	idi	niz	kartal	idi	niz
baba	idi	ler	arkadaş	idi	ler	köylü	idi	ler	kartal	idi	ler

Baba **idim**.
Arkadaş **idim**.
Kartal **idim**.

Κάποια στιγμή το μόριο αυτό άρχισε να γίνεται επίθημα.

Στο πρώτο στάδιο κόλλησε στη λέξη. Με τις φωνηεντόληκτες λέξεις επιστρατεύτηκε ένα συνδετικό –y–, καθώς το επίθημα άρχισε και αυτό από φωνήεν.

babay**idim**
arkadaş**idim**
kartal**idim**

Κατόπιν, το αρχικό **i-** έπεσε από το μόριο **idi** και στη συνέχεια τα φωνήεντα του επιθήματος προσαρμόστηκαν ακολουθώντας τον κανόνα της αρμονίας των φωνηέντων. Όμως το συνδετικό –y– με τις φωνηεντόληκτες λέξεις δεν έπεσε μαζί του και παρέμεινε σε χρήση, όσον αφορά τα φωνηεντόληκτα. Έτσι, όταν πρόκειται για τα μέρη του λόγου, εκτός από τα ρήματα, το επίθημα του

αορίστου είναι **-di** για τις συμφωνόληκτες λέξεις και **-ydi-** για τις φωνηεντόληκτες. Και βέβαια, δεν ξεχνάμε ποτέ τις τέσσερις εναλλακτικές μορφές και την μετατροπή του **-d-** σε **-t-** ανάλογα με το σύμφωνο που προηγείται.

Babay dim	Ήμουν πατέρας.
Babay din	Ήσουν πατέρας.
Babay di	Ήταν πατέρας.
Babay dik	Ήμασταν πατέρες.
Babay diniz	Ήσασταν πατέρες.
Babay dilar	Ήταν πατέρες.

Arkadaş tım .	Ήμουν φίλος.
Bebek tım .	Ήμουν μωρό.
Kartal dım .	Ήμουν αετός.
Bekçi ydim .	Ήμουν νυχτοφύλακας.
Köylü ydüm .	Ήμουν χωρικός.
Çocuk tım .	Ήμουν παιδί.
Kuzu ydu m.	Ήμουν αρνί.
Türk tüm .	Ήμουν Τούρκος.

4.39 Το επίθημα του αορίστου με τα επίθετα

Το επίθημα του αορίστου με τα επίθετα σχηματίζεται όπως ακριβώς και με τα ουσιαστικά. Επίθετο με επίθημα αορίστου λειτουργεί ως κατηγορούμενο.

Güzel dim .	Υπήρξα ωραίος/-α
Güzel din .	
Güzel di .	
Güzel dik .	
Güzel diniz .	
Güzel diler .*	

Hastay dim	Ήμουν άρρωστος/-η
Hastay din	
Hastay di	
Hastay dik	
Hastay diniz	
Hastay dilar *	

Οι μορφές güzeller**di**, hastalar**di** επίσης, είναι εφικτές.

4.40 Το επίθημα του αορίστου με τους συνδέσμους.

Με κάποιους συνδέσμους λειτουργεί όπως και με τα ουσιαστικά ή τα επίθετα.

–	Dün ne yaptın?	Τι έκανες χτές;
–	Hasan ileydim	Ήμουν με τον Χασάν.
–	Bu tatlılar Hasan için miydi?	Αυτά τα γλυκά ήταν για τον Χασάν;
–	Evet, Hasan içindi	Ναι, για τον Χασάν ήταν.

Θα προσέξατε ήδη ότι και ο σύνδεσμος με το επίθημα του αορίστου λειτουργεί ως κατηγορούμενο.

4.41 Το επίθημα του αορίστου με τα επιρρήματα

Το επίθημα του αορίστου με τα επιρρήματα σχηματίζεται και λειτουργεί όπως και με τα ουσιαστικά ή τα επίθετα.

Nasıldım?
Nasıldın?
Nasıldı?
Nasıldık?
Nasıldınız?
Nasıldılar?*

* Η μορφή *Nasıllardı*? είναι επίσης εφικτή.

Böyleydim.
Böyleydin.
Böyleydi
Böyleydik
Böyleydiniz
Böyleydiler

Değildim
Değildin
Değildi
Değildik
Değildiniz
Değillerdi

- Sevgilim, dün nasıldım?	Αγάπη μου, πώς ήμουν χθες;
- Nasıl mıydın? Berbatın, kaza yaptın ve polis geldi.	Πώς ήσουν;! Χάλια! Προκάλεσες ατύχημα και ήρθε η αστυνομία.
- Neredeydik?	Πού ήμασταν;
- Arabadaydık.	Ήμασταν στο αυτοκίνητο.
- Hasar çok muydu?	Ήταν μεγάλη ζημιά;
- Evet çoktu ama Yorgo ve sen çocuk gibiydiniz.	Ναι, ήταν μεγάλη. Αλλά ο Γιώργος κι εσύ σαν παιδιά το διασκεδάσατε.

- Kostas nasıl**dı**?
- Normal**di**.

Πώς ήταν ο Κώστας;
Ήταν φυσιολογικός (όπως είναι πάντα).

Θα προσέξατε ήδη ότι και το επίρρημα με το επίθημα του αορίστου λειτουργεί ως κατηγορούμενο.

4.42 Το επίθημα του αορίστου με τις αντωνυμίες

Το επίθημα του αορίστου με τις αντωνυμίες σχηματίζεται και λειτουργεί όπως και με τα ουσιαστικά ή τα επίθετα.

Με τις προσωπικές αντωνυμίες
Ben**dim**.
Sen**din**.
Oy**du**.
Biz**dik**.
Siz**diniz**.
Onlar**dı**.

Με τις δεικτικές αντωνυμίες
Buy**du**.
Şuy**du**.
Oy**du**.
Bunlar**dı**.
Şunlar**dı**.
Onlar**dı**.

Öğretmeniniz kim**di**?
Leonidas **idi**

Ποιος ήταν ο καθηγητής σας;
Ήταν ο Λεωνίδας.

- Öğrenciler kimler**di**?
- Ben**dim**, sen**din**, oy**du**.

Ποιοί ήταν μαθητές;
Εγώ, εσύ, αυτός ήταν.

- Kaptanlar siz miy**diniz**?
- Evet, biz**dik**.

Εσείς ήσασταν καπετάνιοι;
Ναι, ήμασταν.

- İşçiler onlar miy**dı**?
- Evet, onlar**dı**.

Αυτοί ήταν οι εργάτες;
Ναι, αυτοί ήταν

4.43 Το επίθημα του αορίστου με τα απαρέμφατα

Και με τα απαρέμφατα το επίθημα του αορίστου λειτουργεί όπως και με τα ουσιαστικά ή τα επίθετα.

Düşüncem, evlenmek**ti**.

Η σκέψη μου ήταν, να παντρευτώ.

Zorluk, ev almaktay**dı**.

Η δυσκολία ήταν, να πάρει κανείς σπίτι.

Kararımız daha çok çalışmak**tı**.

Η απόφασή μας ήταν, να δουλέψουμε περισσότερο.

Hastalığının nedeni çok çalışmasıydı.

Η αιτία της αρρώστιας του ήταν, ότι δούλεψε πολύ.

Üzücü konu, iyileşmemesiydi.

Το θλιβερό ήταν, ότι δεν ανάρρωνε.

Geçen yılın olayı, işimi kaybetmemdi.

Το γεγονός του προηγούμενου έτους (ήταν), το ότι έχασα τη δουλειά μου.

4.44 Το απαρέμφατο του αορίστου -dik-

Μιλήσαμε ήδη για το απαρέμφατο του ενεστώτα και του μέλλοντα. Ας δούμε τώρα συνοπτικά το **απαρέμφατο του αορίστου**.

Στο δεύτερο μάθημα είπαμε ότι **gelmek** σημαίνει: (το) **έρχεσθαι**.

Αν αντί του **-me-** τοποθετήσουμε την κατάληξη του αορίστου και κρατήσουμε το τελικό **k**, το απαρέμφατο μας θα γίνει

geldik: (το) **ελθείν**

(Προσοχή. Αυτό το **geldik** δεν έχει καμιά σχέση με το α' πληθυντικό πρόσωπο του αορίστου. Πρόκειται για ορθογραφική σύμπτωση).

Η αρνητική μορφή του απαρεμφάτου φέρει τις καταλήξεις **–medik** ή **–madik**.

gelmedik: (το) **μη ελθείν**

Το απαρέμφατο αυτό με τα κτητικά επιθήματα και με τις πτώσεις κάνει πολλά θαύματα. Αυτά θα τα δούμε στο επόμενο μάθημα.

Πριν κλείσουμε το κεφάλαιο με τα ρήματα, μπορούμε και πρέπει να μιλήσουμε για δυο σημαντικά ρήματα που στα τουρκικά δεν συναντώνται ως ρήματα αλλά λειτουργούν ως επιθήματα: το **μπορώ** και το **πρέπει**.

4.45 –ebil eki μπορώ

Στα τουρκικά το ρήμα **μπορώ** σχηματίζεται ως εξής: το πρόσφυμα **–ebil–**, **–abil–** μπαίνει ανάμεσα στο θέμα και στην κατάληξη του απαρεμφάτου του ρήματος που προσδιορίζει, καθιστώντας το πλέον ένα νέο απαρέμφατο. Το πρόσφυμα, μετά από φωνηεντόληκτη ρίζα, χρειάζεται το συνδετικό **–y–**.

Ge**lebil**mek

Yap**abil**mek

Okuy**abil**mek

Yaz**abil**mek

Konuş**abil**mek

Tanış**abil**mek

Anlaş**abil**mek

Telefon ed**ebil**mek

Çarşıya çık**abil**mek

Dostlarını aray**abil**mek

Και αυτά τα απαρέμφατα συνδυάζονται και λειτουργούν κανονικά με τα χρονικά επιθήματα.

Ge**lebiliyorum**.

Yap**abiliyor** musun?

Okuy**abiliyor** mu?

Yaz**abildim**.

Konuş**abildi**.

Tanış**abil**dik.
Anlaş**abil**iyoruz.
Telefon edebildiniz **mi**?
Çarşıya çık**abil**diler mi?
Dostlarını aray**abil**iyor mu?
Gelebilecek.

4.46 Η αρνητική μορφή του *μπορώ* -ebilmek mastarlı eylemlerin olumsuz biçimi

Είπαμε ότι για να σχηματίσουμε άρνηση πρέπει πρώτα να σχηματίσουμε αρνητικό απαρέμφοτο. Το αρνητικό επιθήμα –ma– λοιπόν θα έμπαινε μετά το πρόσφυμα –ebil, –abil και το αρνητικό απαρέμφοτο θα είχε την εξής μορφή:

Gelebil**me**mek
Okuyabil**me**mek
Yazabil**me**mek

Επειδή όμως το απαρέμφοτο γινόταν πολύ μακρύ, κάποια στιγμή κόπηκε η δεύτερη συλλαβή του προσφύματος και έμεινε ένα –e- ή -a-, ανάλογα με το προηγούμενο φωνήεν, κατά τον «ιερό», στα τουρκικά, κανόνα της αρμονίας.

Έτσι, τα αρνητικά απαρέμφοτα διαμορφώθηκαν ως εξής

Yapa**(bil)**memek → yap**a**memek → yap**a**mamak

Gel**me**mek
Okuy**a**mak
Yaz**a**mak
Yiy**me**mek
İç**me**mek
Konuş**a**mak
Oynay**a**mak

και λειτουργούν με τα χρονικά επιθήματα σαν την οποιαδήποτε απαρεμφοτική ρίζα.

Gele**mi**yorum
Okuy**a**miyorsun
Yaz**a**madı
Yiy**me**medik
İç**me**mediniz
Konuş**a**miyorlar
Oynay**a**madılar

Η ερωτηματική και αρνητική ερωτηματική μορφή δεν εμφανίζουν κάποια ιδιαιτερότητα.

Gelebiliyor musun?
Okuyabiliyor mu?
Yazabiliyor muyum?
Yiyebilecek misin?

İçemeyecekler mi?
 Konuşamayacak mısın?
 Oynayamayacak mısınız?

Yazamadı, değil mi?
 Yazabildi, değil mi?

4.47 Zorunluluk eki -meli, -malı, meliydim, mal[yd]m πρέπει να..., έπρεπε να...

Το πρόσφυμα αυτό συνδυάζεται στον ενεστώτα και αόριστο μόνο με προσωπικά επιθήματα.

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yap	malı	yım	Yap	malı	ydim
Yap	malı	sın	Yap	malı	ydın
Yap	malı	-	Yap	malı	ydı
Yap	malı	yız	Yap	malı	ydık
Yap	malı	sınız	Yap	malı	ydınız
Yap	malı	lar	Yap	malı	ydılar

4.48 Ερώτηση με το πρέπει να ... και έπρεπε να ...

-meli mi-? -meli miydi-

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yap	malı	miyim?	Yap	malı	miydım?
Yap	malı	mısın?	Yap	malı	miydın?
Yap	malı	mi?	Yap	malı	miydi?
Yap	malı	miyiz?	Yap	malı	miydık?
Yap	malı	mısınız?	Yap	malı	miydınız?
Yap	malı	lar mı?	Yap	malı	lar miydi?

4.49 Άρνηση με το πρέπει να... και έπρεπε να...
-mamal[-, -mamal[yd]-

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yapma	malı	yım	Yapma	malı	ydim
Yapma	malı	sın	Yapma	malı	ydın
Yapma	malı	-	Yapma	malı	ydı
Yapma	malı	yız	Yapma	malı	ydik
Yapma	malı	sınız	Yapma	malı	ydınız
Yapma	malı	lar	Yapma	malı	ydılar

4.50 Αρνητική ερώτηση με το πρέπει να... και έπρεπε να...
-mamal[m[-? -mamal[m[yd]-?

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yapma	malı	miyim?	Yapma	malı	miydım?
Yapma	malı	misin?	Yapma	malı	miydın?
Yapma	malı	mi?	Yapma	malı	miydi?
Yapma	malı	miyiz?	Yapma	malı	miydık?
Yapma	malı	misiniz?	Yapma	malı	miydınız?
Yapma	malı	lar mı?	Yapma	malı	miydi?

4.51 Μπορώ και πρέπει σε συνδυασμό
-ebilmek mastarı ve zorunluluk ekinin ortak işleyişi
-abilmeli-, -amamal[-

yapabilmeliyim	πρέπει να μπορέσω (να το κάνω)
yapamamalıyım	δεν πρέπει να μπορέσω (να το κάνω)
yapabilmeliydım	έπρεπε να μπορέσω (να το κάνω)
yapamamalıydım	δεν έπρεπε να μπορέσω (να το κάνω)

4.52 Μπορεί να μην μπορέσω -amayabilmek mastarı

yap.a.ma.y.abil.mek
Yarın gelemeyebilirim.

yaramayabilmek
Αύριο μπορεί να μη μπορέσω να έρθω

Άσκηση

Γράψτε στα ελληνικά το ημερολόγιο της Άννας

Dün annem ve babam kavga ettiler. Kavganın nedenini anlayamadım. Zaten her zaman kavga ediyorlar. Dayanamıyorum artık. Geçinmiyorlar. Neden boşanmıyorlar anlayamıyorum. «Boşanmak ve mutsuz çocuklar büyütmek istemiyoruz» diyorlar. Ama kavga ediyorlar ve mutsuz çocuklar büyütüyorlar. Hiç keyfim yok. Alekos da babam gibi kavgacı. Başka sevgili istiyorum.

Άσκηση

Γράψτε το στα ελληνικά

Η Μυρτώ γράφει από την Κωνσταντινούπολη (1985)

Her gün Türkçe yazmak zor ama eğlenceli. Bugün Türk arkadaşım Erol çalışmak istemiyor. Gezmek ve eğlenmek istiyor. Ama çalışmalı. Ben yalnız geziyorum. Yemek yiyorum, alışveriş yapıyorum ve yoruluyorum. Biraz dinlenmek istiyorum. İstanbul güzel ama çok yorucu. Türkçe yazabiliyorum ama çok anlayamıyorum. Biraz konuşabiliyorum. Sanıyorum birkaç hafta sonra daha iyi konuşabileceğim. Dün arkadaşım Anna geldi. Anna Istanbulu Rum. Çok iyi Türkçe konuşabiliyor. Türkçe ana dili gibi. “ı” ve “i” diyebiliyor. Ben de söyleyebilmeliyim. Ama beceremiyorum. Bazen komik durumlar oluyor ama üzülüyorum. Ben de gülüyorum. Anna hep Yunanca konuşmak istiyor. Tatilde ilk defa Yunanca konuştum. Bazı Türkler birkaç kelime Yunanca söyleyebiliyorlar. Hep “sagapo” diyorlar. Sempatik ama sıkıcı olabiliyor. “Sıkıcı” demek çok zor. Dikkat etmeliyim ve yanlış yapmamalıyım.

Και εδώ γράφετε εσείς ένα κείμενο των 100 λέξεων σαν το κείμενο της Μυρτώς

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Πέρσι ήμουν μαθητής. Ο αδελφός μου ήταν μωρό. Η μητέρα μου ήταν έγκυος. Εσύ δεν ήσουν άρρωστος. Ήσουν καλά.

Ανακεφαλαίωση

Ενεστώτας

Το επίθημα τού ενεστώτα είναι **-iyor-**

Το πρώτο φωνήεν **-i-** έχει τέσσερις εναλλακτικές μορφές, οι οποίες είναι οι εξής: **-iyor-, -iyor-, -uyor-, -üyor.**

ı, i, u, ü	Çalışmak			Bilmek			Duymak			Gülmek		
	çalış	ı	um	bil	i	um	duy	u	um	gül	ü	um
	çalış	i	sun	bil	i	sun	duy	u	sun	gül	ü	sun
	çalış	i	-	bil	i	-	duy	u	-	gül	ü	-
	çalış	i	uz	bil	i	uz	duy	u	uz	gül	ü	uz
	çalış	i	sunuz	bil	i	sunuz	duy	u	sunuz	gül	ü	sunuz
	çalış	i	lar	bil	i	lar	duy	u	lar	gül	ü	lar

a, e, o, ö	Sanmak			Sevmek			Sormak			Öpmek		
	san	ı	um	sev	i	um	sor	u	um	öp	ü	um
	san	i	sun	sev	i	sun	sor	u	sun	öp	ü	sun
	san	i	-	sev	i	-	sor	u	-	öp	ü	-
	san	i	uz	sev	i	uz	sor	u	uz	öp	ü	uz
	san	i	sunuz	sev	i	sunuz	sor	u	sunuz	öp	ü	sunuz
	san	i	lar	sev	i	lar	sor	u	lar	öp	ü	lar

Όταν το θέμα του ρήματος λήγει σε φωνήεν, γίνεται συγκοπή, το φωνήεν αυτό φεύγει και ο σχηματισμός του ρήματος γίνεται κανονικά:

ı, i, u, ü	Ağrımak			Erimek			Okumak			Üşümek		
	ağır	ı	um	er	i	um	ok	u	um	üş	ü	um
	ağır	i	sun	er	i	sun	oku	u	sun	üş	ü	sun
	ağır	i	-	er	i	-	ok	u	-	üş	ü	-
	ağır	i	uz	er	i	uz	ok	u	uz	üş	ü	uz
	ağır	i	sunuz	er	i	sunuz	ok	u	sunuz	üş	ü	sunuz
	ağır	i	lar	er	i	lar	ok	u	lar	üş	ü	lar

a, e, o, ö	Kapatmak			Yemek		
	kapa	ı	um	Y(e)	i	um
	kap	i	sun	y	i	sun
	kap	i	-	y	i	-
	kap	i	uz	y	i	uz
	kap	i	sunuz	y	i	sunuz
	kap	i	lar	y	i	lar

Άρνηση

Για να σχηματίσουμε την άρνηση, πρέπει πρώτα να σχηματίσουμε αρνητικό απαρέμφατο, καθώς η τουρκική γλώσσα δεν χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτό αρνητικά μόρια όπως το «μην» και το «δεν» της ελληνικής. Το αρνητικό απαρέμφατο σχηματίζεται προσθέτοντας το μόριο –me– για τα ρήματα με μαλακά φωνήεντα ή –ma– για τα ρήματα με σκληρά φωνήεντα μετά το θέμα του ρήματος και πριν την κατάληξη του απαρεμφάτου. Στη συνέχεια ο ενεστώτας σχηματίζεται όπως στην περίπτωση των ρημάτων με φωνηεντόληκτο θέμα:

ı, i, u, ü	Çalışmamak			Bilmemek			Duymamak			Gülmemek		
	çalışma	ıy	um	bilme	ıy	um	duyma	uy	um	gülme	üy	um
	çalışm	ıy	sun	bil	ıy	sun	duym	uy	sun	gülm	üy	sun
	çalışm	ıy	-	bil	ıy	-	duym	uy	-	gülm	üy	-
	çalışm	ıy	uz	bil	ıy	uz	duym	uy	uz	gülm	üy	uz
	çalışm	ıy	sunuz	bil	ıy	sunuz	duym	uy	sunuz	gülm	üy	sunuz
	çalışm	ıy	lar	bil	ıy	lar	duym	uy	lar	gülm	üy	lar

a, e, o, ö	Sanmamak			Sevmemek			Sormamak			Öpmemek		
	sanma	ıy	um	sevme	ıy	um	sorma	uy	um	öpme	üy	um
	sanm	ıy	sun	sevm	ıy	sun	sorm	uy	sun	öpm	üy	sun
	sanm	ıy	-	sevm	ıy	-	sorm	uy	-	öpm	üy	-
	sanm	ıy	uz	sevm	ıy	uz	sorm	uy	uz	öpm	üy	uz
	sanm	ıy	sunuz	sevm	ıy	sunuz	sorm	uy	sunuz	öpm	üy	sunuz
	sanm	ıy	lar	sevm	ıy	lar	sorm	uy	lar	öpm	üy	lar

ı, i, u, ü	Ağrımak			Erimek			Okumak			Üşümek		
	ağrı	ıy	um	erim	ıy	um	okum	uy	um	üşüm	üy	um
	ağrı	ıy	sun	erim	ıy	sun	okum	uy	sun	üşüm	üy	sun
	ağrı	ıy	-	erim	ıy	-	okum	uy	-	üşüm	üy	-
	ağrı	ıy	uz	erim	ıy	uz	okum	uy	uz	üşüm	üy	uz
	ağrı	ıy	sunuz	erim	ıy	sunuz	okum	uy	sunuz	üşüm	üy	sunuz
	ağrı	ıy	lar	erim	ıy	lar	okum	uy	lar	üşüm	üy	lar

a, e, o, ö	Kapamamak			Yememek		
	kapam	ıy	um	Yem(e)	ıy	um
	kapam	ıy	sun	yem	ıy	sun
	kapam	ıy	-	yem	ıy	-
	kapam	ıy	uz	yem	ıy	uz
	kapam	ıy	sunuz	yem	ıy	sunuz
	kapam	ıy	lar	yem	ıy	lar

Αρνητική ερώτηση

Για να σχηματίσουμε την αρνητική ερώτηση χρησιμοποιούμε πάλι το ερωτηματικό επίθημα **-mi④-**. Αυτό ακολουθεί το χρονικό επίθημα του ενεστώτα και σχηματίζει ξεχωριστή λέξη σε συνδυασμό με την προσωπική κατάληξη. Καταλαβαίνουμε ότι δεν θα μεταβληθεί φωνηεντικά, αφού στο επίθημα του ενεστώτα **-iyor** το **-o-** είναι αμετάβλητο.

İ, i, u, ü	Çalışmamak		Bilmemek		Duymamak		Gülmemek	
	çalışm	ıyor mu yum?	bilm	ıyor mu yum?	duym	uyo mu yum? r	gülm	üyo mu yum? r
	çalışm	ıyor mu sun?	bilm	ıyor mu sun?	duym	uyo mu sun? r	gülm	üyo mu sun? r
	çalışm	ıyor mu ?	bilm	ıyor mu ?	duym	uyo mu ?	gülm	üyo mu ?
	çalışm	ıyor mu yuz?	bilm	ıyor mu yuz?	duym	uyo mu yuz? r	gülm	üyo mu yuz? r
	çalışm	ıyor mu sunuz ?	bilm	ıyor mu sunu z?	duym	uyo mu sunu r z?	gülm	üyo mu sunuz r ?
	çalışm	ıyorl mi ? ar	bilm	ıyor mi ? lar	duym	uyo mi ? rlar	gülm	üyo mi ? rlar

a, e, o, ö	Sanmamak		Sevmemek		Sormamak		Öpmemek	
	sanm	ıyor mu yum?	sevm	ıyor mu yum?	sorm	uyo mu yum? r	öpm	üyo mu yum? r
	sanm	ıyor mu sun?	sevm	ıyor mu sun?	sorm	uyo mu sun? r	öpm	üyo mu sun? r
	sanm	ıyor mu ?	sevm	ıyor mu ?	sorm	uyo mu ?	öpm	üyo mu ?
	sanm	ıyor mu yuz?	sevm	ıyor mu yuz?	sorm	uyo mu yuz? r	öpm	üyo mu yuz? r
	sanm	ıyor mu sunuz ?	sevm	ıyor mu sunu z?	sorm	uyo mu sunu r z?	öpm	üyo mu sunuz r ?
	sanm	ıyorl mi ? ar	sevm	ıyor mi ? lar	sorm	uyo mi ? rlar	öpm	üyo mi ? rlar

ı, i, u, ü	Ağrımak			Erimek			Okumak			Üşümek		
	ağrım	ıyor	muyum?	erim	iyor	muyum?	okum	uyor	muyum?	üşüm	üyor	m
	ağrım	ıyor	musun?	erim	iyor	musun?	okum	uyor	musun?	üşüm	üyor	m
	ağrım	ıyor	mu?	erim	iyor	mu?	okum	uyor	mu?	üşüm	üyor	m
	ağrım	ıyor	muyuz?	erim	iyor	muyuz?	okum	uyor	muyuz?	üşüm	üyor	m
	ağrım	ıyor	musunnuz?	erim	iyor	musunuz?	okum	uyor	musunuz?	üşüm	üyor	m
	ağrım	ıyorlar	mi?	erim	iyorlar	mi?	okum	uyorlar	mi?	üşüm	üyorlar	m

a, e, o, ö	Kapamamak			Yememek		
	kapam	ıyor	muyum?	yem	iyor	muyum?
	kapam	ıyor	musun?	yem	iyor	musun?
	kapam	ıyor	mu?	yem	iyor	mu?
	kapam	ıyor	muyuz?	yem	iyor	muyuz?
	kapam	ıyor	musunuz?	yem	iyor	musunuz?
	kapam	ıyorlar	mi?	yem	iyorlar	mi?

Μέλλοντας

Για να σχηματίσουμε τον μέλλοντα, χρησιμοποιούμε τα επιθήματα –acak ή –ecek, ανάλογα με το αν η ρίζα του ρήματός μας λήγει σε σκληρό ή μαλακό φωνήεν αντίστοιχα. Το –acak (ή –ecek) ακολουθεί το θέμα του ρήματος και προηγείται της προσωπικής κατάληξης.

ı, i, u, ü	Çalışmak			Bilmek			Duymak			Gülmek		
	çalış	acağ	ım	bil	eceğ	im	duy	acağ	ım	gül	eceğ	im
	çalış	acak	sın	bil	ecek	sin	duy	acak	sın	gül	ecek	sin
	çalış	acak	-	bil	ecek	-	duy	acak	-	gül	ecek	-
	çalış	acağ	ız	bil	eceğ	iz	duy	acağ	ız	gül	eceğ	iz
	çalış	acak	sınız	bil	ecek	siniz	duy	acak	sınız	gül	ecek	siniz
	çalış	acak	lar	bil	ecek	ler	duy	acak	lar	gül	ecek	ler

a, e, o, ö	Sanmak			Sevmek			Sormak			Öpmek		
	san	acağ	ım	sev	eceğ	im	sor	acağ	ım	öp	eceğ	im
	san	acak	sın	sev	ecek	sin	sor	acak	sın	öp	ecek	sin
	san	acak	-	sev	ecek	-	sor	acak	-	öp	ecek	-
	san	acağ	ız	sev	eceğ	iz	sor	acağ	ız	öp	eceğ	iz
	san	acak	sınız	sev	ecek	siniz	sor	acak	sınız	öp	ecek	siniz
	san	acak	lar	sev	ecek	ler	sor	acak	lar	öp	ecek	ler

Όταν τα ρήματα είναι φωνηεντόληκτα, χρησιμοποιούμε το σύμφωνο –y- για να συνδέσουμε το θέμα με το επίθημα

ı, i, u, ü	Ağrımak			Erimek			Okumak			Üşümek		
	ağrı	yacağ	ım	eri	yeceğ	im	oku	yacağ	ım	üşü	yeceğ	im
	ağrı	yacak	sın	eri	yecek	sin	oku	yacak	sın	üşü	yecek	sin
	ağrı	yacak	-	eri	yecek	-	oku	yacak	-	üşü	yecek	-
	ağrı	yacağ	ız	eri	yeceğ	iz	oku	yacağ	ız	üşü	yeceğ	iz
	ağrı	yacak	sınız	eri	yecek	siniz	oku	yacak	sınız	üşü	yecek	siniz
	ağrı	yacak	lar	eri	yecek	ler	oku	yacak	lar	üşü	yecek	ler

a, e, o, ö	Kapamak			Yemek		
	kapa	yacağ	ım	ye	yeceğ	im
	kapa	yacak	sın	ye	yecek	sin
	kapa	yacak	-	ye	yecek	-
	kapa	yacağ	ız	ye	yeceğ	iz
	kapa	yacak	sınız	ye	yecek	siniz
	kapa	yacak	lar	ye	yecek	ler

Άρνηση

Η άρνηση του μέλλοντα σχηματίζεται με το αρνητικό απαρέμφατο και το επίθημα –acak ή -ecek. Επειδή όλα τα αρνητικά απαρέμφατα είναι φωνηεντόληκτα, θα χρησιμοποιηθεί και εδώ το σύμφωνο –y- για να συνδέσουμε το θέμα του ρήματος με το επίθημα του μέλλοντα.

ı i u ü	Çalışmamak			Bilmemek			Duymamak			Gülmemek		
	çalışma	yacağ	ım	bilme	yeceğ	im	duyma	yacağ	ım	gülme	yeceğ	im
	çalışma	yacak	sın	bilme	yecek	sin	duyma	yacak	sın	gülme	yecek	sin
	çalışma	yacak	-	bilme	yecek	-	duyma	yacak	-	gülme	yecek	-
	çalışma	yacağ	ız	bilme	yeceğ	iz	duyma	yacağ	ız	gülme	yeceğ	iz
	çalışma	yacak	sınız	bilme	yecek	siniz	duyma	yacak	sınız	gülme	yecek	siniz
	çalışma	yacak	lar	bilme	yecek	ler	duyma	yacak	lar	gülme	yecek	ler

a e o ö	Sanmamak			Sevmemek			Sormamak			Öpmemek		
	sanma	yacağ	ım	sevme	yeceğ	im	sorma	yacağ	ım	öpme	yeceğ	im
	sanma	yacak	sın	sevme	yecek	sin	sorma	yacak	sın	öpme	yecek	sin
	sanma	yacak	-	sevme	yecek	-	sorma	yacak	-	öpme	yecek	-
	sanma	yacağ	ız	sevme	yeceğ	iz	sorma	yacağ	ız	öpme	yeceğ	iz
	sanma	yacak	sınız	sevme	yecek	siniz	sorma	yacak	sınız	öpme	yecek	siniz
	sanma	yacak	lar	sevme	yecek	ler	sorma	yacak	lar	öpme	yecek	ler

I i u ü	Ağrılamak			Erimemek			Okumamak			Üşümek		
	ağırma	yacağ	ım	erime	yecəğ	ım	okuma	yacağ	ım	üşüme	yecəğ	ım
	ağırma	yacak	sın	erime	yecek	sin	okuma	yacak	sın	üşüme	yecek	sin
	ağırma	yacak	-	erime	yecek	-	okuma	yacak	-	üşüme	yecek	-
	ağırma	yacağ	ız	erime	yecəğ	ız	okuma	yacağ	ız	üşüme	yecəğ	ız
	ağırma	yacak	sınız	erime	yecek	siniz	okuma	yacak	sınız	üşüme	yecek	siniz
	ağırma	yacak	lar	erime	yecek	ler	okuma	yacak	lar	üşüme	yecek	ler

a e o ö	Kapatmamak			Yememek		
	kapama	yacağ	ım	yeme	yecəğ	ım
	kapama	yacak	sın	yeme	yecek	sin
	kapama	yacak	-	yeme	yecek	-
	kapama	yacağ	ız	yeme	yecəğ	ız
	kapama	yacak	sınız	yeme	yecek	siniz
	kapama	yacak	lar	yeme	yecek	ler

Ερώτηση

Ο ερωτηματικός τύπος σχηματίζεται, για μία ακόμα φορά, με το γνωστό μας ερωτηματικό επίθημα **mi**④-. Όπως και στον ενεστώτα, το χρονικό επίθημα μένει πάνω στη ρίζα. Το **-mi-** ακολουθεί συνδυαζόμενο με την προσωπική κατάληξη. Ας δούμε τον σχηματισμό της ερώτησης στον μέλλοντα στα παραπάνω ρήματα:

I i u ü	Çalışmak			Bilmek			Duymak			Gülmek		
	çalış	acak	miyim?	bil	ecek	miyim?	duy	acak	miyim?	gül	ecek	miyim?
	çalış	acak	mısın?	bil	ecek	misin?	duy	acak	mısın?	gül	ecek	misin?
	çalış	acak	mı?	bil	ecek	mi?	duy	acak	mı?	gül	ecek	mi?
	çalış	acak	miyiz?	bil	ecek	miyiz?	duy	acak	miyiz?	gül	ecek	miyiz?
	çalış	acak	mısınız?	bil	ecek	misiniz?	duy	acak	mısınız?	gül	ecek	misiniz?
	çalış	acaklar	mı?	bil	ecekler	mi?	duy	acaklar	mı?	gül	ecekler	mi?

a e o ö	Sanmak			Sevmek			Sormak			Öpmek		
	san	acak	miyim?	sev	ecek	miyim?	sor	acak	miyim?	öp	ecek	miyim?
	san	acak	mısın?	sev	ecek	misin?	sor	acak	mısın?	öp	ecek	misin?
	san	acak	mı?	sev	ecek	mi?	sor	acak	mı?	öp	ecek	mi?
	san	acak	miyiz?	sev	ecek	miyiz?	sor	acak	miyiz?	öp	ecek	miyiz?
	san	acak	mısınız?	sev	ecek	misiniz?	sor	acak	mısınız?	öp	ecek	misiniz?
	san	acaklar	mı?	sev	ecekler	mi?	sor	acaklar	mı?	öp	ecekler	mi?

Όταν τα ρήματα είναι φωνηεντόληκτα χρησιμοποιούμε το σύμφωνο -y- για να συνδέσουμε το θέμα με το επίθημα.

ı i u ü	Ağrımak			Erimek		
	ağrı	yacak	miyim?	eri	yecek	miyim?
	ağrı	yacak	mısın?	eri	yecek	misin?
	ağrı	yacak	mı?	eri	yecek	mi?
	ağrı	yacak	miyiz?	eri	yecek	miyiz?
	ağrı	yacak	mısınız?	eri	yecek	misiniz?
	ağrı	yacaklar	mı?	eri	yecekler	mi?
	Okumak			Üşümek		
	oku	yacak	miyim?	üşü	yecek	miyim?
	oku	yacak	mısın?	üşü	yecek	misin?
	oku	yacak	mı?	üşü	yecek	mi?
	oku	yacak	miyiz?	üşü	yecek	miyiz?
	oku	yacak	mısınız?	üşü	yecek	misiniz?
	oku	yacaklar	mı?	üşü	yecekler	mi?

a e ö o	Kapamak			Yemek		
	kapa	yacak	miyim?	Y(e)-i	yecek	miyim?
	kapa	yacak	mısın?	yi	yecek	misin?
	kapa	yacak	mı?	yi	yecek	mi?
	kapa	yacak	miyiz?	yi	yecek	miyiz?
	kapa	yacak	mısınız?	yi	yecek	misiniz?
	kapa	yacaklar	mı?	yi	yecekler	mi? **

** Τα ρήματα yemek = τρώω και demek=λέω, επηρεαζόμενα από τη μορφή τους στον ενεστώτα, μετατρέπουν και στον μέλλοντα το e του θέματος σε i [yiyor yiyecek, diyor diyecek].

Ερώτηση στον αρνητικό τύπο

Η ερώτηση στον αρνητικό τύπο σχηματίζεται με το αρνητικό απαρέμφοτο.

ı i u ü	Çalışmamak			Bilmemek		
	çalışma	yacak	miyim?	bilme	yecek	miyim?
	çalışma	yacak	mısın?	bilme	yecek	misin?
	çalışma	yacak	mı?	bilme	yecek	mi?
	çalışma	yacak	miyiz?	bilme	yecek	miyiz?
	çalışma	yacak	mısınız?	bilme	yecek	misiniz?
	çalışma	yacaklar	mı?	bilme	yecekler	mi?
	Duymamak			Gülmemek		
	duyma	yacak	miyim?	gülme	yecek	miyim?
	duyma	yacak	mısın?	gülme	yecek	misin?
	duyma	yacak	mı?	gülme	yecek	mi?
	duyma	yacak	miyiz?	gülme	yecek	miyiz?
	duyma	yacak	mısınız?	gülme	yecek	misiniz?
	duyma	yacaklar	mı?	gülme	yecekler	mi?

a e ö o	Sanmamak			Sevmemek		
	sanma	yacak	miyim?	sevme	yecek	miyim?
	sanma	yacak	mısın?	sevme	yecek	misin?
	sanma	yacak	mı?	sevme	yecek	mi?
	sanma	yacak	miyiz?	sevme	yecek	miyiz?
	sanma	yacak	mısınız?	sevme	yecek	misiniz?
	sanma	yacaklar	mı?	sevme	yecekler	mi?
	Sormamak			Öpmemek		
	sorma	yacak	miyim?	öpme	yecek	miyim?
	sorma	yacak	mısın?	öpme	yecek	misin?
	sorma	yacak	mı?	öpme	yecek	mi?
	sorma	yacak	miyiz?	öpme	yecek	miyiz?
	sorma	yacak	mısınız?	öpme	yecek	misiniz?
	sorma	yacaklar	mı?	öpme	yecekler	mi?

ı i u ü	Ağrınamak			Erimemek		
	ağırma	yacak	miyim?	erime	yecek	miyim?
	ağırma	yacak	mısın?	erime	yecek	misin?
	ağırma	yacak	mı?	erime	yecek	mi?
	ağırma	yacak	miyiz?	erime	yecek	miyiz?
	ağırma	yacak	mısınız?	erime	yecek	misiniz?
	ağırma	yacaklar	mı?	erime	yecekler	mi?

	Okumamak			Üşümek		
	okuma	yacak	miyim?	üşüme	yecek	miyim?
	okuma	yacak	mısın?	üşüme	yecek	misin?
	okuma	yacak	mı?	üşüme	yecek	mi?
	okuma	yacak	miyiz?	üşüme	yecek	miyiz?
	okuma	yacak	mısınız?	üşüme	yecek	misiniz?
	okuma	yacaklar	mı?	üşüme	yecekler	mi?

a e ö o	Kapamamak			Yememek		
	kapama	yacak	miyim?	yeme	yecek	miyim?
	kapama	yacak	mısın?	yeme	yecek	misin?
	kapama	yacak	mı?	yeme	yecek	mi?
	kapama	yacak	miyiz?	yeme	yecek	miyiz?
	kapama	yacak	mısınız?	yeme	yecek	misiniz?
	kapama	yacaklar	mı?	yeme	yecekler	mi?

Αόριστος

Το επίθημα του αορίστου είναι -di④-. Για να σχηματίσουμε αυτόν το χρόνο τοποθετούμε το χρονικό επίθημα μετά το θέμα του ρήματος. Ως συνήθως, ακολουθεί η προσωπική κατάληξη. Το μόνο που πρέπει να προσέξουμε στο σημείο αυτό είναι ότι η προσωπική κατάληξη παρουσιάζει μια μικρή διαφορά στο πρώτο πρόσωπο του πληθυντικού. Έτσι, για λόγους ευφωνίας, δεν γράφουμε πια -iz④- αλλά -k-. Επίσης, πρέπει να θυμόμαστε ότι αν το θέμα του ρήματος λήγει σε f, p, s, ç, k, h, s και t, τότε το -di④- του αορίστου γίνεται -ti④-, πάλι για λόγους ευφωνίας.

ı, i, u, ü	Çalışmak			Bilmek			Duymak			Gülmek		
	çalış	ti	m	bil	di	m	duy	du	m	gül	dü	m
	çalış	ti	n	bil	di	n	duy	du	n	gül	dü	n
	çalış	ti	-	bil	di	-	duy	du	-	gül	dü	-
	çalış	ti	k	bil	di	k	duy	du	k	gül	dü	k
	çalış	ti	nız	bil	di	niz	duy	du	nuz	gül	dü	nüz
	çalış	ti	lar	bil	di	ler	duy	du	lar	gül	dü	ler

a, e, o, ö	Sanmak			Sevmek			Sormak			Öpmek		
	san	dı	m	sev	di	m	sor	du	m	öp	tü	m
	san	dı	n	sev	di	n	sor	du	n	öp	tü	n
	san	dı	-	sev	di	-	sor	du	-	öp	tü	-
	san	dı	k	sev	di	k	sor	du	k	öp	tü	k
	san	dı	nız	sev	di	niz	sor	du	nuz	öp	tü	nüz
	san	dı	lar	sev	di	ler	sor	du	lar	öp	tü	ler

ı, i, u, ü	Ağrmak			Erimek			Okumak			Üşümek		
	ağrı	dı	m	eri	di	m	oku	du	m	üşü	dü	m
	ağrı	dı	n	eri	di	n	oku	du	n	üşü	dü	n
	ağrı	dı	-	eri	di	-	oku	du	-	üşü	dü	-
	ağrı	dı	k	eri	di	k	oku	du	k	üşü	dü	k
	ağrı	dı	nız	eri	di	niz	oku	du	nuz	üşü	dü	nüz
	ağrı	dı	lar	eri	di	ler	oku	du	lar	üşü	dü	ler

a, e, o, ö	Kapamak			Yemek		
	kapa	dı	m	ye	di	m
	kapa	dı	n	ye	di	n
	kapa	dı	-	ye	di	-
	kapa	dı	k	ye	di	k
	kapa	dı	nız	ye	di	niz
	kapa	dı	lar	ye	di	ler

Αρνήση

ı, i, u, ü	Çalışmamak			Bilmemek			Duymamak			Gülmemek		
	çalışma	dı	m	bilme	di	m	duyma	dı	m	gülme	di	m
	çalışma	dı	n	bilme	di	n	duyma	dı	n	gülme	di	n
	çalışma	dı	-	bilme	di	-	duyma	dı	-	gülme	di	-
	çalışma	dı	k	bilme	di	k	duyma	dı	k	gülme	di	k
	çalışma	dı	nız	bilme	di	niz	duyma	dı	nız	gülme	di	niz
	çalışma	dı	lar	bilme	di	ler	duyma	dı	lar	gülme	di	ler

a, e, o, ö	Sanmamak			Sevmemek			Sormamak			Öpmemek		
	sanma	dı	m	sevme	di	m	sorma	dı	m	öpme	di	m
	sanma	dı	n	sevme	di	n	sorma	dı	n	öpme	di	n
	sanma	dı	-	sevme	di	-	sorma	dı	-	öpme	di	-
	sanma	dı	k	sevme	di	k	sorma	dı	k	öpme	di	k
	sanma	dı	nız	sevme	di	niz	sorma	dı	nız	öpme	di	niz
	sanma	dı	lar	sevme	di	ler	sorma	dı	lar	öpme	di	ler

ı i u ü	Ağrılamak			Erimemek			Okumamak			Üşümek		
	ağırma	dı	m	erime	di	m	okuma	dı	m	üşüme	di	M
	ağırma	dı	n	erime	di	n	okuma	dı	n	üşüme	di	n
	ağırma	dı	-	erime	di	-	okuma	dı	-	üşüme	di	-
	ağırma	dı	k	erime	di	k	okuma	dı	k	üşüme	di	k
	ağırma	dı	nız	erime	di	niz	okuma	dı	nız	üşüme	di	niz
	ağırma	dı	lar	erime	di	ler	okuma	dı	lar	üşüme	di	ler

a e o ö	Kapamak			Yemek		
	kapama	dı	m	yeme	di	m
	kapama	dı	n	yeme	di	n
	kapama	dı	-	yeme	di	-
	kapama	dı	k	yeme	di	k
	kapama	dı	nız	yeme	di	niz
	kapama	dı	lar	yeme	di	ler

Երօրդն

ı i u ü	Çalışmak				Bilmek				Duymak				Gülmek			
	çalış	tı	m	mı?	bil	di	m	mi?	duy	du	m	mu?	gül	dü	m	mü?
	çalış	tı	n	mı?	bil	di	n	mi?	duy	du	n	mu?	gül	dü	n	mü?
	çalış	tı	-	mı?	bil	di	-	mi?	duy	du	-	mu?	gül	dü	-	mü?
	çalış	tı	k	mı?	bil	di	k	mi?	duy	du	k	mu?	gül	dü	k	mü?
	çalış	tı	nız	mı?	bil	di	niz	mi?	duy	du	nuz	mu?	gül	dü	nüz	mü?
	çalış	tı	lar	mı?	bil	di	ler	mi?	duy	du	lar	mi?	gül	dü	ler	mi?

a e o ö	Sanmak				Sevmek				Sormak				Öpmek			
	san	dı	m	mı?	sev	di	m	mi?	sor	du	m	mu?	öp	tü	m	mü?
	san	dı	n	mı?	sev	di	n	mi?	sor	du	n	mu?	öp	tü	n	mü?
	san	dı	-	mı?	sev	di	-	mi?	sor	du	-	mu?	öp	tü	-	mü?
	san	dı	k	mı?	sev	di	k	mi?	sor	du	k	mu?	öp	tü	k	mü?
	san	dı	nız	mı?	sev	di	niz	mi?	sor	du	nuz	mu?	öp	tü	nüz	mü?
	san	dı	lar	mı?	sev	di	ler	mi?	sor	du	lar	mi?	öp	tü	ler	mi?

ı i u ü	Ağrılamak				Erimek				Okumak				Üşümek			
	ağrı	dı	m	mı?	eri	di	m	mi?	oku	du	m	mu?	üşü	dü	m	mü?
	ağrı	dı	n	mı?	eri	di	n	mi?	oku	du	n	mu?	üşü	dü	n	mü?
	ağrı	dı	-	mı?	eri	di	-	mi?	oku	du	-	mu?	üşü	dü	-	mü?
	ağrı	dı	k	mı?	eri	di	k	mi?	oku	du	k	mu?	üşü	dü	k	mü?
	ağrı	dı	nız	mı?	eri	di	niz	mi?	oku	du	nuz	mu?	üşü	dü	nüz	mü?
	ağrı	dı	lar	mı?	eri	di	ler	mi?	oku	du	lar	mi?	üşü	dü	ler	mi?

a e o ö	Kapamak				Yemek			
	kapa	dı	m	mı?	ye	di	m	mi?
	kapa	dı	n	mı?	ye	di	n	mi?
	kapa	dı	-	mı?	ye	di	-	mi?
	kapa	dı	k	mı?	ye	di	k	mi?
	kapa	dı	nız	mı?	ye	di	niz	mi?
	kapa	dı	lar	mı?	ye	di	ler	mi?

Ερώτηση στον αρνητικό τύπο

ı i u ü	Çalışmamak				Bilmemek				Duymamak				Gülmek			
	çalışma	dı	m	mı?	bilme	di	m	mi?	duyma	dı	m	mı?	gülme	di	m	mi?
	çalışma	dı	n	mı?	bilme	di	n	mi?	duyma	dı	n	mı?	gülme	di	n	mi?
	çalışma	dı	-	mı?	bilme	di	-	mi?	duyma	dı	-	mı?	gülme	di	-	mi?
	çalışma	dı	k	mı?	bilme	di	k	mi?	duyma	dı	k	mı?	gülme	di	k	mi?
	çalışma	dı	nız	mı?	bilme	di	niz	mi?	duyma	dı	nız	mı?	gülme	di	niz	mi?
	çalışma	dı	lar	mı?	bilme	di	ler	mi?	duyma	dı	lar	mı?	gülme	di	ler	mi?

a e o ö	Sanmamak				Sevmek				Sormamak				Öpmek			
	sanma	dı	m	mı?	sevme	di	m	mi?	sorma	dı	m	mı?	öpme	di	m	mi?
	sanma	dı	n	mı?	sevme	di	n	mi?	sorma	dı	n	mı?	öpme	di	n	mi?
	sanma	dı	-	mı?	sevme	di	-	mi?	sorma	dı	-	mı?	öpme	di	-	mi?
	sanma	dı	k	mı?	sevme	di	k	mi?	sorma	dı	k	mı?	öpme	di	k	mi?
	sanma	dı	nız	mı?	sevme	di	niz	mi?	sorma	dı	nız	mı?	öpme	di	niz	mi?
	sanma	dı	lar	mı?	sevme	di	ler	mi?	sorma	dı	lar	mı?	öpme	di	ler	mi?

ı i u ü	Ağrılamak				Erimemek				Okumamak				Üşümek			
	ağırma	dı	m	mı?	erime	di	m	mi?	okuma	dı	m	mı?	üşüme	di	m	mi?
	ağırma	dı	n	mı?	erime	di	n	mi?	okuma	dı	n	mı?	üşüme	di	n	mi?
	ağırma	dı	-	mı?	erime	di	-	mi?	okuma	dı	-	mı?	üşüme	di	-	mi?
	ağırma	dı	k	mı?	erime	di	k	mi?	okuma	dı	k	mı?	üşüme	di	k	mi?
	ağırma	dı	nız	mı?	erime	di	niz	mi?	okuma	dı	nız	mı?	üşüme	di	niz	mi?
	ağırma	dı	lar	mı?	erime	di	ler	mi?	okuma	dı	lar	mı?	üşüme	di	ler	mi?

a e o ö	Kapamamak				Yememek			
	kapama	dı	m	mı?	yeme	di	m	mi?
	kapama	dı	n	mı?	yeme	di	n	mi?
	kapama	dı	-	mı?	yeme	di	-	mi?
	kapama	dı	k	mı?	yeme	di	k	mi?
	kapama	dı	nız	mı?	yeme	di	niz	mi?
	kapama	dı	lar	mı?	yeme	di	ler	mi?

Αν αντικαταστήσουμε το -me- -ma- του απαρεμφάτου του ενεστώτα με το –di- του αορίστου, π.χ (gel**me**k > geld**ik**) σχηματίζεται το απαρέμφατο αορίστου, με τη χρήση του οποίου θα ασχοληθούμε σε κατοπινό κεφάλαιο.

Μπορώ

Το **μπορώ** στην τουρκική γλώσσα δεν είναι ρήμα. Είναι ένα πρόσφυμα. Μπαίνει ανάμεσα στο θέμα και στην κατάληξη του απαρεμφάτου του ενεστώτα. Και έτσι δημιουργείται ένα καινούργιο απαρέμφατο που έχει την έννοια του **μπορώ**. Αυτό εμφανίζεται με τις μορφές -ebilmek και -abilmek, ανάλογα με το αν η ρηματική ρίζα λήγει σε μαλακό ή σκληρό φωνήεν αντίστοιχα. Αν η ρίζα είναι φωνηεντόληκτη, μεσολαβεί το γνωστό μας συνδετικό σύμφωνο -y-. Η κατάληξη αυτή συνδυάζεται με τις ρηματικές ρίζες ως εξής:

alışabilmek, bilebilmek, duyabilmek, gülebilmek, sanabilmek, sevebilmek, sorabilmek, gülebilmek

ağrıyabilmek, eriyebilmek, okuyabilmek, üşüye(bil)mek, kapayabilmek, yeyebilmek

Κατόπιν, η λέξη που σχηματίζεται λειτουργεί ως κανονικό απαρέμφατο όσον αφορά το σχηματισμό των χρόνων. Το μόνο σημείο που πρέπει να προσέξουμε είναι ο σχηματισμός του αρνητικού απαρεμφάτου.

Yapa**(bil)**memek → yap**a**memek → yap**a**mamak
eriye**(bil)**memek → eriy**e**memek → eriy**e**memek

Πρέπει

Υπάρχουν δύο τρόποι να πούμε **πρέπει** στην τουρκική γλώσσα τους οποίους έχουμε δει ως τώρα:

Ο πρώτος είναι να χρησιμοποιήσουμε το απαρέμφατο του ενεστώτα σε συνδυασμό με τις προσωπικές καταλήξεις μαζί με το απαρέμφατο **gerekmek**. Ο δεύτερος τρόπος είναι να χρησιμοποιήσουμε τα επιθήματα **-malı** και **-meli**.

Gelme	(k) m	gerekiyor
Gelme	n	gerekecek
Gelme	si	gerekti
Gelme	miz	gerek
Gelme	niz	gerekebilecek
Gelme	leri	gerekiyor

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yap	malı	yım	Yap	malı	ydim
Yap	malı	sın	Yap	malı	yydın
Yap	malı	-	Yap	malı	ydı
Yap	malı	yız	Yap	malı	ydık
Yap	malı	sınız	Yap	malı	ydınız
Yap	malı	lar	Yap	malı	ydılar

Ερώτηση

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yap	malı	miyim?	Yap	malı	miydım?
Yap	malı	mısın?	Yap	malı	miydın?
Yap	malı	mi?	Yap	malı	miydi?
Yap	malı	miyiz?	Yap	malı	miydık?
Yap	malı	mısınız?	Yap	malı	miydınız?
Yap	malılar	mi?	Yap	malılar	miydi?

Ενεστώτας			Αόριστος		
Ye	meli	miyim?	Ye	meli	miydım?
Ye	meli	mısın?	Ye	meli	miydın?
Ye	meli	mi?	Ye	meli	miydi?
Ye	meli	miyiz?	Ye	meli	miydık?
Ye	meli	misiniz?	Ye	meli	miydınız?
Ye	meliler	mi?	Ye	meliler	miydi?

Άρνηση

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yapma	malı	yım	Yapma	malı	yđım
Yapma	malı	sın	Yapma	malı	yđın
Yapma	malı	-	Yapma	malı	ydı
Yapma	malı	yız	Yapma	malı	ydık
Yapma	malı	sınız	Yapma	malı	ydıınız
Yapma	malı	lar	Yapma	malı	ydılar

Άρνητική ερώτηση

Ενεστώτας			Αόριστος		
Yapma	malı	miyim?	Yapma	malı	miydım?
Yapma	malı	mısın?	Yapma	malı	miydın?
Yapma	malı	mi?	Yapma	malı	miydi?
Yapma	malı	miyiz?	Yapma	malı	miydık?
Yapma	malı	mısınız?	Yapma	malı	miydınız?
Yapma	malılar	mi?	Yapma	malı	miydılar?

Μάθημα 5

5. ders

Λειτουργικά επιθήματα των ρημάτων ή κάτι σαν «πτώσεις»

Bağlantı ve durum ekleri.

Στα Ελληνικά, οι πτώσεις είναι μέρος της κλίσης του ουσιαστικού, ενώ στα Τουρκικά τα επιθήματα που μοιάζουν με τις ελληνικές πτώσεις είναι ανεξάρτητα. Συγκολλώνται όμως στα ουσιαστικά, στα έναρθρα απαρέμφατα, στα επιρρήματα, στις αντωνυμίες και σε άλλα μέρη του λόγου, επομένως αποτελούν μέρος της λειτουργίας του ρήματος. Η σημασία των ρημάτων εξαρτάται άμεσα από αυτά. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για επιθήματα-συνδετικούς κρίκους ανάμεσα στο ρήμα και στην υπόλοιπη φράση. Κάθε ρήμα συντάσσεται με μια ή περισσότερες «πτώσεις». Όταν διαφέρει η πτώση που χρησιμοποιείται, διαφοροποιείται και η έννοια του ρήματος.

Οι «πτώσεις» αυτές έχουν και μια δεύτερη λειτουργία, ανεξάρτητη από τον ρόλο που παίζουν με τα ρήματα. Όταν ενώνονται με διάφορα μέρη του λόγου δημιουργούν **επιθηματικά σύνολα** με διάφορες σημασίες οι οποίες, κατά μεγάλο μέρος, αντιστοιχούν σε συνδέσμους, προθέσεις και καμιά φορά επιρρήματα της ελληνικής γλώσσας, όπως τα «παρά, κατά, μέχρι, όπως, για να».

Οι πτώσεις στα τουρκικά ονομάζονται **ismin halleri** ή **ad durum ekleri** (καταστάσεις ή επιθήματα του ουσιαστικού). Εμείς θα προτιμήσουμε έναν συνδυασμό που μας διευκολύνει. Επίσης, για λόγους συντομίας, στο εγχειρίδιο αυτό θα κρατήσουμε την ονομασία «πτώση» αντί «λειτουργικό επίθημα του ρήματος».

Πρέπει να τονίσουμε ότι δεν έχει ακόμα γραφεί ένα καλό βιβλίο γραμματικής της τουρκικής γλώσσας ώστε να οριστούν κοινά αποδεκτοί όροι. Τα τουρκικά πανεπιστήμια, καθώς και το επίσημο «Ίδρυμα Τουρκικής Γλώσσας» (*Türk Dil Kurumu*), συνεχίζουν τις προσπάθειες για την ολοκλήρωση του έργου αυτού.

5.1. Πρώτες και γενικές πληροφορίες για τις πτώσεις.

Bağlantı ve durum ekleriyle ilgili ilk ve genel bilgiler.

α. Η ονομαστική πτώση δεν έχει επίθημα. Εφόσον στα τουρκικά δεν υπάρχουν άρθρα, η έλλειψη πτωτικού επιθήματος αποτελεί ένδειξη ότι ένα μέρος του λόγου βρίσκεται στην ονομαστική. Όλα τα μέρη του λόγου λειτουργούν σαν να είναι έναρθρα ουσιαστικά παίζοντας ρόλο υποκειμένου ή αόριστου αντικείμενου.

Στην ελληνική γλώσσα το αόριστο αντικείμενο, όπως και το οριστικό, βρίσκεται στην αιτιατική. Στα τουρκικά το αόριστο αντικείμενο δεν έχει πτωτικό επίθημα. Βρίσκεται στην ονομαστική μορφή. Αυτή είναι μια βασική διαφορά της λειτουργίας του επιθήματος της τουρκικής από την αιτιατική της ελληνικής γλώσσας. Επίσης στην τουρκική το αόριστο αντικείμενο, αν είναι μετρήσιμο ουσιαστικό, βρίσκεται συνήθως στον ενικό αριθμό. Δηλαδή ο ψαράς δεν πουλάει ψάρια αλλά ψάρι. Τα μη μετρήσιμα ουσιαστικά έτσι κι αλλιώς και στα ελληνικά βρίσκονται στον ενικό αριθμό.

Balıkçı **balık** satıyor.
Yumurta var mı?
Kiremit satın alıyoruz.
Helva yapıyoruz.
Kum, çakıl ve briket lâzım.

Ο ψαράς πουλάει **ψάρι(α)**.
Έχετε **αυγά**;
Αγοράζουμε **κεραμίδια**.
Φτιάχνουμε **χαλβά**.
Χρειαζόμαστε **άμμο, χαλίκι και τσιμεντόλιθους**.

Mihalis yorgun.
Eleni uyuyor.
Çocuk oynuyor.
Yunanca öğrenmek çok zor.

Ο Μιχάλης είναι κουρασμένος.
Η Ελένη κοιμάται.
Το παιδί παίζει.
Το να μάθει κανείς ελληνικά είναι πολύ δύσκολο. (Σαν να λέμε «Το ελληνιστί διδάσκεσθαι δύσκολον εστί»)

Yunanistan çok güzel.
Gazeteler ne yazıyor?
Telefon çalışıyor
Güzel bir **roman** okumak istiyorum
Ben şimdi gidiyorum
Sen ne diyorsun?

Η Ελλάδα είναι πολύ όμορφη
Τι γράφουν οι εφημερίδες;
Χτυπάει το τηλέφωνο
Θέλω να διαβάσω ένα ωραίο μυθιστόρημα
Εγώ τώρα φεύγω
Τι λες;

β. Η αιτιατική πτώση έχει το ενδεικτικό επίθημα **-i**^④. Όταν η λέξη στην οποία προστίθεται λήγει σε φωνήεν, χρησιμοποιούμε το συνδετικό σύμφωνο **-y-** για να συνδέσουμε το φωνήεν της λέξης και το φωνήεν της πτώσης. Αν στη λέξη μας υπάρχει κτητική κατάληξη που λήγει σε φωνήεν, η κτήση και η πτώση συνδέονται με το συνδετικό σύμφωνο **-n-**. Να θυμάστε πάντα ότι στη σειρά **προηγείται η κτήση και ακολουθεί η πτώση**. Δείτε πως λειτουργεί το επίθημα με διάφορα μέρη του λόγου.

Mihalis'i arıyorum.
Eleni'yi seviyorum.
Çocuğu yıkıyorum.
Yüzümü görmedi.
Arabasını sattı.
Babalarını çok düşünüyorlar.
Beklemeği bilmiyorsun.

Ψάχνω **τον** Μιχάλη.
Αγαπώ **την** Ελένη.
Πλένω **το** παιδί.
Δεν είδε **το** πρόσωπό **μου**.
Πούλησε **το** αυτοκίνητό **του**.
Σκέφτονται πολύ **τον** πατέρα **τους**.
Δεν ξέρεις να περιμένεις (Δεν ξέρεις **το** αναμένειν).

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι το επίθημα χωρίζεται από τα κύρια ονόματα με απόστροφο. Αν καμιά φορά βλέπετε στα τουρκικά κείμενα ανακολουθίες όσον αφορά τον χωρισμό αυτόν, προσπεράστε το.

Κάτι άλλο που μπορεί να παρατηρήσετε είναι η αλλαγή ορισμένων τελικών συμφώνων των λέξεων. Αυτό γίνεται λόγω ευφωνίας όταν ακολουθεί επίθημα που αρχίζει από φωνήεν.

p	b
ç	c
t	d
k	ğ/g

(Ίσως η λέξη **PeÇeTaKi** -πετσετάκι- σας βοηθήσει να θυμάστε τα γράμματα αυτά)

Αυτές οι αλλαγές αφορούν τις πολυσύλλαβες λέξεις. Κατά κανόνα οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν αλλάζουν. Ορισμένες φορές όμως κάποιες μονοσύλλαβες λέξεις, οι οποίες ήταν κάποτε πολυσύλλαβες, μεταβάλλονται. Υπάρχουν και εξαιρέσεις που αφορούν κατά κύριο λόγο λέξεις

ξενικής προέλευσης.

γ. Η δοτική πτώση εκφράζει κίνηση προς κάπου, προς κάτι ή κάποιον. Το επίθημά της είναι το **-a**②. Και σε αυτή την περίπτωση, όταν η λέξη μας λήγει σε φωνήεν, το συνδετικό σύμφωνο που χρησιμοποιούμε είναι το **-y-**. Αν προηγείται όμως λέξη με φωνηεντόληκτη κτητική κατάληξη, η κτήση και η πτώση συνδέονται με το συνδετικό σύμφωνο **-n-**.

Mihalis'e gidiyorum.	Πηγαίνω στον Μιχάλη. ((Πηγαίνω «προς ...»))
Ankara'ya gidiyorum.	Πηγαίνω στην Άγκυρα.
Babama mektup gönderiyorum	Στέλνω γράμμα στον πατέρα μου.
Anneme çiçek aldım.	Αγόρασα λουλούδια στη μητέρα μου.
Dişçiye ne söyledin?	Τι είπες στον οδοντίατρο;
Küçüğe çikolata verme lütfen.	Παρακαλώ, μη δίνεις στο μικρό σοκολάτα.
Babasına gitti.	Πήγε στον πατέρα της.
Arkadaşlarına davetiye dağıttın mı?	Μοίρασες προσκλήσεις στους φίλους σου;
Uzuna neden pas vermiyorsun?	Γιατί δε δίνεις πάσα στον ψηλό;
Yüzmeğe gidiyoruz.	Πάμε να κολυμπήσουμε.
Yunanca öğrenmeğe çalışıyorlar	Προσπαθούν να μάθουν ελληνικά (Προσπαθούν «προς το μανθάνειν...»)

Το απαρεμφατικό k που μετατρέπεται σε ğ, λανθασμένα γράφεται y. Το λάθος αυτό έχει καθιερωθεί πια. Αντί **öğrenmeğe**, γράφουν **öğrenmeye**. Εμείς, φυσικά, διατηρούμε τη σωστή ορθογραφία.

δ. Η τοπική πτώση εκφράζει κίνηση εντός ορισμένου μέρους, στάση ή παραμονή μέσα σε κάτι ή στο χώρο κάποιου. Το επίθημά της είναι το **-da**②. Όταν η λέξη στην οποία προστίθεται λήγει σε φωνήεν δεν χρησιμοποιείται συνδετικό σύμφωνο, αφού και η ίδια αρχίζει με σύμφωνο. Όμως, όπως αναφέραμε και προηγουμένως, αν προηγείται **κτήση** που λήγει σε φωνήεν, η κτήση και η πτώση συνδέονται με το συνδετικό σύμφωνο **-n-**, ακόμα και αν η πτώση αρχίζει με σύμφωνο.

Ankara'da oturuyoruz.	Μένουμε στην Άγκυρα.
Selanik'te çalışıyorlar.	Δουλεύουν στη Θεσσαλονίκη.
Annemde kalıyorum.	Μένω στη μητέρα μου.
Arabasinda klima var mı?	Υπάρχει κλιματιστικό στο αυτοκίνητο του;
Akıllarında ne var bilmiyorum.	Τι έχουν μέσα στο μυαλό τους, δεν ξέρω.
Kalbimdesin.	Είσαι μέσα στην καρδιά μου (Σ' έχω στην καρδιά μου).
Doktorumuzdayım.	Είμαι στον γιατρό μας.
Büronuzda mısınız?	Είστε στο γραφείο σας;
Mihalis'teler.	Είναι στον Μιχάλη (Ο Μιχάλης τους/τις/τα έχει).
Çok çalışmakta ne yarar var?	Τι όφελος έχει κανείς αν δουλεύει πολύ; (“...στο εργάζεσθαι πολύ”)
Yunanca öğrenmekteyim.	Μαθαίνω ελληνικά. («Βρίσκομαι στο διδάσκεσθαι των ελληνικών»)

Παραπάνω, στην παράγραφο β, αναφέραμε ότι η **κτήση προηγείται της πτώσης**. Όπως βλέπετε **το προσωπικό επίθημα ακολουθεί**, εφόσον υπάρχει. Η ερώτηση σχηματίζεται όπως έχουμε ήδη μάθει: το ερωτηματικό **-mi**④- ακολουθεί τη λέξη παίρνοντας μαζί του την προσωπική κατάληξη και γράφεται χωριστά.

Ας σημειώσουμε όμως εδώ ότι η πρόθεση σε των Ελληνικών στην τουρκική γλώσσα αντιστοιχεί σε δυο διαφορετικές πτώσεις. Όταν λέμε **προς τα κάπου** ή **προς κάποιον**, η πτώση που

χρησιμοποιούμε είναι η δοτική. Όταν λέμε (μέσα) **στον**, εννοώντας στάση, η πτώση που χρησιμοποιούμε είναι η τοπική.

Ankara'ya gidiyorum.
Ankara'da çalışıyorum.

Πηγαίνω **στην** Άγκυρα (κίνηση προς).
Εργάζομαι **στην** Άγκυρα (στάση).

ε. Η αφαιρετική πτώση εκφράζει κίνηση από κάπου, από κάτι ή από κάποιον. Επίθημά της είναι το **-dan**®. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι, σε γενικές γραμμές, αντιστοιχεί στην ελληνική πρόθεση *από*. Αποδίδεται στα Ελληνικά ως *από τον, από την, από το, από τους, από τις, από τα* κατά περίπτωση.

Καθώς και αυτή η πτώση αρχίζει με σύμφωνο, αν η λέξη στην οποία προσκολλάται λήγει σε φωνήεν, δε χρειάζεται συνδετικό σύμφωνο. Αν όμως προηγείται κτήση που λήγει σε φωνήεν, η κτήση και η πτώση συνδέονται με το συνδετικό σύμφωνο **-n-**, όπως και στην περίπτωση της τοπικής πτώσης.

Ankara'dan geliyorum
Atina'dan mektup aldım.
Annemden dedikoduları öğrendim.
Babasından ne istiyorsun?
Doktorumuzdan randevu istedim

Έρχομαι **από την** Άγκυρα.
Πήρα γράμμα **από την** Αθήνα.
Έμαθα τα κουτσομπολιά **από τη** μάνα μου.
Τι θες **από τον** πατέρα της;
Ζητήσαμε ραντεβού **από τον** γιατρό μας (Πήραμε τον γιατρό μας για να κλείσουμε ραντεβού).
Πάρε τα νέα **από το** παιδί. (Όπως λέμε, «από παιδί κι από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια».)
Δεν φοβάμαι **το** σκοτάδι.
Σε μισώ.
Βαρέθηκα να περιμένω.
Βαρέθηκα τις ομιλίες σας (...τα λόγια σας).
Δε μου αρέσει να λέω ψέματα.

Çocuktan al haberi.

Karanlıktan korkmuyorum.
Senden nefret ediyorum.
Beklemekten bıktım.
Konuşmalarınızdan baygınlık geldi
Yalan söylemekten hoşlanmıyorum.

Στην τουρκική γλώσσα, όπως είδαμε στις τελευταίες δύο φράσεις, τα ρήματα *μισώ* και *φοβάμαι* συντάσσονται με αφαιρετική ενώ στην ελληνική γλώσσα με αιτιατική. Το φαινόμενο αυτό μας δείχνει ότι μεταξύ των δύο γλωσσών υπάρχουν διαφορές όσον αφορά την επιλογή των πτώσεων. Καλύτερα όταν μαθαίνετε κάποιο ρήμα να μαθαίνετε και με ποια πτώση συντάσσεται, ιδιαίτερα όταν υπάρχει διαφορά στον τρόπο χρήσης.

στ. Αν αναρωτιέστε για την απουσία της **γενικής** πτώσης, θα λέγαμε πως η γενική στα τουρκικά καλύτερα να μη θεωρηθεί πτώση, διότι δεν έχει σχέση με το ρήμα. Είναι μάλλον μια μορφή σύνδεσης των ονομάτων. Για το θέμα αυτό μιλήσαμε αρκετά στο μάθημα 3.

5.2. Ονομαστική πτώση

Durum eksiz adlar

Στα Τουρκικά, το ουσιαστικό, το απαρέμφατο, το επίρρημα, το ονομαστικό σύνολο και οποιοδήποτε μέρος του λόγου παίζει **ρόλο ουσιαστικού**, όταν βρίσκεται στην **ονομαστική** πτώση δεν λήγει σε **πτωτικό επίθημα**. Όλα τα παραπάνω, παρόλο που μπορεί να πάρουν διάφορα άλλα επιθήματα, όπως αυτά της κτήσης, του απαρεμφάτου, του αρνητικού απαρεμφάτου ή του πληθυντικού αριθμού, βρίσκονται πάντα σε ονομαστική πτώση.

Ας δούμε μερικά παραδείγματα.

5.1.i. Ουσιαστικά, απαρέμφατα, ονομαστικά σύνολα σε ονομαστική πτώση

Ankara	η Άγκυρα
Patra	η Πάτρα
Evim	το σπίτι μου
Annesi	η μητέρα της
Gözü	το μάτι του
Babam	ο πατέρας μου
Arkadaşlarım	οι φίλοι μου
Kendi arabam	το δικό μου αυτοκίνητο
Gelmek	έρχομαι, το έρχεσθαι
Gelmemek	δεν έρχομαι, το μη έρχεσθαι
Gitmek	πηγαίνω, φεύγω, το φεύγειν
Sormak	ρωτώ, το ρωτάν
Sormamak	δε ρωτώ, το μη ρωτάν
Karar vermek	αποφασίζω, το κρίνειν
Çalışması	το να δουλεύει, το εργάζεται (του)
Uyumamız	το να κοιμόμαστε, το κοιμάσθαι (μας)
Kitap okumamaları	το να μη διαβάζουν βιβλία, το μη αναγιγνώσκουν (τους)
Futbol oynaman	το να παίζεις ποδόσφαιρο, το παίζειν (σου) ποδόσφαιρο
Yavaş konuşmak	το να μιλά κανείς αργά
Hızlı yemek	το να τρώει κανείς γρήγορα, το γοργά τρώγειν
Uslu oturmak	το να κάθεται κανείς φρόνιμα
Sen olmak	το να είσαι εσύ
Bu iş	αυτή η δουλειά
Şu çocuk	αυτό το παιδί

Με αυτά τα ουσιαστικά, ονομαστικά σύνολα και απαρέμφατα, ας σχηματίσουμε τώρα φράσεις:

Ankara güzel.	Η Άγκυρα είναι όμορφη.
Patra büyük.	Η Πάτρα είναι μεγάλη.
Evim küçük.	Το σπίτι μου είναι μικρό.
Annesi çalışmıyor.	Η μητέρα του δεν δουλεύει.
Gözü görmüyor.	Το μάτι της δεν βλέπει.
Babam uyuyor.	Ο πατέρας μου κοιμάται.
Arkadaşlarım geliyor.	Έρχονται οι φίλοι μου.
Benim arabam bozuk.	Το δικό μου αυτοκίνητο είναι χαλασμένο.
Uyumamız çok zor.	Είναι δύσκολο να κοιμηθούμε.
Karar vermek çok zor mu?	Είναι πολύ δύσκολο το να αποφασίσει κανείς;
Kitap okumamaları iyi değil.	Το να μη διαβάζουν βιβλία δεν είναι καλό.

Sormak ayıp değil.
Futbol oynaman iki hafta yasak.
Yavaş konuşmak iyidir.
Hızlı yemek kötüdür.
Uslu oturmak gerekiyor.
Sen olman zor mu?
Bu iş çok zor değil.
Şu çocuk çok yaramaz.

Το να ρωτάς δεν είναι ντροπή.
Απαγορεύεται να παίζεις ποδόσφαιρο (για) δυο εβδομάδες.
Είναι καλό να μιλά κανείς αργά.
Είναι κακό να τρώει κανείς γρήγορα.
Πρέπει να κάθεται κανείς φρόνιμα.
Είναι δύσκολο να είσαι εσύ;
Αυτή η δουλειά δεν είναι δύσκολη
Αυτό το παιδί είναι πολύ άτακτο.

Άσκηση

Πείτε στα Τουρκικά

1. Η γιαγιά σου είναι γλύκα, ο παππούς σου όμως είναι νευρικός.
2. Πώς πάνε τα μαθήματά σου;
3. Αγάπη μου, τι κάνεις;
4. Εγώ δεν είμαι ψεύτης, εσύ είσαι!
5. Τα βιβλία μου πάντα χάνονται.
6. Είναι καλό το να κοιμάσαι πολύ;
7. Το να ρωτάς είναι δύσκολο;
8. Αυτό είναι του πατέρα μου. Το δικό μου αυτοκίνητο είναι κόκκινο.
9. Αυτά είναι δικά σας λόγια.

1. Ninen tatlı ama deden sinirli.
2. Derslerin nasıl gidiyor?
3. Sevgilim, ne yapıyorsun?
4. Ben yalancı değilim, sensin!
5. Kitaplarım her zaman kayboluyorlar.
6. Çok uyumak iyi mi?
7. Sorman zor mu?
8. Bu babamınki. Benim arabam kırmızı.
9. Bunlar sizin sözleriniz.

Πείτε στα Ελληνικά

1. Öğrenci olmak çok zevkli
 2. Çok yorulmak mantıklı değil.
 3. Paskalya çöreği bulmak istiyoruz.
 4. Yoğurtlu kebab hazırlamak zor mu?
 5. Canım vişneli pasta istiyor.
 6. İşin yok mu senin?
 7. Yalnız kendi tarlamı ekiyorum.
 8. Başka bir kitap istiyorum.
-
1. Είναι πολύ ωραίο να είσαι μαθητής.
 2. Δεν είναι λογικό να κουράζεται κανείς πολύ.
 3. Θέλουμε να βρούμε τσουρέκι.
 4. Είναι δύσκολο να φτιάξεις (ετοιμάσεις) γιαουρτού;
 5. Θέλω να φάω τούρτα βύσσινου.
 6. Εσύ δεν έχεις δουλειά;
 7. Καλλιεργώ μόνο το δικό μου χωράφι.
 8. Θέλω κάποιο άλλο βιβλίο.

Οι αντωνυμίες στην ονομαστική πτώση.

Adılların durum eksiz kullanımı

Ben Atinalıyım	Εγώ είμαι Αθηναίος.
Sen çalışmıyorsun.	Εσύ δεν δουλεύεις.
O gazete okuyor	Εκείνος διαβάζει εφημερίδα.
Biz şarap içmiyoruz.	Εμείς δεν πίνουμε κρασί.
Siz ne yapıyorsunuz?	Εσείς τι κάνετε;
Onlar nasıl yaşıyor?	Αυτοί πως ζουν;
Sen kimsin?	Εσύ ποιος είσαι;
Baban kim?	Ποιος είναι ο πατέρας σου;
Ne yapıyorsun?	Τι τρως;
Kimin babası zengin?	Ποιανού ο πατέρας είναι πλούσιος;
Kim geldi?	Ποιος ήρθε;
Hangi çocuk bayraktar oldu?	Ποιο παιδί (απ' όλα) έγινε σημαιοφόρος;
Kim sünnet oldu?	Ποιος έκανε περιτομή;
Hangi kız nişanlandı?	Ποιο κορίτσι (απ' όλα) αρραβωνιάστηκε;
Kim evlendi?	Ποιος παντρεύτηκε;
Hangi oğlan aşık oldu?	Ποιο αγόρι (απ' όλα) ερωτεύτηκε;
Kim aşık oldu?	Ποιος ερωτεύτηκε;
Hangisi aşık oldu?	Ποιος (από όλους) ερωτεύτηκε;
Kimse telefon etti mi?	Τηλεφώνησε κανείς;
Henüz hiç kimse gelmedi.	Δεν ήρθε ακόμα κανένας.
Ben yetimim, kimsem yok.	Είμαι ορφανός, δεν έχω κανέναν.
Kendim geldim.	Ήρθα εγώ ο ίδιος. (Σημαίνει και ήρθα μόνος μου, χωρίς βοήθεια)
Kendin pişir kendin ye.	Μόνος σου (εσύ ο ίδιος) ψήσε και μόνος σου φάε.
Kendisi söylesin.	Να πει ο ίδιος.
Kendiniz söylediniz.	Εσείς οι ίδιοι το είπατε.
Kendimiz yaptık.	Το κάναμε μόνοι μας, το κάναμε εμείς οι ίδιοι.
Kendileri gelmeyecek mi?	Οι ίδιοι δε θα 'ρθουν;
Bizi Başbakan'ın kendisi karşıladı.	Ο ίδιος ο πρωθυπουργός μας υποδέχθηκε.
Bu ne?	Τι είναι αυτό;
Şu minare mi?	Εκείνο είναι μιναρές;
Bunlar bitti mi?	Τελείωσαν αυτά;
Şunlar çöp.	Αυτά είναι σκουπίδια.
Ötekiler ne oldu?	Τι έγιναν οι άλλες; (Εδώ οι άλλες είναι γνωστές.)
Başkaları ne güzel yaşıyor!	Τι καλά ζουν άλλοι. (Εδώ οι άλλοι είναι άγνωστοι.)

Σας φορτώσαμε με ένα κάρο αντωνυμίες. Ας δούμε λοιπόν τι είναι η καθεμιά.

bu αυτός, τούτος (που είναι σε κοντινή απόσταση και είναι ορατός)
şu εκείνος (που είναι σε μεσαία απόσταση και είναι ορατός)
o εκείνος (που είναι σε μακρινή απόσταση ή δεν τον βλέπουμε.)

Bu bozuk. Αυτό είναι χαλασμένο.
Şu ne? Εκείνο τι είναι;
O satılıyor. Εκείνο πωλείται.

Οι αντωνυμίες αυτές είναι δεικτικές. Λειτουργούν και στον πληθυντικό αριθμό.

Bunlar bozuk.	Αυτά είναι χαλασμένα.
Şunlar ne?	Εκείνα τι είναι;
Onlar satılıyor.	Αυτά πωλούνται.

Το **n** είναι ευφωνικό.

Να θυμάστε όμως ότι οι αντωνυμίες αυτές, αν προσδιορίζουν κάποιο ουσιαστικό, λειτουργούν και ως επίθετα. Π.χ.

Bu çocuk uyuyor	Αυτό το παιδί κοιμάται.
Şu hanım çalışıyor	Εκείνη η κυρία εργάζεται.
O bey ne diyor?	Τι λέει εκείνος ο κύριος;

Και βέβαια, ως επίθετα δεν μπορούν να έχουν επίθημα πληθυντικού.

Όπως έχετε παρατηρήσει, κάποια επίθετα και αντωνυμίες μπορεί να εκφράζονται με τις ίδιες λέξεις στα Ελληνικά, όμως στα Τουρκικά εκφράζονται με διαφορετικές. Όπως το **hangi** είναι το επίθετο που σημαίνει **ποιος** και **kim** είναι η αντωνυμία που σημαίνει **ποιος**.

Η λέξη **kendi** ως επίθετο σημαίνει **δικός μου/ σου** κλπ. Ως αντωνυμία σημαίνει **εγώ ο ίδιος, εσύ ο ίδιος** κλπ.

Επίσης διαφορά παρατηρείται στη χρήση της λέξης **άλλος**. Το **başka** χρησιμοποιείται όταν αναφέρουμε κάποιον άγνωστον άλλο, σημαίνει δηλαδή «ένας άλλος, κάποιος άλλος».

Öbür όμως είναι κάποιος γνωστός **άλλος**, ή όπως θα λέγαμε στα Ελληνικά, «ο άλλος» (με οριστικό άρθρο).

Αν θέλετε να χρησιμοποιήσετε κάποιο επίθετο, πχ. το **hangi**, ως αντωνυμία, αρκεί να του προσθέσετε το κτητικό επίθημα.

Hangi çocuk geliyor?	Ποιο παιδί έρχεται; (Εδώ το hangi είναι επίθετο.)
Çocukların hangisi geliyor?	Ποιο από τα παιδιά έρχεται; (Εδώ το hangisi με κτητικό δεν είναι πια επίθετο, αλλά αντωνυμία)
Hangisi geliyor?	Ποιο από όλα έρχεται; (Το hangisi μπορεί να λειτουργεί και ανεξαρτήτως ουσιαστικού)
Öbürü daha güzel.	Το άλλο είναι πιο όμορφο.
Başkası yapsın.	Ας το κάνει κάποιος άλλος.

Αυτό το φαινόμενο, που ονομάζεται **γενική διαιρετική**, είναι αρκετά διαδεδομένο στην τουρκική γλώσσα. Σε επόμενα κεφάλαια, αυτό που αφορά τα επιρρήματα και αυτό που αφορά το επίθημα της αφαιρετικής **-den**, θα ξανασυναντήσουμε το φαινόμενο αυτό με περισσότερες διευκρινήσεις και παραδείγματα.

Άσκηση

Πείτε στα Ελληνικά

Sen kimsin?
 Kimler gönüllü?
 Kim gazete okuyor?
 Kim futbol oynamak istiyor?

Ποιος είσαι εσύ;
Ποιοί είναι εθελοντές;
Ποιος διαβάζει εφημερίδα;
Ποιος θέλει να παίξει ποδόσφαιρο;

Hangi öğrenci iyi basketbol oynuyor?
Hangi ananın çocuğusun sen?
Bugün arkadaşlarının hangileri geliyor?
Hangi Alman arkadaşın Yunanca biliyor?

Ποιός μαθητής παίζει καλό μπάσκετ;
Ποιας μάνας παιδί είσαι εσύ; (Ποια είναι η μάνα σου;)
Σήμερα ποιοι από τους φίλους σου έρχονται;
Ποιος Γερμανός φίλος σου ξέρει ελληνικά;

Kimin babası elektrikçi?
Kimin arkadaşı geliyor?
Sen de kimsin?
Ben ne yapmak istiyorum, biliyor musun?

Τίνος ο πατέρας είναι ηλεκτρολόγος; (Ποιος έχει πατέρα ηλεκτρολόγο;)
Τίνος ο φίλος έρχεται;
Κι εσύ ποιος είσαι;
Εγώ τι θέλω να κάνω, ξέρεις;

O, telefon etmiyor.
Biz gazete okumak istemiyoruz.
Siz Atinalı mısınız?
Onlar her zaman geç kalıyorlar.

Αυτός δεν τηλεφωνεί.
Εμείς δε θέλουμε να διαβάσουμε εφημερίδα.
Εσείς είστε Αθηναίοι;
Αυτοί πάντα αργούν.

Sen onun nesisin?
Karpuzların en iyisi hangisi?
Kimsesi yok.
Kimin taraftarı, bilmiyorum.

Εσύ τι του είσαι;
Ποιο είναι το καλύτερο από τα καρπούζια;
Δεν έχει κανέναν.
Δεν ξέρω τίνος οπαδός είναι.

Πείτε στα Τουρκικά

Ξέρεις ποιος είμαι εγώ;
Ποιος είσαι!
Ποιος είναι ο πατέρας σου;
Από ποιούς είσαι; (Από ποια οικογένεια είσαι;)

Biliyor musun, ben kimi?
Kimsin!

Baban kim?
Kimlerdensin?

Ποιος κύριος μιλάει;
Ποιο παιδί κλαίει;
Ποιανού είναι αυτά;
Ποιανού παιδί είσαι εσύ;

Hangi bey konuşuyor?
Hangi çocuk ağlıyor?
Bunlar kimin?
Kimin çocuğusun sen?

Κανείς δεν υπάρχει.
Έχεις κανέναν;
Σήμερα δεν δουλεύει κανείς.
Δεν ακούει κανείς τίποτα.

Hiç kimse yok.
Kimsen var mı?
Bugün hiç kimse çalışmıyor.
Hiç kimse bir şey duymuyor.

Τοπικά επιρρήματα στην ονομαστική πτώση.

Yer belirteçlerinin durum eksiz kullanımı

Ας προσπαθήσουμε να χρησιμοποιήσουμε στην ονομαστική πτώση κάποια τοπικά επιρρήματα που ήδη ξέρουμε μαζί με κάποια καινούργια που θα μάθουμε.

Bura çok sıcak.	Εδώ (κάνει) πολύ ζέστη.
Şura köyünüz mü?	Εκεί (εκείνο το μέρος) είναι το χωριό σας;
Şurası boyanıyor.	Αυτό το μέρος βάφεται.
Ora nere?	Τι είναι εκεί;
Orası benim okulum.	Εκεί (εκείνο το κτίριο) είναι το σχολείο μου.
Oralar nasıl?	Πώς είναι εκεί;
Oraları çok sulak ve yeşilliktir.	Εκεί έχουν πολλά νερά και πράσινο (Εκείνα τα μέρη είναι ποτιστικά και κατάφυτα).
Sağım nere, solum nere karıştırıyorum.	Μπερδεύω το αριστερό με το δεξί.
Burası neresi?	Τι είναι εδώ; (Ποιο μέρος είναι εδώ;)
Aşağı yukarı on yıl sigorta ödedim.	Πλήρωνα ασφάλεια δέκα περίπου χρόνια.
Sol ve sağ dumandan görünmüyor	Από τον καπνό δεν μπορείς να δεις δεξιά και αριστερά.
Arabanın arkası beyaz, önü siyah.	Το πίσω μέρος του αυτοκινήτου είναι άσπρο και το μπροστινό είναι μαύρο.

Όπως παρατηρήσατε, τα τοπικά επιρρήματα, καθώς και οι αντωνυμίες και τα απαρέμφατα, μπορούν να πάρουν και κτητικό επίθημα. Τα τοπικά και δεικτικά επιρρήματα λειτουργούν και αυτά με τα επιθήματα σαν ουσιαστικά, όπως και τα υπόλοιπα μέρη του λόγου.

Το άλλο φαινόμενο με τα κτητικά επιθήματα αντιστοιχεί στη «γενική διαιρετική» της ελληνικής γλώσσας, όπως προαναφέραμε μιλώντας για τις αντωνυμίες. Όταν δηλαδή λέμε burası, şurası, orası, buraları, şuraları, oraları κλπ, το κτητικό που βλέπετε είναι το β μισό της γενικής κτητικής. Απλώς, στην προκειμένη περίπτωση παραλείπεται ο κτήτορας γιατί εννοείται. Τις φράσεις αυτές

μπορείτε να τις ερμηνεύετε ως εξής:

(evin) burası	αυτό το μέρος (του σπιτιού)
(Atina'nın) şurası	εκείνο το μέρος/ κομμάτι (της Αθήνας)
(mahallenin) orası	εκείνο το μέρος (της γειτονιάς)
(dünyanın) buraları	αυτά τα μέρη (του κόσμου)
(ülkenin) şuraları	εκείνα τα μέρη (της χώρας)
(vücudumun) oraları	αυτά τα μέρη (του σώματος μου)

Μάλλον είναι περιττό να πούμε ότι, όλα αυτά τα bura, şura, ora, buralar, şuralar, oralar, burası, şurası, μπορείτε να τα αποδώσετε στα Ελληνικά με ένα απλό **εδώ** ή **εκεί**.

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Εδώ Πολυτεχνείο!
Αυτά τα μέρη είναι πολύ όμορφα.
Τι είναι εκεί;
Εδώ είναι ζεστά.
Εκεί είναι η τουαλέτα.
Αυτά τα μέρη είναι του πατέρα μου.

Burası Teknik Üniversite!
Buralar çok güzel.
Orası neresi?
Burası sıcak.
Orası tuvalet.
Buralar babamın.

Πείτε στα ελληνικά

Buraya geliyor musun?
Oralarda hava nasıl?
Aşağı yukarı kaç gün izin istiyorsun?
Arkamdan geliyor.
Burada bekliyorum.
Yukarıdan bakıyor.
Şura daha rahat.

Έρχεσαι εδώ;
Πώς είναι ο καιρός εκεί;
Πόσες μέρες άδεια θέλεις περίπου;
Έρχεται (από) πίσω μου (ακολουθεί).
Περιμένω εδώ.
Κοιτάζει αφ' υψηλού.
Εκεί είναι πιο άνετα.

5.2.ii. Απαρεμφατικά σύνολα Tamlayanlı eylemlilikler

Στα Τουρκικά, το **αόριστο άμεσο αντικείμενο** δεν παίρνει υποχρεωτικά αιτιατική πτώση όπως στα Ελληνικά και δεν χρειάζεται επίθημα πληθυντικού. Αυτό σημαίνει ότι το αντικείμενο του ρήματος μπορεί κάλλιστα να βρίσκεται στην ονομαστική πτώση από τη στιγμή που δεν είναι κάτι συγκεκριμένο και ορισμένο.

Gazete okumak	διαβάζω εφημερίδα/ εφημερίδες.
Yemek yemek	τρώω φαγητό
Zeytin yetiştirmek	καλλιεργώ ελιές (ελιά λέει ο Τούρκος. Το αόριστο αντικείμενο πάντα στον ενικό)
Telefon etmek	κάνω τηλεφώνημα, τηλεφωνώ.
Oğul doğurmak	γεννάω γιο
Baba olmak	γίνομαι πατέρας
Bilgisayar öğrenmek	μαθαίνω υπολογιστή
Rüya görmek	βλέπω όνειρο
Yardım etmek	βοηθώ
Ziyaret etmek	κάνω επίσκεψη, επισκέπτομαι

Όλα αυτά τα απαρεμφατικά σύνολα αποτελούνται στην ουσία από δύο (ή περισσότερες) λέξεις, δηλ. το απαρέμφατο του ρήματος και το μέρος του λόγου που το προσδιορίζει. Όμως, οι λέξεις αυτές έχουν ανεξαρτητοποιηθεί από το αρχικό απαρέμφατο και έχουν γίνει μια έννοια μαζί με το προσδιορίζον μέρος του λόγου. Μοιάζει δηλαδή **σαν** να λέμε:

Gazete okumak	εφημεριδοδιαβάζειν
yemek yemek	φαγητοτρώειν
zeytin yetiştirmek	ελαιοπαράγειν
telefon etmek	τηλεφωνημακάνειν
baba olmak	πατεραγίγνεσθαι
bilgisayar öğrenmek	υπολογιστηδιδάσκεσθαι
rüya görmek	ονειροράν κλπ.

Φυσικά, στα ελληνικά δεν υπάρχουν αυτές οι λέξεις.

Με τον ίδιο τρόπο, μέρη του λόγου που παίζουν ρόλο επιρρήματος, μπορούν να αποτελέσουν και αυτά κομμάτι απαρεμφατικού συνόλου, σχηματίζοντας ένα ενιαίο απαρέμφατο.

güzel konuşmak	μιλώ όμορφα, γλυκομιλείν
hızlı yürümek	βαδίζω γοργά
şiddetle reddetmek	αρνούμαι κατηγορηματικά
devamlı içmek	πίνω διαρκώς
parlak görünmek	φαίνομαι λαμπρά (δείχνω πολύ καλά)
kötü kokmak	μυρίζω άσχημα

Και αυτά, όπως όλα τα απαρέμφατα, παίρνουν προσωπικά επιθήματα ενικού και πληθυντικού.

Gazete okuyorum.	Διαβάζω εφημερίδα/εφημερίδες.
Yemek yiyorsun	Τρώς φαγητό.
Zeytin yetiştiriyorlar	Παράγουν ελιές.
Telefon ediyor.	Κάνει τηλεφώνημα.
Oğul doğuruyoruz.	Γεννάμε γιο.
Baba oluyorsunuz.	Γίνεστε πατέρας.
Bilgisayar öğreniyorlar.	Μαθαίνουν υπολογιστή.
Rüya görüyorsunuz.	Βλέπετε όνειρο.
Yardım ediyoruz.	Βοηθάμε.
Ziyaret ediyoruz	Κάνουμε επίσκεψη, επισκεπτόμαστε
Güzel konuşuyorsun	Μιλάς όμορφα

Στα επόμενα κεφάλαια, όταν μάθουμε και τις άλλες πτώσεις, θα δούμε ότι διάφορα μέρη του λόγου, είτε στην ονομαστική είτε μαζί με άλλες πτώσεις, ενώνονται με τα απαρέμφατα και αποτελούν απαρεμφατικά σύνολα.

Άσκηση

Πείτε στα Ελληνικά

Bugün çok soğuk yapıyor.
İşçiler yol açıyorlar.
Dedem gazete okuyor.
Annem futbol oynuyor.

Σήμερα κάνει πολύ κρύο.
Οι εργάτες ανοίγουν δρόμο.
Ο παππούς μου διαβάζει εφημερίδα.
Η μητέρα μου παίζει ποδόσφαιρο.

Yannis televizyon izliyor.
Ne yapmak istiyorsun?
Yumurta ticareti yapıyoruz.
Kitapçılar kitap, kasaplar et satıyor.

Ο Γιάννης παρακολουθεί τηλεόραση.
Τι θες να κάνεις;
Κάνουμε εμπόριο αυγών.
Οι βιβλιοπώλες πουλάνε βιβλία και οι χασάπηδες κρέας.

Bakkal, şeker, pirinç, zeytinyağı, peynir satıyor.
Balıkçı, balık ve ahtapot satıyor.
Trakya Türkleri tütün yetiştiriyor.
Elma var mı?

Ο μπακάλης πουλάει ζάχαρη, ρύζι, ελαιόλαδο και τυρί.
Ο ψαράς πουλάει ψάρια και χταπόδια.
Οι Τούρκοι της Θράκης καλλιεργούν καπνά.
Έχετε μήλα; (Υπάρχουν μήλα;)

Yavaş yürü lütfen.
Peynir çok kötü kokuyor.
Tren yavaş ilerliyor.
Gençlik çabuk geçiyor.

Παρακαλώ να περπατάς αργά
Το τυρί μυρίζει πολύ άσχημα.
Το τρένο προχωράει αργά
Τα νιάτα περνάνε γρήγορα.

Πείτε στα Τουρκικά

Ο πατέρας μου τρώει κεμπάπ.
Ο Μανόλης κάθε μέρα διαβάζει δυο εφημερίδες.
Ψάχνω έναν αναπτήρα.
Δεν καπνίζω τσιγάρα.

Babam kebab yiyor.
Manolis hergün iki gazete okuyor.
Bir çıkmak arıyorum.
Sigara içmiyorum.

Βλέπω τηλεόραση.
Θέλω έναν καλό φίλο.
Ψάχνω (να αγοράσω) ένα δυνατό αμάξι.
Έχεις πολλά βιβλία;

Televizyon izliyorum.
İyi bir arkadaş istiyorum.
Güçlü bir araba arıyorum.
Çok kitabın var mı?

Ποιος πουλάει τετράδια;
Ποιοι καλλιεργούν καπνά;
Ποιος παράγει μήλα;
Έχετε πορτοκάλια? (Υπάρχουν πορτοκάλια στο σπίτι/ μαγαζί;)

Kim defter satıyor?
Kimler tütün yetiştiriyor?
Kim elma üretiyor?
Portakal var mı?

Θέλω αυγά, ελιές και μακαρόνια.
Αγόρασα ψάρια, καλαμάρια, γαρίδες, χταπόδι και ταραμά.
Ποιος έχει ρύζι, ζάχαρη, λάδι και μέλι;
Το καλύτερο μέλι το έχει ο Ρέρρας.

Yumurta, zeytin ve makarna istiyorum.
Balık, kalamar, karides, ahtapot, ve tarama aldım.
Kimde pirinç, şeker, zeytinyağı ve bal var?
En iyi bal Rerras'ta.

5.3. Αιτιατική πτώση ή οριστική αντικειμενική -i bağlantı eki

Το επίθημα της αιτιατικής είναι **-i**④. Με τις φωνηεντόληκτες λέξεις χρειάζεται και το συνδετικό σύμφωνο **y**. Μόνο στο γ' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο της κτήσης, αν το τελευταίο γράμμα της λέξης είναι φωνήεν, τότε το συνδετικό σύμφωνο δεν είναι το **y** αλλά το **n**. Ας δούμε παραδείγματα.

Ankara'yı seviyorum
Patra'yı görüyor musun?
Evimi satıyorum
Annesini arıyor
Gözünü kapatmıyor
Köyü özlüyorum
Köyümü özlüyorum
Suyu arıyorum
Uykusunu kaçırıyorlar

Αγαπώ την Άγκυρα.
Βλέπεις την Πάτρα;
Πουλάω το σπίτι μου.
Ψάχνει τη μητέρα της.
Δεν κλείνει μάτι.
Νοσταλγώ το χωριό.
Νοσταλγώ το χωριό μου.
Ψάχνω το νερό.(*)
Του χαλάνε τον ύπνο.

Köyünü özliyor mu?
Sürüsünü otlatıyor
Profesörü dinlemiyorum
Babamı tanıyor musunuz?
Arkadaşlarımı ağırliyorum
Beni seviyor musun?

Νοσταλγεί το χωριό του;
Βόσκει το κοπάδι του.
Δεν ακούω τον καθηγητή.
Γνωρίζετε τον πατέρα μου;
Φιλοξενώ τους φίλους μου.
Μ' αγαπάς;

Αν θέλαμε να πούμε «ψάχνω νερό», δηλ. αόριστο αντικείμενο, θα λέγαμε su arıyorum.

Άσκηση

Ας πούμε στα ελληνικά τις ακόλουθες φράσεις

Seni dinliyorum canım.
Hasan'ı beklıyorum.
Yavrum, kardeşlerini neden üzüyorsun?
Kızım, hiç okulunu düşünmüyorsun.

Σ' ακούω, ψυχή μου.
Περιμένω τον Χασάν.
Παιδί μου, γιατί στενοχωρείς τα αδέρφια σου;
Κορίτσι μου, δε σκέφτεσαι το σχολείο σου καθόλου.

Her zaman oyunu düşünüyorsun.
Kitaplarını neden toplamıyorsun?
Oğlumuz odasını ne zaman temizliyor?
Babam arabasını çok seviyor.

Πάντα σκέπτεσαι το παιχνίδι.
Γιατί δεν μαζεύεις τα βιβλία σου;
Πότε καθαρίζει το δωμάτιό του ο γιος μας;
Ο πατέρας μου αγαπάει πολύ το αυτοκίνητό του.

Denizi görüyor musun?
Yunanistan'ı gezmek istiyoruz.
Bu kitabı değil, öbür kitabı istiyorum.
Öbür pantolonunu neden giymiyorsun?

Βλέπεις τη θάλασσα;
Θέλουμε να περιηγηθούμε την Ελλάδα.
Όχι αυτό το βιβλίο, το άλλο θέλω.
Γιατί δε φοράς το άλλο σου παντελόνι;

Τώρα ας πούμε τα παρακάτω στα τουρκικά

Ο φίλος μου δε μ' αγαπά.
Ποιος μας ψάχνει;
Η Ελένη βάζει το σπίτι της.
Πουλάει τον υπολογιστή του.
Δεν έχω άλλο αδελφό.
Αυτός είναι ο άλλος μου αδελφός.

Arkadaşım beni sevmiyor.
Bizi kim arıyor?
Eleni evini boyatıyor.
Bilgisayarını satıyor.
Başka kardeşim yok.
Bu öbür kardeşim.

Η αιτιατική πτώση με τις αντωνυμίες -i bağlantı eki ve adılar

Η αιτιατική πτώση όπως λειτουργεί με τα ουσιαστικά, λειτουργεί και με τις αντωνυμίες

Beni seviyor musun?
Evet, seni seviyorum.
Onu da seviyor musun?
Evet, onu da seviyorum.
Bizi sevmiyor musunuz?
Evet, sizi seviyorum.
Onları da seviyorum.

Μ' αγαπάς;
Ναι, σ' αγαπώ.
Αγαπάς και αυτήν;
Ναι, και αυτήν αγαπώ.
Δεν μας αγαπάς;
Ναι, σας αγαπώ.
Αγαπώ και αυτούς.

Kimi arıyorsunuz efendim?
Kimi buyurdunuz?
Kimi seviyorum, biliyor musun?
Hangisini istiyorsun?
Kimseyi gördün mü?
Hiç kimseyi görmedim.
Hiç kimseyi tanımıyorum.
O çok naziktir. Kimseyi kırmıyor.
Kendini neden üzüyorsun?
Başkasını sevmiyorum, yalnız seni seviyorum.
Öbürünü kandırdın, beni de kandırıyorsun.

Ποιον ζητάτε (ψάχνετε), κύριε;
Ποιον επιθυμείτε;
Ποιον αγαπώ; Ξέρεις;
Ποιον (από όλους) θες;
Είδες κανέναν;
Δεν είδα κανέναν.
Δεν γνωρίζω κανέναν.
Είναι πολύ ευγενικός. Δεν στενοχωρεί κανέναν.
Γιατί στενοχωριέσαι;
Δεν αγαπώ άλλον, μόνον εσένα αγαπώ.
Ξεγέλασες τον άλλον, τώρα ξεγελάς κι εμένα.

Άσκηση Πείτε στα ελληνικά

Kimi bekliyorsun?
Seni seviyorum.
Onu düşünüyorum.
Yeni bir araba almayı kararlaştırdılar.
Kimleri çağırıyorsun?
Hangisini seçiyorsunuz efendim?
Kimseyi incitme.

Ποιον περιμένεις;
Σ' αγαπώ.
Τον/την σκέφτομαι.
Αποφάσισαν να αγοράσουν καινούργιο αυτοκίνητο.
Ποιούς φωνάζεις (καλείς);
Ποιο επιλέγετε κύριε/ κυρία μου;
Μην προσβάλλεις κανέναν.

Hiç kimse beni sevmiyor.
Kimse seni anlamıyor.
Onu kimseler görmüyor.
Biri sana yardım ediyor mu?

Κανείς δε με αγαπά.
Κανείς δε σε καταλαβαίνει.
Κανείς δεν τον βλέπει.
Σε βοηθάει κανείς;

Kendini bu kadar yorma güzelim.
Neden başkalarını örnek alıyorsun?
Çorabımın birini buldum, öbürünü bulamıyorum.
Sen de başka bir çift çorap giy.

Μην κουράζεσαι τόσο πολύ, κούκλα μου.
Γιατί μιμείσαι τους άλλους;
Βρήκα τη μια μου κάλτσα, την άλλη δεν τη βρίσκω.
Φόρα κι εσύ ένα άλλο ζευγάρι.

Πείτε στα τουρκικά

Ποιον θέλετε;
Ποιον κύριο θέλετε;
Ποιος θέλει παγωτό;
Ποιον ψάχνει η αστυνομία;
Ποιον (από σας) προσκάλεσε;

-Δεν θέλω αυτά, θέλω τα άλλα.
-Τα άλλα δεν είναι αλμυρά, κύριε.
-Έχετε άλλα αλμυρά κουλούρια;
-Όχι κύριε, δεν έχουμε άλλα.

Kimi arıyorsunuz?
Hangi beyi arıyorsunuz?
Kim dondurma istiyor?
Polis kimi arıyor?
Hanginizi davet etti?

Bunları istemiyorum, ötekilerini istiyorum.
Ötekiler tuzlu değil efendim.
Başka tuzlu pastanız var mı?
Hayır efendim, başka yok.

Η αιτιατική πτώση με τα επιρρήματα belirteçler ve –i bağlantı eki

Arkayı görüyor musun?
Çoğunu tanımıyorum.

Nasılı, nedeni bilmem. İşı yarına istiyorum.

Βλέπεις πίσω;
Δεν γνωρίζω τους περισσότερους (από κάποιο σύνολο).
Δεν ξέρω το πώς και το γιατί! Τη δουλειά τη θέλω ως αύριο.

Kimse **orayı** biliyor mu?
Sen **sağı** kontrol et, ben de **solu**

Ξέρει κανείς εκείνο το μέρος;
Εσύ έλεγξε δεξιά κι εγώ αριστερά.

5.3. Δοτική πτώση -e bağlanti eki

Το επίθημα της δοτικής, όπως όλα τα επιθήματα που περιέχουν **-e-**, έχει δυο μορφές: **-e** και **-a**.
Ρήματα που συνδέονται με το αντικείμενό τους με δοτική δηλώνουν κίνηση ή σκοπό προς κάπου, κάτι ή κάποιον.

Π.χ. Eve gidiyorum Πηγαίνω **προς το** σπίτι.

Αποφεύγουμε να αποδώσουμε την έννοια με τη φράση «πηγαίνω στο σπίτι», διότι η ελληνική πρόθεση **σε** αντιστοιχεί στα τουρκικά σε δυο διαφορετικές πτώσεις, στη δοτική και στην τοπική, την οποία θα δούμε αργότερα.

Άρα, ερμηνεύοντας την δοτική επιμένουμε να λέμε για διευκρινιστικούς λόγους **προς τον, προς την και προς το**.

Η δοτική πτώση με ουσιαστικά και επίθετα Isim ve sıfatlarla kullanılan -e bağlanti eki

Arabama binip* hemen geliyorum	Παίρνω το αμάξι μου (ανεβαίνω στο ...) κι έρχομαι αμέσως.
Kardeşime hediye aldım	Πήρα δώρο (για τον) στον αδελφό μου.
Dedeme kahve yapıyorum	Κάνω καφέ (για τον) στον παππού μου.
Şapkam suya düştü	Το καπέλο μου έπεσε στο νερό
Kendi kararına uymuyorsun.	Δεν συμμορφώνεσαι με την ίδια σου την απόφαση.
Kendi işine bak lütfen, benimkine karışma.	Σε παρακαλώ κοίτα τη δουλειά σου, μην ανακατεύεσαι στη δικιά μου

- Εδώ, το ρήμα binmek σε ρηματικό τύπο που συνηθίζεται στην περίπτωση παρατακτικής σύνδεσης δύο ή πολλαπλών ρημάτων, ώστε να μη χρειάζεται η διαρκής προσθήκη του συνδετικού **ve=και**.
-

Όπως θα παρατηρήσατε, η δοτική πτώση, όταν δεν εκφράζει κίνηση «προς», έχει την έννοια του «για τον/την/το».

Kardeşime gidiyorum.	Πάω στον αδερφό μου.
Kardeşime hediye aldım.	Πήρα δώρο για τον αδερφό μου. (Πήρα δώρο στον αδερφό μου)

Άσκηση Πείτε στα ελληνικά

1. Bebeğinize ne isim koydunuz?
2. Biz Türkler, annemizin kız kardeşlerine *teyze* diyoruz.
3. Biz Yunanlılar da hem annemizin hem babamızın kız kardeşlerine *θεία* diyoruz.
4. Biz de babanın kız kardeşine *hala* diyoruz.

5. Kediye mama verdin mi?
6. Dişçiye dişimi çektirdim.
7. Gözlerinizin rengine bayıldım.
8. Bu domatesler kaçta?
9. Bu yıl Paskalya Kurban Bayramı'na rastladı.
10. Sarhoş sürücü çukura düştü.
11. Düğüne kimleri davet ettin?
12. Halının rengi kırmızıya çalıyor
13. Lütfen çimenlere basmayınız.
14. Eşinize selamlar.
15. Anneme söz verdim, gitmem gerek.

1. Τι όνομα δώσατε στο μωρό σας;
2. Εμείς, οι Τούρκοι, την αδερφή της μητέρας μας την αποκαλούμε teyze.
3. Εμείς, οι Έλληνες, και της μητέρας και του πατέρα μας την αδερφή, τη αποκαλούμε θεία.
4. Εμείς αποκαλούμε την αδερφή του πατέρα μας *hala*.
5. Τάισες τη γάτα;
6. Έβγαλα ένα δόντι στον οδοντίατρο.
7. Τρελάθηκα με το χρώμα των ματιών σας.
8. Πόσο κοστίζουν αυτές οι ντομάτες;
9. Φέτος το Πάσχα συνέπεσε με το Μπαϊράμι της Θυσίας.
10. Ο μεθυσμένος οδηγός έπεσε σε λάκκο.
11. Ποιους κάλεσες στο γάμο σου;
12. Το χρώμα του χαλιού είναι κοκκινωπό
13. Παρακαλώ, μην πατάτε το πράσινο.
14. Χαιρετισμούς στον σύζυγό σας.
15. Πρέπει να φύγω, έδωσα το λόγο μου στη μάνα μου.

Πείτε στα τουρκικά

1. Πηγαίνουμε στο θέατρο.
2. Τα άλογα πήγανε στο ποτάμι.
3. Η γυναίκα μου σε προσκαλεί στο σπίτι μας.
4. Τον κάλεσες στο γλέντι;
5. Κοίτα τον άτιμο!
6. Ο Νίκος έβαλε δυο γκολ στην αντίπαλη ομάδα.
7. Έλα κοντά μου, στην αγκαλιά μου, αχ ένα βράδυ στη κάμαρά μου.
8. Χαιρετισμούς σε όλους.
9. Συμμετέχει στο διαγωνισμό βλακείας.
10. Γιατί τρέχεις αγόρι μου, προετοιμάζεσαι για τους ολυμπιακούς;
11. Μην αργήσεις απόψε (να πας) στο θέατρο, σε παρακαλώ.

1. Tiyatroya gidiyoruz.
2. Atlar ırmağa indi.
3. Eşim seni evimize davet ediyor.
4. Onu eğlenceye çağırdın mı?
5. Bak şu kerataya.
6. Nikos rakip takıma iki gol attı.
7. Yanıma gel, kucağıma gel, bir gece odama gel.
8. Herkese selamlar.
9. Budalalık yarışmasına katılıyor.
10. Neden koşuyorsun oğlum, olimpiyatlara mı hazırlanıyorsun?
11. Bu akşam lütfen tiyatroya geç kalma.

Η δοτική πτώση με τις αντωνυμίες adıllarla kullanılan –e eki

Η δοτική πτώση όπως λειτουργεί με τα ουσιαστικά λειτουργεί και με τις αντωνυμίες. Όμως, στο α' και β' ενικό πρόσωπο έχουμε μια αλλαγή ευφωνίας. Έτσι, αυτή τη φορά δεν αλλάζει μόνο το επίθημα, αλλά ολόκληρη η αντωνυμία. Αντί λοιπόν “bene και “sene” λέμε bana και sana. Αν κάνετε λάθος και πείτε bene, sene ο κόσμος θα σας περάσει για Τούρκους από την ανατολική Τουρκία και ειδικά από την πόλη Έρζουρουμ (βυζαντινή Θεοδοσιούπολη). Δεν είναι και τόσο τραγικό!

Bana geliyor
Sana ne dedi?
Ona hediye aldım
Bize yalan söyledi
Size masal anlatıyor
Onlara bakıyoruz
Bana bir daha telefon etmeğe kalkışma
Bana yalvarma, sana yardım edemem
Kime gidiyorsun, Ayşe'ye mi, Maria'ya mı?

Hangisine bakıyorsun?
Bu eşyalar bana ait. Kimseye vermiyorum

Lütfen bunu kimseye söyleme
Hiç kimseye günahını bile vermez

Kendime bir pantolon aldım

Kendine dikkat et
Kendisine hiç bakmıyor
Kızımın şusuna busuna karışmıyorum

Şunun şurasında ne kadar ömrümüz kaldı?

Έρχεται σε μένα.
Τι σου είπε;
Του πήρα δώρο.
Μας είπε ψέματα
Σας λει παραμύθια.
Τους κοιτάμε. (Αλλά και τους φροντίζουμε.)
Μην ξανατολήσεις να με πάρεις τηλέφωνο
Μη με ικετεύεις, δεν μπορώ να σε βοηθήσω.
Πού (σε ποιον) πηγαίνεις; Στην Αϊσέ ή στην Μαρία;
Τι κοιτάς; (Σε ποιο από όλα) κοιτάς;
Αυτά τα πράγματα μου ανήκουν. Δεν τα δίνω σε κανένα.
Σε παρακαλώ, αυτό μην το πεις σε κανέναν.
Δεν δίνει σε κανέναν ούτε την αμαρτία του (Δεν δίνει τ' αγγέλου του νερό).
Αγόρασα ένα παντελόνι (Αγόρασα στον εαυτό μου παντελόνι).
Πρόσεχε τον εαυτό σου
Δεν προσέχει καθόλου τον εαυτό του.
Δεν ανακατεύομαι στα προσωπικά της κόρης μου.
Στο κάτω κάτω της γραφής πόση ζωή μας μένει;

Άσκηση Πείτε στα ελληνικά

Bana ne?
Sana ne?
Biz birbirimizi seviyoruz, kime ne?
Bana gel yavrum, bana gel.
Sana söylüyorum, duymuyor musun?
Neden dedikodu yapıyorsunuz, size ne?
Onlara geçen hafta iki mektup gönderdik.
Bize hikaye anlatma lütfen.

Bu işi başka kimseye vermiyoruz.
Hiç kimseye yalan söylemiyorlar.
Bana bir bira lütfen.
Bana da bir bardak şarap.

Τι με νοιάζει;
Τι σε μέλει;
Εμείς αγαπιόμαστε, τι τους (ποιους) νοιάζει;
Έλα σε μένα μωρό μου, έλα σε μένα.
Σου μιλάω, δεν μ' ακούς;
Γιατί κουτσομπολεύετε, τι σας νοιάζει;
Την προηγούμενη εβδομάδα τους στείλαμε δύο επιστολές.
Σε παρακαλώ, μη μας λες παραμύθια!

Αυτή τη δουλειά δεν τη δίνουμε σε κανέναν άλλον.
Δεν λένε ψέμματα σε κανέναν.
Σ' εμένα μια μπόρα παρακαλώ.
Και σ' εμένα ένα ποτήρι κρασί!

Πείτε στα τουρκικά

Σε ποιον πηγαίνεις απόψε;
Σε ποιον τα στέλνεις αυτά;
Σ' αυτόν τον κύριο έδωσα τα κλειδιά.
Σε ποιον ανήκει αυτός ο αριθμός τηλεφώνου;

Έστειλες γράμμα σε κανέναν;
Συναντησες κανέναν;
Δεν εμπιστεύομαι κανέναν.
Δεν το είπα σε κανέναν.

Σε ποιο απ' τα δύο θα πας;
Σε ποιον (από όλους) θα το πεις;
Σε ποιόν από μας θα το αφήσεις;
Σε ποιόν από σας το είχα δώσει;

Bu akşam kime gidiyorsun?
Bunları kime gönderiyorsun?
Anahtarları bu beye verdim. .
Bu telefon numarası kime ait?

Kimseye mektup gönderdin mi?
Kimseye rastladın mı?
Kimseye güvenmiyorum.
Kimseye söylemedim.

İkisinden hangisine gideceksin?
Hangisine söyleyeceksin?
Hangimize bırakacaksın?;
Hanginize verdim?

Η δοτική πτώση με τα τοπικά επιρρήματα yer zarfları ve –e eki

Η δοτική πτώση λειτουργεί με τα επιρρήματα όπως και με τα ουσιαστικά.

Ας ρωτήσουμε λοιπόν. **Πού πας;**
Nereye gidiyorsun?

Ο Τούρκος λέει **προς τα πού πηγαίνεις** ή **προς ποιο μέρος πηγαίνεις** βάζοντας στο ερωτηματικό επίρρημα το επίθημα της δοτικής. Και, όπως ήδη γνωρίζουμε, το **y** είναι το συνδετικό σύμφωνο μεταξύ δύο φωνηέντων. Το συνδετικό αυτό χρησιμοποιείται και στον σχηματισμό των πτώσεων.

-Nereye gidiyorum?

-Bilmiyorum.

-Nereye gidiyorsun?

-Atina'ya gidiyorum.

-Baban nereye gidiyor?

-Selânik'e

-Nereye gidiyoruz?

-Gümülcine'ye gidiyoruz.

-Nereye gidiyorsunuz?

-Kavala'ya gidiyoruz.

-Nereye gidiyorlar?

-İzmir'e gidiyorlar.

Δείτε τα παραδείγματα.

Dışarıya çıkıyorum.

İçeriye geliyor musun?

Uzaklara gitti.

Karşıya bakıyorum.

Bunu yukarıya nasıl çıkaracağız?

Yağmur başladı, çamaşırları içeriye alayım.

Neden yanıma gelmiyorsun?

Çiçekleri masanın üzerine koyuyorum.

Βγαίνω έξω.

Έρχεσαι μέσα;

Πήγε μακριά (σε μέρη μακρινά).

Κοιτάζω απέναντι.

Αυτό πώς θα το ανεβάσουμε πάνω;

Ξεκίνησε βροχή, ας πάρω την μπουγάδα μέσα.

Γιατί δεν έρχεσαι κοντά μου;

Βάζω τα λουλούδια πάνω στο τραπέζι.

Και, άραγε, **γκελ μπουρντά ή...**

Η δοτική πτώση με τα δεικτικά τοπικά επιρρήματα işaret zarflarıyla kullanılan –e eki

Οι παππούδες μας μπέρδεψαν τη δοτική με την τοπική πτώση, στα τουρκικά. Το ρήμα *gelmek* συντάσσεται με δοτική και όχι με τοπική πτώση.

Άρα, **buraya gel, ή gel buraya!**

Το **bura** ορίζει το μέρος στο οποίο ήδη βρισκόμαστε. Κάτι σαν **εδώ, σ' αυτό εδώ το μέρος**, δηλαδή.

Το **şura** ορίζει το μέρος που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το μέρος που βρισκόμαστε εμείς. Κάτι σαν **λίγο πιο πέρα** δηλαδή.

Το **ora** ορίζει ότι το μέρος το οποίο δείχνουμε είναι μακριά ή αόρατο από το μέρος στο οποίο βρισκόμαστε εμείς.

Τα δεικτικά έχουν και πληθυντικό, όπως όλα τα επιρρήματα στην τουρκική γλώσσα. **Buralar, şuralar, oralar.**

Τώρα, το **gel buraya** πώς έγινε **γκελ μπουρντά**, ο Θεός και η ψυχή του!

Αυτό όμως ανοίγει μια άλλη κουβέντα για να πούμε, εν παρόδω, τι είναι αυτό το **γκελ**.

Προστακτική - υποτακτική λειτουργία των απαρεμφάτων emir ve dilek kipleri

g	eyim	να έρθω, ας έρθω
el		
g	-	έλα, να έρθεις, ας έρθεις
el		
g	sin	να έρθει, ας έρθει
el		
g	elim	να έρθουμε, ας έρθουμε
el		
g	in/iniz	(geliniz υπερβολικά ευγενική μορφή) να έρθετε, ας έρθετε, ελάτε
el		
g	sinler	ας έρθουν, να έρθουν
el		

Όμως, ας σημειώσουμε εδώ ότι, η υποτακτική αυτή δεν έχει καμία σχέση με τις δευτερεύουσες τελικές προτάσεις (π.χ. η φράση *θέλω να έρθεις* αποδίδεται με απαρέμφατο στην τουρκική γλώσσα, και όχι με τη συγκεκριμένη έγκλιση).

Ας τοποθετήσουμε τα επιθήματα της υποτακτικής και προστακτικής του απαρεμφάτου σε άρνηση, σε ερώτηση και σε αρνητική ερώτηση.

Αλήθεια, μέτρησε κανείς πόσα προσφύματα και, κυρίως, επιθήματα έχουμε μάθει ως τώρα;

Άρνηση		Ερώτηση			Αρνητική ερώτηση		
gelme	yeyim	gel	eyim	mi?	gelme	yeyim	mi?
gelme	-	[gel	esin	mi?]	[gelme	yesin	mi?]
gelme	sin ④	gel	sin	mi?	gelme	sin	mi?
gelme	yelim	gel	elim	mi?	gelme	yelim	mi?
gelme	yin/yiniz ④	[gel	esiniz	mi?]	[gelme	yesiniz	mi?]
gelme	sin ④ler	gel	sinler	mi?	gelme	sinler	mi?

Ας σημειώσουμε εδώ ότι το δεύτερο ενικό πρόσωπο της ερώτησης δεν χρησιμοποιείται. Σε περίπτωση ανάγκης επιλέγεται η παλαιά μορφή της υποτακτικής **gelesin** η οποία και βρίσκεται σε αγκύλες. Ομοίως, αν χρειαστεί επιλέγεται η παλαιά μορφή της υποτακτικής **gelesiniz** και για το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο. Το ίδιο συμβαίνει και στην αρνητική ερώτηση.

Επίσης, πολλές φορές το β ενικό και β πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υποκαθίστανται από τα αντίστοιχα πρόσωπα της προστακτικής (gel και gelin/iniz).

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Πάμε να πιούμε καφέ;
Μην αρχίσεις να καπνίζεις, σε παρακαλώ!
Αυτήν την Κυριακή πηγαίνετε στο γήπεδο.
Ας μιλήσει.
Πες μου την αλήθεια!
Ας είναι!

Gidip kahve içelim mi?
Sigara içmeğe başlama lütfen.
Bu pazar stadyuma gidin.
Konuşsun!
Bana doğruyu söyle!
Olsun!

Τοπικά επιρρημάτα και πτώσεις

Επαναλαμβανόμενα επιρρημάτα, ουσιαστικά και αντωνυμίες με τη δοτική tekrarlamalı zarf ve isimlerle –e eki

Όταν ένα τοπικό επίρρημα επαναλαμβάνεται και στη δεύτερη επανάληψη παίρνει το πτωτικό –a, εκφράζει αλληλοπάθεια. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και με τα ουσιαστικά. Η έννοια που προκύπτει κάθε φορά αποδίδεται στα ελληνικά με ποικίλους τρόπους.

Yan yana koşuyorlar
Karşı karşıya oturuyoruz
Arka arkaya gelen arabalar

Uç uca ekle
Art arda gelen deprem sarsıntıları

Kenar kenara diktim
Duvar duvara komşuyuz

Dudak dudağa öpüşüyorlar
Yanak yanağa dans ediyorlar
Göz göze bakıştık

Biz bize oturup dertleştik

Kendi kendine konuşuyor
Kendi kendimize yaptık

Τρέχουν ο ένας δίπλα στον άλλον.
Καθόμαστε ο ένας απέναντι στον άλλον.
Τα ερχόμενα το ένα κατόπιν του άλλου αυτοκίνητα.
Κόλλα το ένα στην άκρη του άλλου.
Οι ερχόμενες η μία μετά την άλλη σεισμικές δονήσεις.
Έρραψα το ένα στην άκρη του άλλου.
Είμαστε γείτονες τοίχο με τοίχο (Γειτονεύουμε με μεσοτοιχία).
Φιλιούνται χείλη με χείλη.
Χορεύουν μάγουλο με μάγουλο.
Αλληλοκοιταχτήκαμε. (Κοιταχτήκαμε στα μάτια).
Κάτσαμε και είπαμε ο ένας στον άλλο τον πόνο του.
Μιλάει μόνος του
Το κάναμε μόνοι μας

Τα επιθηματικά σύνολα που δημιουργεί η δοτική πτώση.

-e ekli takı gurupları

Η πτώση αυτή δε λειτουργεί μόνο με ρήματα αλλά και με κάποια μόρια, σχηματίζοντας επιθηματικά σύνολα.

-e bağlı

εξαρτάται από τον/ την/ το

Bana bağlı	Εξαρτάται από μένα.
Sana bağlı.	Εξαρτάται από σένα.
Ona bağlı.	Εξαρτάται απ' αυτόν.
Paraya bağlı.	Εξαρτάται από τα χρήματα.
Ankara'ya bağlı.	Εξαρτάται από την Άγκυρα.
Kardeşime bağlı.	Εξαρτάται από τον αδερφό μου.
Çalışmana bağlı.	Εξαρτάται από το πώς δουλεύεις.
Nereye bağlı?	Από που εξαρτάται;
Neye bağlı?	Από τι εξαρτάται;
Kime bağlı?	Από ποιον εξαρτάται;
Kimlere bağlı?	Από ποιους εξαρτάται;
Konuşmana bağlı.	Εξαρτάται από το πώς μιλάς.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά τις παρακάτω φράσεις.

- Yarın çalışıyor muyuz?
- Havaya bağlı.
- Bugün sinemaya gidiyor muyuz?
- Keyfimize bağlı
- Akşama ne yapıyoruz?
- Annemlerin programına bağlı.
- Harçlığım bu hafta kaç Euro?
- Çalışmana bağlı.
- Tavla oynuyor muyuz?
- Sana bağlı.

Σημ. (Στην κυριολεξία της, η λέξη bağlı σημαίνει **δεμένος, συνδεδεμένος**).

-e kadar

μέχρι τον/ την/ το

Eve kadar	Μέχρι το σπίτι.
Kostas'a kadar	Μέχρι τον Κώστα.
Yunanistan'a kadar	Μέχρι την Ελλάδα.
Buraya kadar	Μέχρις εδώ.
Bana kadar gel, lütfen	Έλα μέχρι σ' εμένα (εδώ όπου βρίσκομαι εγώ), σε παρακαλώ.
Nereye kadar senin?	Μέχρι που είναι δικό σου;
Anneme kadar gidiyorum	Πάω μέχρι τη μητέρα μου.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Boğazıma kadar borca battım.	Μου έφτασαν τα χρέη μέχρι τον λαιμό
Anneciğim bakkala kadar gitti.	Η μανούλα μου πήγε ως τον μπακάλη
Adam Omonya'dan Kifisya'ya kadar konuştu.	Ο άνθρωπος μιλούσε από την Ομόνοια ως την Κηφισιά.
Ankara'dan İstanbul'a kadar hiç uyumadım.	Από την Άγκυρα ως την Κωνσταντινούπολη δεν κοιμήθηκα καθόλου
Çocukları parka kadar götürüyorum.	Πάω τα παιδιά ως το πάρκο.

Υπάρχουν δύο επιθήματα που σχετίζονται με αυτό το κεφάλαιο. Το πρώτο είναι –ene kadar και το δεύτερο –inceye kadar. Και τα δύο έχουν την έννοια του *ώσπου, μέχρι (τη στιγμή που)*, ή είναι τοπικά *μέχρι, ως*.

-ene kadar, -ene dek **ώσπου, μέχρι να**

Ben gelene kadar bekle	Περίμενε μέχρι να έρθω
Annem ölene kadar savaşta kaybolan kardeşini aradı	Η μητέρα μου, μέχρι τον θάνατό της, έψαχνε τον αδερφό της που είχε χαθεί στον πόλεμο.
Evlenene kadar kuzu gibiydi, evlendik, aslan kesildi	Μέχρι να παντρευτούμε ήταν πρόβατο, παντρευτήκαμε κι έγινε παλικάρι (άρχισε να κάνει το παλικάρι)
Ağzımda tüy bitene dek konuştum ama anlamadı	Μίλησα μέχρι που μάλλιασε η γλώσσα μου αλλά δεν κατάλαβε

-inceye kadar, -inceye dek **ώσπου, μέχρι να**

Paskalya'da patlayıncaya kadar kuzu yedik	Το Πάσχα φάγαμε αρνί μέχρι σκασμού
Evden ayrılıncaya dek çamaşırlarımı annem yıkadı.	Μέχρι να φύγω από το σπίτι μου η μαμά μου έπλενε τα ρούχα μου.
Şafak sökünceye dek öpüştük	Φιλιόμασταν μέχρι να ξημερώσει
Sen yolu soruncaya dek, ben haritada buldum	Ωσπου να ρωτήσεις εσύ για τον δρόμο, εγώ τον βρήκα στο χάρτη
Yıkılıncaya kadar içiyor	Πίνει μέχρι να πέσει κάτω
Beni sinirlendirinceye dek konuştu	Μίλησε μέχρι που με εκνεύρισε (τόσο που με εκνεύρισε)

-e göre

κατά τον/την/το, σύμφωνα με τον/την/το, κατά τη γνώμη του, σε σύγκριση με

Babama göre	Σύμφωνα με τον πατέρα μου.
Kostas'a göre	Κατά τον Κώστα.
Boyuna göre kilosuz	Σε σύγκριση με το ύψος του, το βάρος του είναι λίγο.

Το **-e göre** έχει και άλλες έννοιες, όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με απαρέμφατα, που θα τις δούμε αργότερα.

-e oranla
σε σύγκριση με

Bana oranla Ayşe daha çok çalışıyor

Selanik'e oranla İzmir daha sıcak

Buraya oranla ora daha rahat

Babama oranla annem daha kavgacı

Σε σύγκριση με μένα, η Αϊσέ δουλεύει περισσότερο.

Σε σύγκριση με τη Θεσσαλονίκη, η Σμύρνη είναι πιο ζεστή.

Σε σύγκριση με εδώ, εκεί είναι πιο ήσυχα.

Σε σύγκριση με τον μπαμπά μου, η μαμά μου είναι πιο καβγατζού

5.4 Τοπική πτώση

-de eki

Το επίθημα της τοπικής πτώσης είναι **-de**, **-da**. Όταν η λέξη που παίρνει την τοπική πτώση λήγει σε k,p,t,f,ç,ş,s,h, το επίθημα γίνεται **-te**, **-ta**.

Η πτώση αυτή συντάσσεται με ρήματα που δηλώνουν στάση, ακινησία ή πράξη μέσα σε ένα συγκεκριμένο μέρος, όπως: κοιμάμαι, δουλεύω, βρίσκομαι, περιμένω κάπου, μένω, κατοικώ, είμαι μέσα σε ... κ.ά.

Τοπική πτώση με ουσιαστικά

Kapadokya'da üç gün kalıyoruz

Dede ağaç'ta oturuyorum

Süpermarkette mi çalışıyorsun?

Köşede bekliyorum

İstanbul'dayız

Dedemizin evinde misiniz?

Yirmilerinde

Ağustosta köyümüzdeyiz

Evimizdeyim

Kalbimde

Μένουμε στην Καπαδοκία τρεις μέρες.

Κατοικώ στην Αλεξανδρούπολη.

Δουλεύεις στο σουπερμάρκετ;

Περιμένει στη γωνία.

Είμαστε στην Κωνσταντινούπολη.

Είστε στο σπίτι του παππού μας;

Είναι στα είκοσι τους (Είναι εικοσάχρονοι).

Τον Αύγουστο είμαστε στο χωριό μας.

Είμαι στο σπίτι μας

Είσαι στην καρδιά μου.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Her çarşamba Vasili'nin barı'ndayız.

Sivas'ta kar yağıyor, Antalya'da denize giriyoruz.

Sınıfta kaç kişisiniz?

Iran'da 5,3 şiddetinde bir deprem oldu.

Hindistan'da inek eti yemiyorlar mı?

Türkiye'de de domuz eti yemiyorlar.

Yorgo'dayız, sen de gel.

Bu kahvede bir acaiplik var.

Çocuğun ateşinde düşme var.

Sınıfınızda kaç kişi var?

Ağaçta hiç meyve kalmadı.
Bahçede kim var?
Evde ekmek var mı?
Aklının derinliklerinde neler var?
Bugün evde misin?
Çocuklar okulda mı?
Eylüle kadar tatildeyiz.
Bu akşam sendeyiz.

Κάθε Τετάρτη είμαστε στο μπαρ του Βασίλη.
Στη Σεβάστεια χιονίζει, στην Αττάλεια μπαίνουμε στη θάλασσα.
Πόσοι είστε στην τάξη;
Στο Ιράν έγινε σεισμός έντασης 5,3 (Ρίχτερ).
Στην Ινδία δεν τρώνε αγελαδινό κρέας;
Και στην Τουρκία δεν τρώνε το χοιρινό.
Είμαστε στον Γιώργο, έλα κι εσύ!
Κάτι περίεργο έχει αυτός ο καφές!
Ο ζήλος του παιδιού σου μειώθηκε.
Πόσα άτομα έχει η τάξη σας;
Δεν έμεινε στο δέντρο κανένα φρούτο.
Ποιος είναι στον κήπο;
Έχει ψωμί στο σπίτι;
Τι υπάρχει στα βάθη του μυαλού σου;
Σήμερα είσαι σπίτι;
Τα παιδιά είναι στο σχολείο;
Έχουμε διακοπές μέχρι τον Σεπτέμβρη.
Απόψε είμαστε σπίτι σου.

πείτε στα τουρκικά

Η κόρη μου είναι στη Γερμανία.
Ποιος είναι στην αυλή;
Τα παιδιά είναι στο σχολείο.
Ο Θανάσης είναι στη δουλειά του.
Τα βιβλία είναι στο γραφείο σου.
Οι φίλοι σας είναι στην Άγκυρα;
Η Φατμά δεν είναι στο σπίτι, είναι στη δουλειά της.
Το διαβατήριό μου δεν είναι στην τσάντα μου;
Στις ελληνικές ταυτότητες γράφει το θρήσκευμα;
Αύριο τέτοια ώρα θα είμαστε στην Κωνσταντινούπολη.
Όλοι οι Ιμβριώτες πάνε στο νησί τους τον Δεκαπενταύγουστο.
Το καλό χαλούμι το βρίσκεις στην Κύπρο.
Στην Πόλη πλυθήκαμε στο χαμάμ.
Ο Ανδρέας μεγάλωσε στη Νάουσα.
Πόσα χρόνια έμεινες στην ξενιτιά;

Τοπική πτώση με τις αντωνυμίες

-de eki ve adillar

Kimde?
Hangisinde?
Kimde para var?
Sizde Yunan kahvesi var mı?
Hayır, bizde Bizans kahvesi var

Σε ποιον είναι, ποιος το έχει;
Σε ποιον (απ' όλους) είναι, ποιος το έχει;
Ποιος έχει λεφτά; (Σε ποιον υπάρχουν λεφτά)
Έχετε ελληνικό καφέ; (Υπάρχει σ' εσάς
ελληνικός καφές)
Όχι, έχουμε Βυζαντινό καφέ.

Annem bugün kimde kalıyor, bende mi?
Annem Yorgos'da kalıyor
Kimin oğlu Sudan'da okuyor?
Hangisinde gözün var?

Σε ποιον μένει σήμερα η μαμά; Σ' εμένα;
Η μαμά μου μένει στον Γιώργο.
Ποιανού ο γιος σπουδάζει στο Σουδάν;
Ποιον (απ' όλους) έχεις στο μάτι;

Τοπική πτώση και τοπικά επιρρήματα -de eki ve yer belirteçleri

Burada hiç kimse yok
Önümde durma
Yanında kim oturuyor?
Ege'nin altında petrol var mı?
Şurada biraz oturalım
Karşıda güzel bir park var
Nerede çalışıyorsun?
Neredeyiz?
Burada Meri filan yok

Εδώ δεν είναι (υπάρχει) κανείς.
Μη στέκεσαι μπροστά μου.
Ποιος κάθεται δίπλα σου;
Κάτω από το Αιγαίο υπάρχει πετρέλαιο;
Ας καθίσουμε λίγο εδώ.
Απέναντι υπάρχει ένα όμορφο πάρκο.
Πού δουλεύεις;
Που είμαστε;
Εδώ δεν υπάρχει καμία Μαίρη.

Άσκηση Πείτε στα τουρκικά

Πού είσαι μωρό μου, πού είσαι!
Πού μένετε?
Πού είναι αυτό το παιδί;
Σε ποιο μαγαζί τα βρήκες;

Κανείς εδώ δεν τραγουδά,
κανένας δε χορεύει,
ακούνε μόνο την πενιά,
κι ο νους τους ταξιδεύει.

Πείτε στα ελληνικά

Neredesin minik civcivim, neredesin?
Saat kaçta geliyorsun?
Ön tarafta bahçe var.
Burada eczane var mı?
Otelde boş oda var mı?
Berlin'de çok Türk var mı?
Saat ikide burada ol.

Πού είσαι, μικρό μου πουλάκι, πού είσαι;
Τι ώρα έρχεσαι;
Μπροστά έχει κήπο (Στην μπροστινή πλευρά υπάρχει κήπος).
Υπάρχει φαρμακείο εδώ;
Υπάρχει άδειο δωμάτιο στο ξενοδοχείο;
Το Βερολίνο έχει πολλούς Τούρκους; (Υπάρχουν πολλοί Τούρκοι στο Βερολίνο);
Στις δύο η ώρα να είσαι εδώ;

Τοπική πτώση με το var και το yok

var, yok ve –de eki

Αν θυμάστε, στο τρίτο μάθημα αναφερθήκαμε στη λειτουργία του **var** και του **yok** με την τοπική πτώση. Η τοπική πτώση με το var και yok εννοεί πως κάτι **υπάρχει, είναι υπαρκτό**. Συνήθως όμως μεταφράζεται ως **έχω**.

Cebimde para var
Yüregimde dert var
Evinde telefon var mı?

Programında bir saat boşluk var
Kutularında kitaplarımız yok mu?

Köyünüzde elektrik yok mu?
Adalarda balık yok mu?

Έχω λεφτά στη τσέπη μου.
Έχω ντέρτι στην καρδιά.
Έχεις τηλέφωνο στο σπίτι σου; (Υπάρχει τηλέφωνο στο σπίτι σου;)
Έχει μια ώρα κενό στο πρόγραμμά του.
Τα βιβλία μας δεν είναι στα κουτιά; (Στα κουτιά δεν υπάρχουν τα βιβλία μας).
Δεν έχετε ρεύμα στο χωριό σας;
Στα νησιά δεν έχει ψάρι;

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Gemilerde talim var, bahriyeli yarım var,
o da gitti sefere ne talihsiz başım var.

Τα πλοία έχουν ασκήσεις, κι εγώ έχω αγαπημένο ναύτη.
Έφυγε κι αυτός σε εκστρατεία, τι άτυχη που είμαι!

Τοπική πτώση και το μόριο «ki»

-deki eki

Η τοπική πτώση συλλειτουργώντας με το μόριο αυτό, δημιουργεί ένα αναφορικό επίθημα που σημαίνει «αυτός που είναι στο (...)». Η τουρκική φράση «evdeki çocuk» θα μπορούσε στα ελληνικά να ερμηνευθεί ως «το εν οίκω ευρισκόμενο παιδίον», και νεοελληνιστί, «το παιδί που είναι στο σπίτι». Σημειώστε ότι το αναφορικό «που» αντιστοιχεί σε αντωνυμία που στα Ελληνικά βρίσκεται στην ονομαστική πτώση, δηλαδή «ο οποίος, η οποία, το οποίο» κτλ.
Για τη χρήση του –deki δείτε τα παραδείγματα με διάφορα μέρη του λόγου.

Arabadaki çocuk Vangelis

Arabamdaki çocuk Katerina

Yandaki ev boyanıyor

Yanımızdaki ev satıldı
Konuşmaktaki maksadını anlamıyorum

Konuşmandaki yanlışlar düzeliyor

Το παιδί που είναι στο αυτοκίνητο είναι ο Βαγγέλης.

Το παιδί που είναι στο αυτοκίνητό μου είναι η Κατερίνα.

Το διπλανό σπίτι βάφεται. (Το σπίτι που είναι δίπλα).

Το διπλανό μας σπίτι πουλήθηκε.
Δεν καταλαβαίνω το λόγο για τον οποίο μιλάς. (Δεν καταλαβαίνω τον σκοπό των λόγων σου).

Τα λάθη (που κάνεις) στην ομιλία σου (καθώς μιλάς) διορθώνονται

Στα ελληνικά, μόνο κάποια επιρρηματικά επίθετα αντιστοιχούν ακριβώς σ' αυτές τις επιθετικές

συνθέσεις που, στην τουρκική γλώσσα, είναι πολύ διαδεδομένες και λειτουργικές.
Π.χ.

Öndeki	Μπροστινός
Arkadaki	Ο πίσω
Soldaki	Αριστερός (Αυτός που βρίσκεται αριστερά, όχι με την έννοια του ουσιαστικού)
Sağdaki	Δεξιός
Yandaki	Διπλανός
Uzaktaki	Μακρινός
Yakındaki	Κοντινός
Ötedeki	Αυτός που είναι εκεί (ο προς τα εκεί)
Berideki	Αυτός που είναι προς σε μας (ο προς τα εδώ)
İçerideki	Εσωτερικός, αυτός που είναι μέσα.
Dışarıdaki	Εξωτερικός, αυτός που είναι έξω.

Όλα τα άλλα επίθετα που δημιουργούνται με αυτή την επιθηματική σύνθεση στα Ελληνικά εκφράζονται περιφραστικά.

Kalbimdeki erkek	Ο άνδρας που είναι μέσα στην καρδιά μου
Yatağımdaki kadın	Η γυναίκα που είναι στο κρεβάτι μου.
Bardaktaki su	Το νερό που είναι μέσα στο ποτήρι.
Göllerdeki balıklar	Τα ψάρια που είναι μέσα στις λίμνες.
Havadaki kuşlar	Τα πουλιά που είναι στον αέρα.
Aklımdaki konular	Τα θέματα που είναι στο μυαλό μου.
Dağdaki köyler	Τα χωριά που είναι στα βουνά (Τα ορεινά χωριά)
Deniz altındaki petrol	Το υποθαλάσσιο πετρέλαιο.
Su üstündeki yosunlar	Τα επιπλέοντα φύκια
Sendeki talih bende yok	Δεν έχω τη δική σου τύχη. (Η τύχη που υπάρχει σ' εσένα, δεν υπάρχει σ' εμένα).
Şişmandaki iştaha bak	Κοίτα όρεξη ο χοντρός!

Τοπική πτώση και το επίθημα του αορίστου -deydi-

Αν θέλουμε να πούμε, **πέρυσι ήμουν στην Άγκυρα**, στα τουρκικά, λέμε: Geçen yıl Ankara'daydım.

Ας το δούμε σε όλα τα πρόσωπα

Ankara'daydım.
Ankara'daydın
Ankara'daydı
Ankara'daydık
Ankara'daydınız
Ankara'daydılar ή (Ankara'dalardı)

Το επίθημα της τοπικής πτώσης ακολουθεί το επίθημα του αορίστου συνοδευόμενο από το συνδετικό -y-.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Çantan yanında mı?
Mihalis evinde miydi?
Atina'da değil miydin?
Benim kitabım bu değil, evinizdekiydi.
Geçen yaz neredeydin?
Eleni dün akşam bendeydi.
Kalemim sende miydi?
O zamanlar aklın neredeydi?
Evimiz köyün dışındaydı.

Η τσάντα σου είναι δίπλα σου;
Ο Μιχάλης ήταν σπίτι του;
Δεν ήσουν στην Αθήνα;
Δεν είναι το βιβλίο μου αυτό, είναι εκείνο που ήταν στο σπίτι σας.
Πού ήσουν το περασμένο καλοκαίρι;
Χτες βράδυ η Ελένη ήταν σ' εμένα.
Το μολύβι μου ήταν σ' εσένα;
Πού ήταν το μυαλό σου εκείνον τον καιρό;
Το σπίτι μας ήταν έξω απ' το χωριό. (Στο έβγα του χωριού).

Τοπική πτώση και η έκφραση του ποσοστού

Πρώτα τοποθετούμε τον συνολικό αριθμό συνοδευόμενο από το επίθημα της τοπικής και μετά τον μερικό αριθμό στην ονομαστική. Το καινούργιο ονομαστικό μας σύνολο είναι έτοιμο.

üçte iki	Δύο τρίτα
yüzde on (%10)	Δέκα τοις εκατό
dörtte üç	Τρία τέταρτα
altıda bir	Το ένα έκτον

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Dörtte birini istiyorum.
Babamın mirasının beşte ikisine kardeşim hak kazandı.
Karpuzun dörtte birini ancak yiyebildik.
Şirketin yüzde kırk dokuzuna Yunanlılar talip.
Adanın yüzde 30'u işgal altındaydı.

Ιδιωματικές χρήσεις της τοπικής.

–ende, –anda.

Τέλος, ας πούμε και για ένα επίθημα που σπάνια χρησιμοποιείται, το **–ende, –anda**. Σημαίνει *όταν, τη στιγμή που* και τοποθετείται απευθείας στη ρηματική ρίζα. Οι Οθωμανοί το χρησιμοποιούσαν συχνότατα. Σε πρόταση θα χρησιμοποιούνταν κάπως έτσι:

Sen gelende: όταν έρχεσαι/ήρθες/είχες έρθει εσύ.

5.2. Αφαιρετική πτώση den② eki

Το επίθημα της αφαιρετικής πτώσης είναι **–den** και **–dan**.

Όταν η λέξη που παίρνει αφαιρετική πτώση λήγει σε k,p,t,f,ç,ş,h, το επίθημα γίνεται **ten, tan**.

Η πτώση αυτή χρησιμοποιείται με ρήματα δηλωτικά της κίνησης από κάπου, από κάτι ή από κάποιον. Έρχομαι από κάπου, παίρνω κάτι από κάποιον, βγαίνει από κάτι, μαθαίνω από κάποιον κλπ.

Kapadokya’**dan** geliyoruz.
Dedeğaç’**tan** Atina’**ya** tren var mı?

Süpermarket**ten** mi alışveriş ediyorsun?
Araba köş**eden** dönüyorsun.
Mektup İstanbul’**dan** mı?
Büyük dedemizin soyun**dan** mısınız?
Yirmiler**inden** beri çalışıyor.

Ερχόμαστε από την Καπαδοκία.
Υπάρχει τρένο από Αλεξανδρούπολη για Αθήνα;
Ψωνίζεις από το σουπερμάρκετ;
Το αμάξι στρίβει απ’ τη γωνία.
Το γράμμα είναι από την Κωνσταντινούπολη;
Είστε από το σόι του προπάππου μας;
Δουλεύει από τα είκοσί του.

Η αφαιρετική πτώση με ουσιαστικά και επίθετα

Ağaçlardan ormanı göremiyorsun.
Mesleğ**inizden** memnun musunuz?
Bir kilo portakalın üçte ikisinden bir bardak portakal suyu çıktı.
Yunanca ve matematik**ten** on aldım, herkesi çatlattım.
Buzukiden bıktım. Artık bağlama çalacağ**ım**.

Akl**ından** neler geçiyor senin?
Atina’**dan** iki arkadaş**ım** yeni bir ilaç keşfetti.

Sırbistan’**dan** üç futbolcu Yunan liglerinde oynuyor.

Κοιτάς το δέντρο και δεν βλέπεις το δάσος.
Είστε ικανοποιημένος από το επάγγελμά σας;
Από τα δύο τρίτα ενός κιλού πορτοκαλιών βγήκε ένα ποτήρι πορτοκαλάδα.
Στα ελληνικά και τα μαθηματικά πήρα δέκα, τους έσκισα όλους.
Βαρέθηκα το μπουζούκι. Τώρα πια θα παίζω μπαγλαμά.
Τι σου περνάει απ’ το μυαλό;
Δύο φίλοι μου από την Αθήνα ανακάλυψαν ένα νέο φάρμακο.
Στο ελληνικό πρωτάθλημα παίζουν τρεις ποδοσφαιριστές από τη Σερβία (τρεις Σέρβοι ποδοσφαιριστές).

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Τι ώρα βγαίνουν οι μαθητές από την τάξη;
Με κούρασε η φασαρία σας.
Τράβα το χέρι σου από κει, σε παρακαλώ.
Από τον μπακάλη τα πήρες;

Πείτε στα ελληνικά

Neden caydın sözünden?
Izmir'den döndün dediler.
Atina'dan bir Eski Yunanca sözlük getirttim.
Bu çürük meyveleri pazardan mı aldın?
Ameliyattan sonra toparlanamadı.
Bu durakta otobüsten inip metroya binmeniz gerekli.
Moskova'dan Atina'ya gelmesini bekliyorum.
Bu mahalleden taşınmak istiyorum.
Kitapları kütüphaneden çıkarmayınız.

Γιατί αθέτησες τον λόγο σου;
Είπαν πως γύρισες από τη Σύμωρη.
Έφερα από την Αθήνα ένα λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.
Αυτά τα σάπια φρούτα τα πήρες από την αγορά;
Μετά το χειρουργείο δεν συνήλθε.
Σ' αυτή τη στάση πρέπει να κατεβείτε από το λεωφορείο και να πάρετε το μετρό.
Περιμένω να έρθει από την Μόσχα στην Αθήνα.
Θέλω να φύγω (να μετακομίσω) απ' αυτή τη γειτονιά.
Μην βγάλετε τα βιβλία από την βιβλιοθήκη.

Η αφαιρετική πτώση με τις αντωνυμίες

Yoğurdu kimden alıyorsunuz?
Hangisinden duydun bunları?
Kimden soralım doğru yolu?
Hangisinden istiyorsunuz, hanımefendi?
Kimseden yardım istemedi.
Hiç kimseden korkmuyorum.

Το γιαούρτι από ποιον το αγοράζετε;
Από ποιον (απ' όλους) τα άκουσες αυτά;
Ποιον να ρωτήσουμε (για) τον σωστό δρόμο;
Ποιο από όλα θέλετε, κυρία μου;
Δεν ζήτησε βοήθεια από κανέναν.
Δε φοβάμαι κανέναν.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Ondan bundan yiyecek kabul etme lütfen.
Kimden öğrendin bu saçmalıkları?
Benimkinden daha hızlı arabası var.
Kendisininkini yedi, benim payımı da istiyor.
Kimseden aşağı kalır yanın yok, üzülme.
Kendimizinkinden bıktık, komşunun köpeğine bakmak istemiyoruz.
Kendilerininkinden daha akıllı çocukları kıskanıyorlar.
Bundan değil, itekinden verin lütfen.
Başkalarından öğrenmeden, ben sana söyleyeyim.

Η αφαιρετική πτώση με τα επιρρήματα

Neden suratını asiyorsun?	Γιατί κατέβασες μούτρα; (Γιατί κρεμάς τα μούτρα σου)
Neden bu kadar eşeksin?	Γιατί είσαι τόσο γαϊδούρι;
Araba yanımdan hızla geçti.	Το αυτοκίνητο πέρασε δίπλα μου με ταχύτητα.
Altından girdi, üstünden çıktı, patronu ikna etti	Από δω το έφερε από εκεί το έφερε, το έπεισε το αφεντικό. (Από κάτω τρύπωσε, από πάνω βγήκε, ...)
Yanımdan geçti, ilerideki kahveye girdi	Πέρασε δίπλα μου και μπήκε σε εκείνο το καφενείο.
Ateş alttan alta yanıyor	Η φωτιά σιγοκαίει.
Siz dışarıdan biz içeriden şu devleti batıramadık bir türlü.	Εσείς απ' έξω, εμείς από μέσα, με κανένα τρόπο δεν μπορέσαμε να διαλύσουμε αυτό το κράτος.
Liseyi dışarıdan bitirip üniversiteye girdi.	Αφού τέλειωσε το λύκειο, μπήκε στο πανεπιστήμιο.
Dışarıdan gazel okuma.	Μην φυτρώνεις εκεί που δε σε σπέρνουν. (Μην απαγγέλεις αμανέ όντας έξω από τη διασκέδαση).
İçeriden duman çıkıyor.	Βγαίνει καπνός από μέσα.
İçimden gelen sese kulak verdim	Άκουσα τη συνείδηση μου (Άκουσα τη φωνή που έρχεται από μέσα μου).

5.1.ii. Συγκριτικός βαθμός: μια σημαντική λειτουργία της αφαιρετικής

kıyaslama -den, -den daha

Hasan Yorgo'dan daha yakışıklı.	Ο Χασάν είναι πιο όμορφος από τον Γιώργο.
Eleni Ursula'dan daha güzel.	Η Ελένη είναι πιο όμορφη από την Ούρσουλα.
Babam annemden daha sinirli.	Ο πατέρας μου είναι πιο νευρικός από τη μητέρα μου.
Uyumak çalışmaktan daha yorucu değil.	Το να κοιμάσαι, δεν είναι πιο κουραστικό από το να δουλεύεις.
Sen benden daha sabırsızsin.	Εσύ είσαι πιο ανυπόμονος από μένα.
Biz onlardan daha ilerideyiz.	Είμαστε πιο μπροστά από εκείνους.
Yunanistan'da şişmanlar zayıflardan daha fazla.	Στην Ελλάδα, οι χοντροί είναι περισσότεροι από τους αδύνατους.
Telefon etmek mektup yazmaktan daha kolay.	Το να τηλεφωνείς είναι πιο εύκολο από το να γράφεις.

Όλες οι παραπάνω προτάσεις μπορούν να διατυπωθούν και χωρίς το **daha**.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Sol bacağım sağ bacağımdan bir santimetre daha kısa.
Ispanak maruldan 20 kuruş daha pahalı.
Bu portakallar şunlardan biraz daha sulu.
Keçiler koyunlardan çok daha dayanıklı.

Το αριστερό μου πόδι είναι ένα εκατοστό πιο κοντό από το δεξί μου πόδι.
Το σπανάκι είναι είκοσι γρόσια πιο ακριβό από το μαρούλι.
Αυτά τα πορτοκάλια είναι λίγο πιο χυμώδη από εκείνα.
Τα κατσίκια είναι πολύ πιο ανθεκτικά από τα πρόβατα.

Αφού όμως άνοιξε η κουβέντα για τον συγκριτικό βαθμό, ας δούμε και τον υπερθετικό.

Υπερθετικός βαθμός

En üstünlük derecesi

Mahallenin en güzel kızı Maria.

Sınıfın en çalışkan öğrencisi Ali.

Arkadaşların en çapkını Despina.

Ailemizin en mizmızı benim.

Patrikhane'nin en yaşlı mitropoliti kim?

En iyi cevap susmak

En kötü ihtimal yolda kalmak

Televizyonun en berbat programı bu

En rezil işleri yapıyor, sonra da tövbe ediyor

Η πιο όμορφη κοπέλα της γειτονιάς είναι η Μαρία.

Ο Αλί είναι ο πιο επιμελής μαθητής της τάξης.

Η πιο ερωτιάρα της παρέας είναι η Δέσποινα.

Ο πιο μίζερος της οικογένειας είμαι εγώ.

Ποιος είναι ο πιο γέροντας Μητροπολίτης του Πατριαρχείου;

Η καλύτερη απάντηση είναι η σιωπή.

Η χειρότερη πιθανότητα είναι να μείνουμε στο δρόμο.

Η πιο απαίσια εκπομπή της τηλεόρασης είναι αυτή.

Κάνει τα μεγαλύτερα ρεζιλίκια, και μετά μετανιώνει

Η σύγκριση μπορεί να γίνει και με τη χρήση αφαιρετικής στη θέση της γενικής. Π.χ. Arkadaşlardan en çapkını Despina.

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Η πιο πλακατζού της παρέας μας είναι η Χαρούλα.

Η πιο μεγάλη ώρα είναι τώρα.

Η μητέρα είναι μεγαλύτερη από τον πατέρα μου.

Εσύ είσαι ο μεγαλύτερος γιος της οικογένειας;

Το βενζινάδικο είναι πιο μακριά από το ξενοδοχείο.

Πήρες το πιο φτηνό τυρί και είναι για πέταμα.

Πού είναι η πιο μεγάλη ψεύτρα του κόσμου;

Είναι στην αγκαλιά του πιο χαριτωμένου άντρα του σύμπαντος.

Πείτε στα ελληνικά

Bana göre Atina Ankara'dan daha gürültülü.
Oğlumuz kızımızdan daha duygulu.
Kimden öğrendin bu saçmalıkları?
Onlar bizden de, sizden de daha zengin.
Evin benimkinden daha tertipli.
Yoğurdun kaymağından biraz daha al.

5.1.ii. Το φαινόμενο της γενικής διαιρετικής iyelik hali yerine -den eki

Μια άλλη χρήση της αφαιρετικής είναι στο φαινόμενο της γενικής διαιρετικής.

a. Kapıların biri açıldı	
b. Kapılardan biri açıldı	a.b. Άνοιξε μια από τις πόρτες.
c. Biri açıldı	Άνοιξε η μια (από τις δύο).

Στα ελληνικά δεν είναι τόσο λειτουργική η πρώτη μορφή. Στα τουρκικά όμως είναι η πιο διαδεδομένη χρήση της γενικής.

Arkadaşlarımın hepsi hastalandı.	Αρρώστησαν όλοι οι φίλοι μου.
Yumurtaların üçte ikisi kırıldı.	Από τα τρία αυγά έσπασαν τα δύο.
Hastaların üçü öldü.	Τρεις από τους αρρώστους πέθαναν.
Pencerelerin yarısı boyandı.	Βάφτηκε το μισό παράθυρο.
İşçilerin beşte dördü grevde.	Οι τέσσερις στους πέντε εργάτες απεργούν.
Annemin bileziklerinin ikisi kayboldu.	Χάθηκαν δύο βραχιόλια της μητέρας μου.

Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις μπορούμε να αντικαταστήσουμε το –in με το –dan, ενώ στην πρώτη τετράδα φράσεων όχι, γιατί μιλάμε για ολική ομάδα, οπότε δεν υπάρχει θέμα αφαίρεσης. Η αφαίρεση θέλει συγκεκριμένη αριθμητική ποσότητα ή αντωνυμία.

Arkadaşlarımın hepsi hastalandı.
Arkadaşlarımdan bazıları hastalandı.

Pencerelerin yarısı boyandı.
Pencerelerden bazıları boyandı.

Yumurtaların üçte ikisi kırıldı.
Yumurtalardan bazıları kırıldı.

İşçilerin beşte dördü grevde.
İşçilerin bazıları grevde.

Hastaların üçü öldü.
Hastalardan üçü öldü.

Annemin bileziklerinin ikisi kayboldu.
Annemin bileziklerinden ikisi kayboldu.

Tavukların üçünü tilki kaptı.
Tavuklardan üçünü tilki kaptı.

Öğrencilerin onu geziye gelmiyor.
Öğrencilerden onu geziye gelmiyor.

Άσκηση Πείτε στα ελληνικά

Αγaçların ikisi elma, biri armut ağacı.
Kızlarımızın biri basketbolcü, öteki terzi.
Papazlardan ikisi keşiş, biri evli.
Şehirdeki fırınların en iyisi bu.

Zeytin ağaçlarından kaçından bir ton yağ alınıyor?
Pencerelerde biri Döğü'ya bakıyor.
Keçilerden ikisi kayboldu.
Domateslerin ikisinden bir tabak salata yaptım.

5.2.i. Ειδικές χρήσεις της αφαιρετικής

Gençten bir çocuk seni sordu Κάποιος νεαρός σε ζήτησε.

Επιθηματικά σύνολα που δημιουργεί η αφαιρετική πτώση.

-den başka
εκτός από, παρά να...

Kalbimde senden **başka** sevgili yok.
Ninem dedemden **başka** erkek tanımadı.
Tarihten **başka** coğrafyadan da kaldım.
Gitmekten **başka** çarem yok.
Uyumaktan **başka** ne yapayım?
Seni buradan **başka** bir yerde mi çalıştırıyorlar?
Beklemekten **başka** ne yapabilirim?
Senden **başka** dostum yok.
Sabahtan beri bir suvlakiden **başka** bir şey yemedim
Türkiye'de İstanbul'dan **başka** bir yer görmedim.

Δεν υπάρχει καμιά άλλη αγάπη στην καρδιά μου εκτός από σένα.
Η γιαγιά δε γνώρισε άλλον άντρα εκτός από τον παππού.
Εκτός από ιστορία, έμεινα και γεωγραφία.
Δεν έχω άλλη λύση παρά να φύγω.
Τι άλλο να κάνω από το να κοιμάμαι;
Εκτός από εδώ σε απασχολούν και κάπου αλλού;
Τι άλλο μπορώ να κάνω από το να περιμένω;
Εκτός από σένα δεν έχω άλλο φίλο.
Εκτός από ένα σουβλάκι δεν έχω φάει τίποτα από το πρωί.
Εκτός από τη Κων/πολη δεν έχω δει άλλο μέρος στην Τουρκία.

Otobüs buradan **başka** bir yerde durmuyor.

Okumaktan **başka** hiç bir şey yapmıyorsun.
Vaftizci Yahya yaban balı ve filizden **başka** bir
şey yemiyor.

Το λεωφορείο εκτός από εδώ δεν σταματά
πουθενά αλλού.

Δεν κάνεις τίποτ' άλλο παρά να διαβάζεις.
Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής δεν τρώει παρά μόνο
άγριο μέλι και ακρίδες (φυτών).

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Bizden başka arkadaşları yok.
Eşekler gibi sudan başka bir şey içmiyor.
Dışarı çıkmaktan başka programım yok.
Arabanın önünden başka arkasında da hasar var.

➤ -den beri

από τότε, από εκεί μέχρι εδώ, εδώ και (...) χρόνια/ μέρες κλπ.

Sabahtan **beri** hiç bir şey yemedim.
İki yıldan **beri** buradan geçmedim.
Çocukluğundan **beri** kitap okumayı seviyor.

Yirmilerinden **beri** çalışıyor.
Sınırdan **beri** dinlenmedim.
Gidişinden **beri** gülmedim.

Από το πρωί δεν έχω φάει τίποτα.
Εδώ και δυο χρόνια δεν έχω περάσει από δω..
Αγαπάει το διάβασμα από τα παιδικά του
χρόνια.
Δουλεύει από τα είκοσι του χρόνια.
Από τα σύνορα (ως εδώ) δεν έχω ξεκουραστεί.
Από τότε που έφυγες δεν έχω γελάσει.

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά

Ankara'dan beri tren durmadı.
Çocukluğumdan beri onu görmedim.
Dünden beri ağzıma lokma girmedi.
Evinden beri polis peşimde.

İki aydan beri işsizlik sigortası ile yaşıyorum.
İki saatten beri bekliyorum.
O kavgadan beri görüşmedik.
Marttan beri yağmur yağmadı.

Από την Άγκυρα (ως εδώ) το τρένο δεν έχει κάνει στάση.
Από τα παιδικά μου χρόνια έχω να τον δω.
Δεν έχω βάλει μπουκιά στο στόμα μου από χτες.
Από το σπίτι σου με ακολουθεί η αστυνομία.

Εδώ και δύο μήνες ζω από το ταμείο ανεργίας
Περιμένω εδώ και δύο ώρες!
Από κείνο τον καβγά δεν ξαναμιλήσαμε.
Δεν έχει βρέξει από τον Μάρτη και μετά.

Άσκηση

Πείτε στα τουρκικά

Από την Αθήνα μέχρι εδώ δε μιλήσαμε.
Από χθες δεν είμαι καλά.
Από τότε δεν τον είδα.
Από την Πόλη ως εδώ γιατί δεν το είπες;

Τι έκανες εδώ και δυο μέρες;
Τρεις μέρες τώρα είμαστε εδώ.
Τον γνωρίζω εδώ και χρόνια.
Εδώ και πολλούς αιώνες δεινόσαυροι δεν υπάρχουν.

5.1.ii.1. Λίγα λόγια για τη συντακτική λειτουργία των πτώσεων.

isim ve sıfat guruplarında kullanılan bağlantı ve durum ekleri

Πτώσεις μέσα στα ονοματικά σύνολα.

Είπαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο ότι το αόριστο αντικείμενο δεν παίρνει αιτιατική πτώση όπως συμβαίνει στα ελληνικά. Μπορούμε όμως να συναντήσουμε την αιτιατική και άλλες πτώσεις σε ονοματικά σύνολα που εμπεριέχουν απαρέμφατα ή κάποια άλλα μέρη του λόγου. Είναι, δηλαδή, δευτερεύουσες προτάσεις που λειτουργούν σαν ονοματικά σύνολα.

Ankara'ya gitme kararım doğru. / Σωστά αποφάσισα να πάω στην Άγκυρα.

Αυτός είναι ένας ονοματικός προσδιορισμός. Η δευτερεύουσα πρόταση *Ankara'ya gitme* λειτουργεί σαν το πρώτο μέρος του ονοματικού μας συνόλου, ενώ το δεύτερο ουσιαστικό *-kararım-* παίζει τον ρόλο του υποκειμένου. Επίσης υπάρχει μια δοτική στη μέση που συνδέει την Άγκυρα με το απαρέμφατο *gitme*.

Δείτε και άλλα παραδείγματα.

Trene binme çabası boşa çıktı. / Δεν κατάφερα να ανέβω στο τρένο τζάμπα.

Gazetemize abone olmayı istemen hoşuma gitti. / Ευχαριστήθηκα που θέλησες να συνδράμεις την εφημερίδα μας (να γίνεις συνδρομητής στην εφημερίδα μας).

Seni görmek düşüncem değişmedi. / Η σκέψη μου να σε δω δεν άλλαξε (Θέλω ακόμα να σε δω).

Περιττό να πούμε ότι το *düşüncem* είναι το υποκείμενο της φράσης ενώ οι προηγούμενες λέξεις είναι ονοματικοί προσδιορισμοί οι οποίοι στα ελληνικά αποδίδονται με δευτερεύουσες προτάσεις.

Όπως έχετε παρατηρήσει, **όποιο μέρος του λόγου συλλειτουργεί με πτώσεις, επέχει θέση ουσιαστικού**. Επίσης, **όταν περισσότερες από μία λέξεις, σε οποιοδήποτε μέρος του λόγου και αν ανήκουν, ενώνονται δημιουργώντας ένα συντακτικό σύνολο, επέχει και αυτό θέση ουσιαστικού**. Μπορεί δηλαδή μέσα σε μία πρόταση να έχουμε ένα απαρέμφατο που, στη σύνταξη, λειτουργεί σαν οποιοδήποτε ουσιαστικό.

Και για να έρθουμε στα παραδείγματα, ας δούμε πρώτα ένα ουσιαστικό να συλλειτουργεί με

πτώσεις και διάφορα επιθηματικά σύνολα.

Atina
Atina güzel
Atina'yı seviyorum.
Atina'ya gidiyorum.
Atina'da oturuyorum.
Atina'dan geliyorum.
Atina'nın sokakları temiz.
Atina'ya kadar uyudu.
Atina'dan sonra uyandı.
Atina'dan beri konuşuyor.
Atina'daki arkadaşların nasıl?
Atina'dan başka şehir bilmiyor.

Ως τώρα τα πράγματα ήταν εύκολα· είχαμε μια λέξη, «Atina», τις πτώσεις και τα ρήματα ή το κατηγορούμενο.

Αν στη θέση της λέξης *Αθήνα* τοποθετήσουμε ένα ονοματικό σύνολο που αποτελείται από το *Atina* και μια άλλη λέξη, π.χ. *başkent* που σημαίνει *πρωτεύουσα*, το ονοματικό σύνολο *Başkent Atina* σημαίνει «η πρωτεύουσα Αθήνα» και συλλειτουργεί με τις πτώσεις και κάποια επιθηματικά σύνολα ως εξής:

Başkent Atina güzel
Başkent Atina'yı seviyorum.
Başkent Atina'ya gidiyorum.
Başkent Atina'da oturuyorum.
Başkent Atina'dan geliyorum.
Başkent Atina'nın sokakları temiz
Başkent Atina'ya kadar uyudu.
Başkent Atina'dan sonra uyandı.
Başkent Atina'dan beri konuşuyor.
Başkent Atina'daki arkadaşların nasıl?
Başkent Atina'dan başka şehir bilmiyor.

Ένα βήμα παρακάτω...

Başkent Atina'da oturmak zor.
Başkent Atina'da oturmayı seviyorum.
Başkent Atina'da oturmaya anlam veremiyorum
Başkent Atina'da oturmakta ne fayda var?
Başkent Atina'da oturmaktan bıkmadın mı?
Başkent Atina'da oturmanın zorlukları ve kolaylıkları.
Başkent Atina'da oturmakla iyi ediyorsun.
Başkent Atina'da oturmaktansa Tiva'da otur.
Başkent Atina'da oturmakla birlikte kenti iyi

Είναι δύσκολο να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα.
Μου αρέσει να μένω στην πρωτεύουσα Αθήνα.
Δεν βρίσκω νόημα στο να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα.
Τι ωφελεί να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα;
Δεν βαρέθηκες να μένεις στην πρωτεύουσα Αθήνα;
Οι ευκολίες και οι δυσκολίες του να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα.
Καλά κάνεις και μένεις στην πρωτεύουσα Αθήνα.
Αντί να μείνεις στην πρωτεύουσα Αθήνα μείνε στη Θήβα.
Παρότι μένω στην πρωτεύουσα Αθήνα, δεν την

bilmiyorum.	ξέρω καλά.
Başkent Atina'da oturmak yerine kayıkta yaşıyor.	Αντί να μένει στη πρωτεύουσα Αθήνα ζει σε ένα καϊκι.
Başkent Atina'da oturmak kadar çalışmak da zevkli.	Όσο ευχάριστο είναι να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα, τόσο ευχάριστο είναι και να δουλεύει εκεί.
Başkent Atina'da oturmak için çok para gerekli.	Για να μείνει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα χρειάζεται πολλά χρήματα.
Başkent Atina'da oturmak gibi Selanik'te oturmak da pahalı.	Όσο ακριβό είναι να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα, τόσο ακριβό είναι και να μένει στη Θεσσαλονίκη.
Başkent Atina'da oturmak gerekmiyor.	Δεν είναι ανάγκη να μένει κανείς στην πρωτεύουσα Αθήνα.

Και ούτω καθεξής ...

Με αυτή τη λογική προχωρούμε για να κατανοήσουμε τη σύνταξη της τουρκικής γλώσσας, σχηματίζοντας όλο και πιο περίπλοκες προτάσεις. Έτσι, για να μην μπερδευόμαστε, πρέπει να θυμόμαστε πως και οι πιο σύνθετες προτάσεις δεν είναι παρά πολλαπλά ονομαστικά σύνολα που συνδέονται μεταξύ τους με διάφορους προσδιορισμούς, όπως επίθετα και επιρρήματα

Άσκηση

Πείτε στα ελληνικά και μετά ξαναγράψτε στα τουρκικά τις δικές σας φράσεις χωρίς να βλέπετε τις παρακάτω. Κατόπιν κάνετε τη σύγκριση.

Çiçekleri sulamayı seviyorum.
Bakkaldan gazete almak daha kolay.
Hastalanmaktan korkuyorum.
Buraya bir pencere açmak istiyoruz.

Μου αρέσει να ποτίζω τα λουλούδια
Είναι πιο εύκολο να αγοράσεις εφημερίδα απ' τον μπακάλη
Φοβάμαι μην αρρωστήσω
Εδώ θέλουμε να ανοίξουμε ένα παράθυρο

Doktor, bol bol meyve yememi söyledi.
Yunanca öğrenmek amacıyla Atina'ya geldim.
Burada üç ay kalmak amacımdayım.
Oruç tutmak ve namaz kılmak İslam'ın şartlarındandır.

Ο γιατρός μου είπε να τρώω μπόλικά φρούτα
Ήρθα στην Αθήνα με σκοπό να μάθω ελληνικά
Σκοπεύω να μείνω εδώ τρεις μήνες
Η νηστεία και η προσευχή είναι κανόνες του Ισλάμ.

Pazar sabahı kiliseye gitmek için erken kalktım.
Mazaret ileri sürmek yerine işinizi yapın.
Sabahleyin, uyanman, yıkanıp temizlenmen, taranıp süslenmen 1 saat alıyor.
Evden çıkmadan ışıkları söndür lütfen.

Σηκώθηκα νωρίς την Κυριακή το πρωί για να πάω στην εκκλησία
Αντί να ψάχνετε δικαιολογίες, κάντε τη δουλειά σας
Το πρωί, θέλεις μια ώρα για να ξυπνήσεις, να πλυθείς, να χτενιστείς και να στολιστείς.
Πριν βγεις απο το σπίτι σβήσε τα φώτα, σε παρακαλώ

Konuşmaya başlamadan önce beni iyi dinle.
Akşam uyumadan önce çantanı hazırla.
Sofraya oturmadan önce ellerinizi yıkayın.
Yola çıkmadan önce, bilet ve pasaportunuzu kontrol edin.

Πριν αρχίσεις να μιλάς άκου με πρώτα καλά!
Το βράδυ πριν κοιμηθείς, ετοίμασε την τσάντα σου!
Πριν κάτσεις στο τραπέζι, πλύνε τα χέρια σου!
Πριν βγείτε από το σπίτι, ελέγξτε εισιτήριο και διαβατήριο!

Lefkoşa'ya gitmeden önce, Yannis'e telefon ettim.
İki yıl çalışmaya mecburum.
Saçını kestirmesi için para verdim.
Telefon etmek amacıyla evden çıktım.

Τηλεφώνησα στον Γιάννη πριν φύγω για Λευκωσία
Είμαι υποχρεωμένος να δουλέψω δύο χρόνια
Πλήρωσα για να τον κουρέψει
Βγήκα από το σπίτι με σκοπό να τηλεφωνήσω

Kitap almak için Larnaka'ya gidiyorum.
Maria'yı görmek için Girne'den Gümölcine'ye kadar geldim.
Yazın tatil yapmak için, kışın ders çalışıyoruz.
Memurlar maaş almak için ay sonunu bekliyor .

Πηγαίνω στη Λάρνακα να αγοράσω βιβλία
Για να δω τη Μαρία ήρθα από την Κυρήνεια στην Κομοτηνή
Μελετάμε το χειμώνα για να κάνουμε διακοπές το καλοκαίρι
Οι υπάλληλοι περιμένουν το τέλος του μηνός για να πληρωθούν

Televizyon seyretmek yerine sinemaya gidelim.
Yatıp dinlenmek yerine tavernaya gittiler.
Onu partiye çağırmak kadar çağırmamak da dert.
Kıbrıs'ta kalmak kadar İngiltere'ye dönmek de tartışılıyor.

Αντί να δούμε τηλεόραση πάμε σινεμά
Αντί να ξαπλώσουν και να ξεκουραστούν πήγαν στην ταβέρνα
Και να τον καλέσεις και να μην τον καλέσεις στο πάρτυ, πρόβλημα!
Συζητιέται, τόσο το να μείνουμε στην Κύπρο όσο και το να επιστρέψουμε στην Αγγλία
(Σκεφτόμαστε και τις δύο πιθανότητες)

Dersi dinlemek gibi dersi okumak da doğal.
Türkçe öğrenmek amacıyla İstanbul'a gidiyorum.
Yunancanı ilerletmek mi istiyorsun, Atina'ya git.
Bu çocuklara bakmak zorundasın.

Εξίσου φυσιολογικό είναι το να ακούς το μάθημα και το να το διαβάσεις
Πηγαίνω στην Κωνσταντινούπολη με σκοπό να μάθω τουρκικά
Θέλεις να βελτιώσεις τα ελληνικά σου; Πήγαινε στην Αθήνα!
Έχεις υποχρέωση να κοιτάξεις (φροντίσεις) αυτά τα παιδιά

Yeni bir araba almak yerine eskisini tamirciye götürelim.
Seçimleri ertelemek kadar ertelememek de riskli.
Her şeyi anlatmamız için yalvardı.

Αντί να αγοράσουμε καινούργιο αμάξι, ας πάμε το παλιό στο συνεργείο

Είναι εξίσου ρίσκο να αναβάλεις τις εκλογές και να μην τις αναβάλεις
Μας ικέτευε να του τα πούμε όλα

Gole engel olmak için ceza almaya değer mi?
Kıbrıs sorununu çözmek Kofi Annan'a nasip olmadı.
Baba derslerime yardım etmek istemiyor musun?
Sabahtan akşama kadar müzeleri gezmek için mi İstanbul'a geldik?

Αξίζει να πάρεις ποινή για να εμποδίσεις ένα γκολ;
Ο Κόφι Ανάν απέτυχε να λύσει το Κυπριακό
Μπαμπά δε θες να με βοηθήσεις στα μαθήματά μου;
Ήρθαμε στην Κωνσταντινούπολη για να τριγυρνάμε στα μουσεία από το πρωί ως το βράδυ;

Lise'ye girmek için ortaokulu bitirmek gerekli.
Bizimle gelmemek için hasta numarası yapıyor.
Bu işi bitirmek zorundayım.
Bu işi bitirmem gerekiyor.

Για να περάσεις στο Λύκειο πρέπει να τελειώσεις το Γυμνάσιο
Κάνει τον άρρωστο για να μην έρθει μαζί μας
Είμαι υποχρεωμένος να τελειώσω αυτή τη δουλειά
Πρέπει να τελειώσω αυτή τη δουλειά

Onu dinlemek zorundasın.
Onu dinlemekten başka çaren yok.
Onu dinlemen gerekiyor.
Onu dinlemen icap ediyor.

Είσαι υποχρεωμένος να τον ακούσεις
Δεν έχεις άλλη επιλογή παρά να τον ακούσεις
Πρέπει να τον ακούσεις
Οφείλεις να τον ακούσεις

Sana gelebilmem için evini bilmem gerekiyor.
Akşama uğramasını söyledim.
Bu akşam seni görmek istiyorum.
Araba kullanmak hoşuna gidiyor mu?

Για να μπορέσω να έρθω σε σένα πρέπει να ξέρω στο σπίτι σου
Του είπα να περάσει το απόγευμα
Θέλω να σε δω απόψε
Σου αρέσει να οδηγείς αυτοκίνητο;

Müzik dinlemeği seviyor musun?
Bu çiçekleri sana vermek için aldım.
Amerika'ya gitmek için vize almanız gerekiyor.
Sizinle tanışmak istiyoruz.

Σου αρέσει να ακους μουσική;
Αγόρασα αυτά τα λουλούδια για να σου τα προσφέρω
Πρέπει να πάρετε βίζα για να πάτε στην Αμερική
Θέλουμε να σας γνωρίσουμε

Bu konuyu iyi anlamağa çalışıyor musunuz?
Türkiye'ye dönmekle Almanya'da kalmak arasında kararsızım.
Yurda dönmek gibi burada kalmanın da iyi ve sorunlu yanları var.

Bu akşam buluşmamızı istiyor musun?

Προσπαθείτε να καταλάβετε καλά αυτό το θέμα;
Δεν μπορώ να αποφασίσω αν θα μείνω στη Γερμανία ή θα επιστρέψω στην Τουρκία.
Και στο να μείνεις εδώ και στο να επιστρέψεις στην πατρίδα, υπάρχουν προβλήματα.
Θέλεις να βγούμε απόψε;

Kızlarını evlendirmek amacıyla çırpınıp duruyor.
Kiminle konuşmak istiyorsunuz beyefendi?
İyi bir insan olmanı istiyorum.
Annemin üzülmemesi için olayı sakladım.

Κάνουν ό,τι μπορούν για να παντρέψουν τις κόρες τους
Με ποιον θέλετε να μιλήσετε, κύριε;
Θέλω να είσαι καλός άνθρωπος!
Απέκρυψα το γεγονός για να μη στενοχωρηθεί η μητέρα μου

Oğlunun Türkçe öğrenmesine sevindi.
Kıbrıs sorununun çözülmesine çalışıyorlar.
Kimin evi daha güzel?
Hangisinin rengini beğendin?

Χάρηκε που ο γιος του έμαθε τουρκικά
Προσπαθούν για τη λύση του Κυπριακού ζητήματος
Ποιανού το σπίτι είναι ωραιότερο;
Ποιανού το χρώμα σου αρέσει;

Υπενθύμιση

Ονομαστική	Ankara		-	güzel	Ev	-	boyanıyor
Αιτιατική	Ankara	y	i	görüyorum	Ev	i	arıyorum
Δοτική	Ankara	y	a	gidiyor	Ev	e	telefon ediyor
Τοπική	Ankara'		da	çalışıyor	Ev	de	uyuyor
Αφαιρετική	Ankara'		dan	geliyor	Ev	den	çıkıyor